

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про народовладдя через всеукраїнський референдум

Цей Закон визначає правові засади здійснення народного волевиявлення через всеукраїнський референдум, його організацію та порядок проведення.

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття всеукраїнського референдуму

1. Всеукраїнський референдум є формою безпосередньої демократії в Україні, способом здійснення влади безпосередньо Українським народом, що полягає у прийнятті (затвердженні) громадянами України рішень шляхом голосування в порядку, встановленому Конституцією України та цим Законом.

Стаття 2. Законодавство про всеукраїнський референдум

1. Підготовка і проведення всеукраїнського референдуму регулюються Конституцією України, цим Законом, законами України "Про Центральну виборчу комісію", "Про Державний реєстр виборців" та іншими законами України, а також прийнятими відповідно до них актами законодавства України.

Стаття 3. Предмет всеукраїнського референдуму

1. Предметом всеукраїнського референдуму можуть бути питання:
- 1) затвердження закону про внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України;
 - 2) загальнодержавного значення;
 - 3) про зміну території України;
 - 4) про втрату чинності законом України або окремими його положеннями.
2. Не можуть бути предметом всеукраїнського референдуму питання:
- 1) що суперечать положенням Конституції України, загальновизнаним принципам і нормам міжнародного права, закріпленим насамперед

Загальною декларацією прав людини, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, протоколами до неї;

2) спрямовані на ліквідацію незалежності України, порушення державного суверенітету і територіальної цілісності України, створення загрози національній безпеці України, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі;

3) щодо законопроектів з питань податків, бюджету, амністії;

4) віднесені Конституцією України і законами України до відання органів правопорядку, прокуратури чи суду.

3. На всеукраїнський референдум може виноситися одне питання.

Стаття 4. Обов'язковість результатів всеукраїнського референдуму

1. Результати народного волевиявлення на всеукраїнському референдумі не потребують затвердження будь-яким державним органом.

2. Рішення, прийняте на всеукраїнському референдумі, може бути змінене виключно шляхом всеукраїнського референдуму не раніше ніж через три роки з дня його прийняття.

Стаття 5. Основні принципи проведення всеукраїнського референдуму

1. Всеукраїнський референдум проводиться на основі таких загальних принципів:

1) загальне право голосу;

2) рівне право голосу;

3) пряме волевиявлення;

4) вільна участь у всеукраїнському референдумі;

5) добровільність участі у всеукраїнському референдумі;

6) таємне голосування;

7) особисте голосування;

8) однократне голосування;

9) публічність і відкритість процесу всеукраїнського референдуму.

2. Всеукраїнський референдум не може проводитися одночасно з черговими та позачерговими загальнодержавними виборами.

Стаття 6. Загальне право голосу

1. Право голосу на всеукраїнському референдумі мають усі громадяни України, яким на день голосування виповнилося вісімнадцять років і які не визнані у встановленому законом порядку недієздатними. Громадяни України, які мають право голосу, є виборцями.

2. Підставою реалізації громадянином України права голосу на всеукраїнському референдумі є його включення до списків виборців для проведення всеукраїнського референдуму на ділянці з всеукраїнського референдуму.

Виборець реалізує своє право голосу шляхом подачі бюлетеня на паперовому носії або шляхом електронного голосування в порядку, визначеному законом.

3. Документом, що посвідчує особу та громадянство України виборця на всеукраїнському референдумі, є:

- 1) паспорт громадянина України (у формі паспортної книжечки або картки);
- 2) тимчасове посвідчення громадянина України;
- 3) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- 4) дипломатичний паспорт України;
- 5) службовий паспорт України;
- 6) військовий квиток (для військовослужбовців строкової служби);
- 7) картка (довідка) установи кримінально-виконавчої системи, що повинна містити: прізвище, ім'я, по батькові, рік народження, громадянство, фотографію особи, підпис керівника та печатку установи (для осіб, які перебувають в установах кримінально-виконавчої системи).

4. Документи, зазначені в пунктах 1, 2, 6 частини третьої цієї статті, є підставою для отримання бюлетеня для голосування на звичайних і спеціальних ділянках з всеукраїнського референдуму.

5. Документ, зазначений в пункті 7 частини третьої цієї статті, є підставою для отримання бюлетеня для голосування на спеціальній ділянці з всеукраїнського референдуму, утвореній у відповідній установі виконання покарань.

6. Документи, зазначені у пунктах 3 – 5 частини третьої цієї статті, є підставою для отримання бюлетеня для голосування на закордонних ділянках з всеукраїнського референдуму, а також на спеціальних ділянках з всеукраїнського референдуму, утворених на суднах, що перебувають у плаванні під Державним Прапором України, та на полярній станції України.

На закордонних ділянках з всеукраїнського референдуму, утворених у державах, до яких дозволений виїзд громадян України за паспортом громадянина України, підставою для отримання бюлетеня може бути паспорт громадянина України.

7. Громадяни України, які мають право голосу, можуть брати участь у роботі комісій з всеукраїнського референдуму як їх члени, а також у проведенні агітації всеукраїнського референдуму, здійсненні спостереження за проведенням всеукраїнського референдуму та інших заходах щодо

підготовки та проведення всеукраїнського референдуму в порядку, визначеному цим та іншими законами України.

8. Будь-які прямі чи непрямі привілеї або обмеження прав громадян України на участь у всеукраїнському референдумі за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання чи перебування, за мовними або іншими ознаками забороняються. Не допускаються обмеження щодо участі громадян України у процесі всеукраїнського референдуму, крім обмежень, передбачених Конституцією України та цим Законом.

9. Громадянин України, який проживає або перебуває в період підготовки і проведення всеукраїнського референдуму за межами України, має право голосу на всеукраїнському референдумі, реалізація якого забезпечується шляхом включення такого громадянина до списку виборців на відповідній закордонній ділянці, утвореній згідно з цим Законом.

Стаття 7. Рівне право голосу

1. Громадяни України беруть участь у всеукраїнському референдумі на рівних засадах.

2. Кожний виборець на всеукраїнському референдумі має один голос. Виборець може використати свій голос тільки на одній ділянці з всеукраїнського референдуму, де він включений до списку виборців для проведення всеукраїнського референдуму.

3. Рівність прав і можливостей суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму забезпечується шляхом:

1) заборони втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування у процес всеукраїнського референдуму, крім здійснення повноважень, передбачених цим Законом;

2) неупередженого ставлення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб до ініціативної групи всеукраїнського референдуму, інших суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму;

3) заборони використання під час фінансування агітації всеукраїнського референдуму інших коштів, крім визначених цим Законом;

4) рівного та неупередженого ставлення засобів масової інформації до всіх суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, об'єктивного та збалансованого висвітлення позицій на підтримку та проти питання всеукраїнського референдуму.

Стаття 8. Пряме волевиявлення

1. Громадяни України безпосередньо беруть участь у всеукраїнському

референдумі та у вирішенні питання, що виноситься на всеукраїнський референдум.

Стаття 9. Вільна участь у всеукраїнському референдумі

1. Участь громадян України у всеукраїнському референдумі є вільною. Громадянам України забезпечуються умови для вільного формування своєї волі та її вільного виявлення під час голосування на всеукраїнському референдумі.

2. Застосування насильства, погроз, обману, підкупу чи будь-яких інших дій, що перешкоджають вільному формуванню та вільному виявленню волі виборця, забороняється.

3. Для забезпечення умов для вільного волевиявлення військовослужбовцям строкової служби в день голосування надається відпустка для участі в голосуванні не менш як на чотири години.

Стаття 10. Добровільність участі у всеукраїнському референдумі

1. Участь громадян України у всеукраїнському референдумі є добровільною. Ніхто не може бути примушений до участі чи неучасті в голосуванні на всеукраїнському референдумі, а також у проведенні агітації чи у здійсненні інших заходів або процедур, передбачених цим Законом.

Стаття 11. Таємне голосування

1. Голосування на всеукраїнському референдумі є таємним. Контроль за волевиявленням виборців на всеукраїнському референдумі забороняється.

2. Членам комісій з всеукраїнського референдуму, іншим особам забороняється вчиняти будь-які дії чи розголошувати відомості, що дають можливість встановити зміст волевиявлення конкретного виборця.

Стаття 12. Особисте голосування

1. Кожний виборець голосує на всеукраїнському референдумі особисто. Голосування за інших осіб чи передача виборцем права голосу будь-якій іншій особі забороняється.

2. Допомога виборцю, який внаслідок інвалідності та/або стану здоров'я не може самостійно заповнити бюлетень для голосування чи опустити його у виборчу скриньку, у виконанні цих дій відповідно до його волевиявлення у випадках, встановлених цим Законом, не вважається порушенням вимоги особистого голосування.

3. З метою створення умов для особистого голосування виборці з порушеннями зору забезпечуються трафаретами для бюлетенів рельєфно-крапковим шрифтом Брайля, збільшувальними пристроями та іншими засобами.

Стаття 13. Однократне голосування

1. Кожний виборець на конкретному всеукраїнському референдумі може реалізувати право голосу лише один раз і лише на одній ділянці з всеукраїнського референдуму шляхом надання бюлетеня для голосування у паперовій формі або шляхом електронного голосування в порядку, визначеному законом.

Стаття 14. Публічність і відкритість процесу всеукраїнського референдуму

1. Підготовка та проведення всеукраїнського референдуму здійснюються публічно і відкрито.

2. Для забезпечення публічності і відкритості процесу всеукраїнського референдуму Центральна виборча комісія, комісії з всеукраїнського референдуму відповідно до своїх повноважень:

1) оприлюднюють відомості про свій склад, місцезнаходження та режим роботи, про утворення округів всеукраїнського референдуму і діляниць;

2) забезпечують можливість ознайомлення громадян із списками виборців;

3) оприлюднюють результати всеукраїнського референдуму;

4) надають іншу інформацію у випадках, передбачених цим Законом.

3. Рішення органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо всеукраїнського референдуму доводяться до відома громадян України через засоби масової інформації та офіційні вебсайти цих органів у строки, визначені цим Законом. Рішення Центральної виборчої комісії та окружних комісій з всеукраїнського референдуму щодо всеукраїнського референдуму оприлюднюються на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

4. Громадянам України, політичним партіям та громадським організаціям, ініціативній групі всеукраїнського референдуму гарантується право вільно обговорювати доцільність проведення всеукраїнського референдуму, проводити агітацію щодо питання, винесеного на всеукраїнський референдум, на зборах, мітингах, демонстраціях, у друкованих виданнях, через аудіовізуальні (електронні) засоби масової інформації.

5. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи не можуть забороняти проведення зборів і мітингів з обговорення питання, що виноситься на всеукраїнський референдум,

створювати перешкоди завчасному сповіщенню громадян України про час і місце їх проведення, а також перешкоджати проведенню відповідних заходів.

6. Засоби масової інформації та інформаційні агентства здійснюють інформування про перебіг процесу всеукраїнського референдуму, події, пов'язані з всеукраїнським референдумом, на засадах достовірності, повноти і точності інформації та її неупередженого подання. Представникам засобів масової інформації, офіційним спостерігачам гарантується безперешкодний доступ на всі публічні заходи, пов'язані із всеукраїнським референдумом, а на засідання комісій з всеукраїнського референдуму та у приміщення для голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму в день голосування - на умовах, визначених цим Законом. Комісії з всеукраїнського референдуму, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи зобов'язані в межах своїх повноважень надавати інформацію щодо підготовки і проведення всеукраїнського референдуму.

7. Закордонні дипломатичні установи України, при яких утворені закордонні дільниці з всеукраїнського референдуму, забезпечують опублікування на своїх офіційних вебсайтах і в засобах масової інформації відповідної держави відомостей про час і місце голосування, місцезнаходження відповідних дільниць з всеукраїнського референдуму, порядок та строки звернення до дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, зокрема з питань включення до списку виборців на закордонній дільниці з всеукраїнського референдуму.

Стаття 15. Суб'єкти призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму

1. Всеукраїнський референдум щодо затвердження змін до розділу I "Загальні положення", розділу III "Вибори. Референдум" і розділу XIII "Внесення змін до Конституції України" Конституції України призначається Президентом України відповідно до Конституції України.

2. Всеукраїнський референдум щодо зміни території України призначається Верховною Радою України відповідно до Конституції України.

3. Всеукраїнський референдум за народною ініціативою проголошується Президентом України відповідно до Конституції України.

Стаття 16. Всеукраїнський референдум за народною ініціативою

1. Президент України проголошує всеукраїнський референдум за народною ініціативою, якщо його ініційовано з додержанням встановлених Конституцією України вимог щодо організації і порядку проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.

2. Всеукраїнський референдум за народною ініціативою проголошується на вимогу не менш як трьох мільйонів громадян України, які мають право голосу, за умови, що підписи щодо призначення всеукраїнського

референдуму зібрано не менш як у двох третинах адміністративно-територіальних одиниць, зазначених в частині другій статті 133 Конституції України, і не менш як по сто тисяч підписів у кожній з них.

3. Проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою здійснюється указом Президента України.

Стаття 17. Всеукраїнський референдум щодо внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України

1. Законопроект, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, приймається в порядку, встановленому Конституцією України, та затверджується всеукраїнським референдумом.

2. Призначення всеукраїнського референдуму щодо внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України здійснюється указом Президента України.

Стаття 18. Всеукраїнський референдум щодо зміни території України

1. Всеукраїнський референдум щодо зміни території України – це форма прийняття громадянами України, які мають право голосу, рішення щодо затвердження прийнятого Верховною Радою України закону про ратифікацію міжнародного договору про зміну території України.

2. Призначення всеукраїнського референдуму щодо зміни території України здійснюється постановою Верховної Ради України.

Стаття 19. Форма питання всеукраїнського референдуму

1. Питання всеукраїнського референдуму – це текст, яким викладається пропозиція всеукраїнського референдуму, у формі питального речення, що пропонує виборцю чіткі відповіді "так" або "ні".

2. Питання всеукраїнського референдуму повинно мати чітке і зрозуміле формулювання, що не допускає різних тлумачень.

3. Невід'ємною частиною питання всеукраїнського референдуму, що стосується затвердження закону, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, закону про ратифікацію міжнародного договору про зміну території України, а також втрати чинності законом України або окремими його положеннями, є відповідний закон (законопроект).

4. Питання загальнодержавного значення – це питання, вирішення якого впливає на долю всього Українського народу та має загальносуспільний інтерес.

Стаття 20. Обмеження щодо призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму

1. Всеукраїнський референдум не може призначатися (проголошуватися) чи проводитися у разі введення в Україні або в окремих її місцевостях воєнного чи надзвичайного стану.

2. У разі якщо воєнний чи надзвичайний стан введений після призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму, суб'єкт призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму не пізніш як на третій день після введення такого стану видає акт про зупинення процесу всеукраїнського референдуму до закінчення дії воєнного чи надзвичайного стану.

Стаття 21. Контроль щодо відповідності Конституції України питання всеукраїнського референдуму

1. Контроль за відповідністю Конституції України (конституційністю) питання, яке пропонується для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, а також міжнародного договору про зміну території України, що вноситься до Верховної Ради України, здійснює Конституційний Суд України за зверненням суб'єкта права на конституційне звернення.

2. Контроль за відповідністю Конституції України (конституційністю) питання, яке пропонується для винесення на всеукраїнський референдум (крім всеукраїнського референдуму за народною ініціативою), постанови Верховної Ради України про призначення або указу Президента України про призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму здійснює Конституційний Суд України за зверненням суб'єкта права на конституційне подання.

3. У разі відкриття конституційного провадження за конституційним зверненням щодо відповідності Конституції України (конституційності) питання, яке пропонується для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, процедури проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою вважаються зупиненими до ухвалення Конституційним Судом України відповідного акта у справі.

У разі відкриття конституційного провадження за конституційним зверненням щодо відповідності Конституції України (конституційності) міжнародного договору про зміну території України, що вноситься до Верховної Ради України, процес проголошення всеукраїнського референдуму вважається зупиненим до ухвалення Конституційним Судом України відповідного акта у справі.

У разі відкриття конституційного провадження за конституційним поданням щодо відповідності Конституції України (конституційності) постанови Верховної Ради України про призначення або указу Президента України про призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму процес всеукраїнського референдуму вважається зупиненим до ухвалення Конституційним Судом України відповідного акта у справі.

4. Конституційний Суд України зобов'язаний надати висновки про відповідність Конституції України (конституційності) питання, яке пропонується для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, міжнародного договору про зміну території України, що вноситься до Верховної Ради України для надання згоди на його обов'язковість, не пізніш як на тридцятий день з моменту отримання Конституційним Судом України відповідного звернення.

5. Всеукраїнський референдум не може бути проголошений (призначений), якщо відповідно до висновку Конституційного Суду України питання, що пропонується для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, або міжнародний договір про зміну території України, що вноситься до Верховної Ради України, не відповідає Конституції України (є неконституційним).

Стаття 22. Процес всеукраїнського референдуму

1. Процес всеукраїнського референдуму розпочинається наступного дня після дня опублікування відповідно указу Президента України чи постанови Верховної Ради України.

2. Процес всеукраїнського референдуму завершується через п'ятнадцять днів після дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму.

3. Процес всеукраїнського референдуму припиняється у випадках визнання Конституційним Судом України постанови Верховної Ради України або указу Президента України про проголошення (призначення) всеукраїнського референдуму такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними).

Стаття 23. Процедури в електронному вигляді при організації і проведенні всеукраїнського референдуму

1. Підтримання ініціативи проведення всеукраїнського референдуму може реалізовуватися виборцями засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи.

2. Порядок створення та функціонування автоматизованої інформаційно-аналітичної системи затверджується Центральною виборчою комісією.

Стаття 24. Суб'єкти процесу всеукраїнського референдуму

1. Суб'єктами процесу всеукраїнського референдуму є:

- 1) виборці (учасники всеукраїнського референдуму);
- 2) Центральна виборча комісія;

3) комісії з всеукраїнського референдуму, утворені відповідно до цього Закону та Закону України "Про Центральну виборчу комісію";

4) ініціативна група всеукраїнського референдуму, утворена відповідно до цього Закону;

5) політична партія, зареєстрована в Центральній виборчій комісії як прихильник або опонент питання всеукраїнського референдуму;

6) громадська організація, зареєстрована в Центральній виборчій комісії як прихильник або опонент питання всеукраїнського референдуму;

7) офіційні спостерігачі від ініціативної групи всеукраїнського референдуму, політичних партій, громадських організацій, зареєстрованих як прихильники або опоненти питання всеукраїнського референдуму, а також від громадських організацій, до статутної діяльності яких належать питання, пов'язані з процесом виборів та всеукраїнського референдуму або із забезпеченням виборчих прав громадян України, зареєстровані відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 25. Порядок обчислення строків

1. Строки, визначені цим Законом, обчислюються в календарних днях, а в окремих випадках строки обчислюються в годинах.

2. Першим днем строку, що відповідно до цього Закону має початися у зв'язку з настанням певної події, є день, наступний за днем настання зазначеної події.

3. Останнім днем строку, що відповідно до цього Закону має закінчитися у зв'язку з настанням певної події, є день, що передує дню зазначеної події.

РОЗДІЛ II ПРИЗНАЧЕННЯ (ПРОГОЛОШЕННЯ) ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 26. Порядок призначення всеукраїнського референдуму про внесення змін до Конституції України

1. Прийнятий не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України та підписаний Головою Верховної Ради України закон, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, невідкладно направляється Президентові України.

2. Президент України не пізніше як на п'ятнадцятий день після отримання закону, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, видає указ про призначення всеукраїнського референдуму про внесення змін до Конституції України.

3. В Указі Президента України про призначення всеукраїнського референдуму про внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України

визначається дата його проведення, якою є остання неділя шістдесятиденного строку з дня видання указу, та сформульоване питання, що виноситься на всеукраїнський референдум. До указу Президента України про призначення всеукраїнського референдуму про внесення змін до Конституції України додається текст закону, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, що виноситься на затвердження всеукраїнським референдумом.

Стаття 27. Порядок призначення всеукраїнського референдуму щодо питання про зміну території України

1. Прийнятий Верховною Радою України та підписаний Головою Верховної Ради України закон про ратифікацію міжнародного договору щодо зміни території України невідкладно направляється Президентові України.

2. Президент України протягом п'ятнадцяти днів після отримання закону про ратифікацію міжнародного договору щодо зміни території України підписує його та направляє до Верховної Ради України для призначення всеукраїнського референдуму з питань, визначених статтею 73 Конституції України, або повертає закон зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду.

3. Якщо під час повторного розгляду закон про ратифікацію міжнародного договору щодо зміни території України, повернутий Президентом України для повторного розгляду, буде знову прийнятий Верховною Радою України не менш як двома третинами від її конституційного складу, Президент України протягом десяти днів зобов'язаний його підписати та направити до Верховної Ради України для призначення всеукраїнського референдуму з питань, визначених статтею 73 Конституції України.

4. У разі підписання Президентом України закону про ратифікацію міжнародного договору щодо зміни території України Верховна Рада України невідкладно приймає постанову про призначення всеукраїнського референдуму щодо питання про зміну території України.

5. У постанові Верховної Ради України про призначення всеукраїнського референдуму щодо питання про зміну території України визначається дата проведення всеукраїнського референдуму про зміну території України, яка призначається на останню неділю шістдесятиденного строку з дня прийняття Верховною Радою України постанови про його призначення, та питання, що виноситься на всеукраїнський референдум. До постанови Верховної Ради України додаються тексти прийнятого закону про ратифікацію міжнародного договору щодо зміни території України та міжнародного договору щодо зміни території України.

Стаття 28. Порядок проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою

1. Всеукраїнський референдум за народною ініціативою проголошується Президентом України на вимогу не менш як трьох мільйонів громадян України, які мають право голосу, за умови, що підписи щодо призначення референдуму зібрано не менш як у двох третинах адміністративно-територіальних одиниць, зазначених в частині другій статті 133 Конституції України, і не менш як по сто тисяч підписів у кожній з них.

2. На всеукраїнський референдум за народною ініціативою можуть бути винесені питання, передбачені пунктами 2 і 4 частини першої статті 3 цього Закону.

3. Президент України не пізніше як на п'ятнадцятий день після отримання рішення Центральної виборчої комісії про підсумки збирання підписів громадян України під ініціативою про проведення всеукраїнського референдуму видає указ про проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.

4. В указі Президента України про проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою визначається дата його проведення, якою є остання неділя шістдесятиденного строку з дня видання указу, а також зазначається питання загальнодержавного значення, що виноситься на всеукраїнський референдум за народною ініціативою. У разі якщо предметом всеукраїнського референдуму за народною ініціативою є питання про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, до указу Президента України про проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою додається текст проекту закону про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, що пропонується для винесення на всеукраїнський референдум.

Стаття 29. Загальний порядок здійснення народної ініціативи

1. Народна ініціатива щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою здійснюється шляхом збирання підписів не менш як трьох мільйонів громадян України, які мають право голосу, за умови, що підписи щодо призначення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою зібрано не менш як у двох третинах адміністративно-територіальних одиниць, зазначених в частині другій статті 133 Конституції України, і не менш як по сто тисяч підписів у кожній з них.

2. Збір підписів під ініціативою щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою здійснює ініціативна група всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, що утворюється і діє відповідно до цього Закону.

Виборець може підтримати ініціативу щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, подавши відповідну

заяву до регіонального чи територіального представництва Центральної виборчої комісії, а також в електронному вигляді засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи.

Заява в електронному вигляді створюється з використанням кваліфікованого електронного підпису.

3. Збір підписів під ініціативою щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою з певного питання триває протягом шістдесяти днів з дня отримання свідоцтва про реєстрацію ініціативної групи всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, що пропонує винести відповідне питання на всеукраїнський референдум за народною ініціативою.

Стаття 30. Порядок утворення ініціативної групи всеукраїнського референдуму за народною ініціативою

1. Ініціативна група всеукраїнського референдуму за народною ініціативою (далі – ініціативна група) утворюється на зборах громадян України, в яких бере участь не менш як триста виборців.

2. Організаторами зборів можуть бути виключно громадяни України (виборці).

3. Забороняється проводити збори громадян щодо утворення ініціативної групи в органах державної влади, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування, Збройних Силах України та інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, органах правопорядку, дитячих закладах, закладах освіти, закладах охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунальних підприємствах та установах.

4. Не пізніше ніж за п'ять днів до дня проведення зборів громадян України щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою їх організатори повинні письмово повідомити Центральну виборчу комісію про дату, час, місце і мету зборів.

5. Центральна виборча комісія направляє на збори громадян України щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою представника (представників) для посвідчення факту проведення зборів.

6. Перед початком зборів громадян України щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою проводиться реєстрація учасників, складається їх список із зазначенням прізвища, імені, по батькові, дати народження, виборчої адреси, відомостей про документи, що посвідчують особу та громадянство України кожного учасника. Кожний учасник зборів громадян України щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою навпроти свого прізвища ставить свій підпис, що засвідчує його участь у зборах.

7. На зборах громадян України щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою обираються голова та секретар зборів, лічильна комісія, затверджується порядок денний зборів, до якого включаються питання про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, формулюється питання, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, затверджується обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, формується персональний склад ініціативної групи.

Обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою має містити: визначення та аналіз проблеми, яку пропонується розв'язати рішенням Українського народу на всеукраїнському референдумі за народною ініціативою про затвердження (прийняття, підтримку) чи відмову у затвердженні (прийнятті, підтримці) відповідного законопроекту (закону, питання), що винесені на референдум; визначення цілей такого рішення; визначення очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків такого рішення; обґрунтування можливості досягнення встановлених цілей. До обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою заборонено включати заклики голосувати "за" або "проти" питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.

8. У разі якщо більшість зареєстрованих учасників зборів щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою проголосує за проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, затвердження формулювання питання і тексту законопроекту, що пропонується на нього винести, та обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, обирається ініціативна група з числа учасників зборів, якій доручається організація збору підписів громадян України на підтримку ініціативи щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою та здійснення інших функцій, передбачених цим Законом.

Текст законопроекту про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, не може бути змінений після його затвердження більшістю зареєстрованих учасників зборів щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.

9. Ініціативна група складається не менш як з шістдесяти громадян України, які на день її утворення мають право голосу. Збори утворюють лише одну ініціативну групу. На зборах складається список членів ініціативної групи із зазначенням прізвища, імені, по батькові, дати народження, виборчої адреси, відомостей про документи, що посвідчують особу та громадянство України кожного члена ініціативної групи.

10. На зборах громадян також обирається особа, яка буде представляти інтереси ініціативної групи (далі – уповноважений представник ініціативної

групи), про що складається заява, що підписується головою та секретарем зборів.

У заяві про призначення уповноваженого представника ініціативної групи зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові;
- 2) громадянство;
- 3) день, місяць і рік народження;
- 4) місце роботи, займана посада (заняття);
- 5) виборча адреса, а також контактний номер телефону.

До заяви додається письмова згода особи бути уповноваженим представником ініціативної групи.

Уповноваженим представником ініціативної групи не можуть бути особи, визначені пунктами 4 – 6 частини третьої статті 41 цього Закону.

11. За результатами зборів громадян України (далі – збори) оформляється протокол, в якому зазначаються дата, місце проведення, кількість учасників, інформація про обрання голови та секретаря зборів, хід обговорення питань порядку денного, чітке формулювання питання, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, результати голосування питань порядку денного, персональний склад ініціативної групи (у разі її обрання) та інформація про уповноваженого представника ініціативної групи відповідно до частини десятої цієї статті. Протокол підписують голова та секретар зборів. Текст законопроекту про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, списки учасників зборів, список членів ініціативної групи є додатками до протоколу зборів та його невід'ємними частинами.

12. До документів, зазначених у частині одинадцятій цієї статті, додається письмова заява кожної особи, включеної до ініціативної групи, про її згоду бути членом ініціативної групи.

13. Письмова заява про згоду бути членом ініціативної групи повинна містити прізвище, ім'я, по батькові такої особи, дату її народження, відомості про виборчу адресу та місце фактичного проживання, відомості про документи, що посвідчують її особу та громадянство України, згоду бути членом ініціативної групи, дату написання заяви та підпис.

14. У семиденний строк з дня проведення зборів уповноважений представник ініціативної групи передає до Центральної виборчої комісії підписані головою і секретарем зборів документи проведених зборів, а саме:

- 1) протокол зборів (з додатками);

2) письмові заяви кожного з членів ініціативної групи про згоду бути членом ініціативної групи;

3) заяву про призначення уповноваженого представника ініціативної групи;

4) письмову заяву особи про призначення її уповноваженим представником ініціативної групи.

Список учасників зборів і список членів ініціативної групи подаються до Центральної виборчої комісії з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних в електронному вигляді у формі відкритих даних шляхом їх надсилання на офіційну електронну пошту Центральної виборчої комісії у строк, визначений цією частиною. Текст обґрунтування позиції ініціативної групи щодо питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою оприлюднюється на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

15. Центральна виборча комісія видає уповноваженому представнику ініціативної групи, який подав документи, зазначені у частині чотирнадцятій цієї статті, довідку про їх прийняття. Довідка має містити перелік прийнятих документів, число, місяць і рік, а також час їх прийняття, посаду і прізвище особи, яка прийняла документи.

16. Організаційною формою роботи ініціативної групи є засідання. Засідання ініціативної групи є правомочним за умови присутності не менше двох третин її членів. Рішення ініціативної групи приймається більшістю голосів загального складу ініціативної групи.

Стаття 31. Реєстрація ініціативної групи всеукраїнського референдуму за народною ініціативою

1. Центральна виборча комісія у п'ятиденний строк здійснює аналіз дотримання вимог цього Закону під час утворення ініціативної групи, а також документів, передбачених частиною чотирнадцятою статті 30 цього Закону, на предмет їх відповідності вимогам цього Закону, Конституції України та приймає постанову про реєстрацію ініціативної групи або про відмову в реєстрації ініціативної групи із зазначенням мотивів такого рішення. У разі встановлення Центральною виборчою комісією ознак порушення вимог цього Закону під час утворення ініціативної групи, невідповідності наданих документів вимогам цього Закону, їх аналіз на предмет відповідності Конституції України не здійснюється.

У разі виявлення ознак невідповідності Конституції України питання чи тексту законопроекту, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, Центральна виборча комісія приймає постанову про зупинення процедури реєстрації та звертається до Президента України із клопотанням про направлення до Конституційного Суду України конституційного звернення щодо конституційності питання чи тексту

законопроекту, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою.

Якщо протягом сорока днів Президент України не подасть відповідне звернення до Конституційного Суду України та/або не буде відкрито конституційне провадження щодо нього, Центральна виборча комісія відновлює процедуру реєстрації та протягом п'яти днів приймає одне із рішень, передбачених абзацом першим цієї частини.

2. Відмова в реєстрації ініціативної групи може бути прийнята на підставі:

1) порушення вимог цього Закону під час її утворення та/або невідповідності питання чи тексту законопроекту, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, вимогам цього Закону;

2) висновку Конституційного Суду України про невідповідність Конституції України питання чи тексту законопроекту, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою.

3. У разі якщо Центральна виборча комісія прийняла рішення про відмову в реєстрації ініціативної групи уповноваженому представнику ініціативної групи видається відповідне рішення протягом трьох днів з дня його прийняття.

4. Відмова Центральної виборчої комісії в реєстрації ініціативної групи або неприйняття нею рішення щодо реєстрації ініціативної групи можуть бути оскаржені ініціативною групою в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

5. Рішення Центральної виборчої комісії щодо реєстрації ініціативної групи повинно містити формулювання питання та текст законопроекту про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою.

6. Центральна виборча комісія не пізніше наступного дня з дня прийняття рішення про реєстрацію ініціативної групи видає представнику ініціативної групи свідоцтво про реєстрацію та посвідчення членів ініціативної групи, зразок підписного листа та протоколу про підсумки збору підписів на підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою за формами, встановленими Центральною виборчою комісією.

7. У свідоцтві про реєстрацію ініціативної групи зазначаються питання та текст законопроекту про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, загальний строк збору підписів, що не може

перевищувати шістдесяті днів з дня видачі свідоцтва про реєстрацію ініціативної групи.

8. Інформація про реєстрацію ініціативної групи, формулювання запропонованого питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою та тексту законопроекту про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, а також про початок і строк збору підписів громадян України на підтримку цієї ініціативи у триденний строк опубліковуються в газеті "Голос України", а також оприлюднюються на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії. Текст обґрунтування позиції ініціативної групи щодо питання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою оприлюднюється на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

9. Плата за реєстрацію ініціативної групи не стягується.

10. Органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування, а також підприємствам, установам, організаціям, що перебувають у державній та комунальній власності, забороняється здійснювати видатки, пов'язані з організацією і діяльністю ініціативної групи.

11. Ініціативна група зобов'язана в порядку, встановленому статтею 69 цього Закону, створити фонд ініціативної групи для організації збору підписів громадян України.

12. Центральна виборча комісія відмовляє в реєстрації іншим ініціативним групам, уповноваженим збирати підписи виборців на підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою з питань, що за змістом чи по суті збігаються з питанням, яке винесене на всеукраїнський референдум за народною ініціативою зборами громадян щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, та обрана ними ініціативна група вже зареєстрована Центральною виборчою комісією.

Стаття 32. Порядок збору підписів

1. З дня одержання свідоцтва про реєстрацію ініціативна група має право безперешкодно проводити агітацію щодо ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою та збирати підписи виборців на підтримку ініціативи.

2. Виборець може реалізувати своє право підтримки ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою шляхом підпису підписного листа у паперовому вигляді, подання заяви до регіонального чи територіального представництва Центральної виборчої комісії (далі – підпис у формі паперової заяви) або в електронній формі (далі – підпис у формі електронної заяви) засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

3. Ініціативна група має право виготовляти підписні листи за встановленою Центральною виборчою комісією формою за рахунок коштів фонду ініціативної групи, утвореного відповідно до статті 69 цього Закону.

Витрати, пов'язані з організацією збору підписів громадян на підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, здійснюються за рахунок коштів фонду ініціативної групи відповідно до цього Закону.

Підписний лист на підтримку проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою повинен містити:

- 1) зазначення "всеукраїнський референдум за народною ініціативою";
- 2) реєстраційний номер ініціативної групи, дату її реєстрації;
- 3) формулювання питання, що пропонується винести на всеукраїнський референдум за народною ініціативою;
- 4) відомості про особу, яка збирає підписи виборців (прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць, рік народження, громадянство, місце проживання, виборчу адресу, за наявності – номер телефону);
- 5) повну назву населеного пункту (села, селища, міста), де проводиться збір підписів, а також району (міста), області, Автономної Республіки Крим, до складу яких входить цей населений пункт.

У разі якщо предметом всеукраїнського референдуму за народною ініціативою є втрата чинності законом України або окремими його положеннями до підписного листа обов'язково додається текст законопроекту про втрату чинності законом України або окремими його положеннями на всеукраїнському референдумі за народною ініціативою.

4. Підписний лист повинен мати графи, в яких зазначаються:

- 1) порядковий номер виборця у підписному листі;
- 2) прізвище, ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) виборця відповідно до документа, зазначеного в пункті 6 цієї частини;
- 3) число, місяць і рік народження виборця;
- 4) громадянство виборця;
- 5) виборча адреса виборця;
- 6) назва, номер і серія документа, що посвідчує особу і громадянство виборця, передбаченого частиною третьою статті 6 цього Закону;
- 7) дата проставлення підпису виборцем;
- 8) особистий підпис виборця.

5. В одному підписному листі у паперовому вигляді враховуються підписи виборців лише з одного району або міста обласного значення.

6. Підписи виборців у паперовій формі на підтримку всеукраїнського

референдуму за народною ініціативою можуть збирати лише члени ініціативної групи.

7. Виборець, який підтримує ініціативу про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, власноручно на підписному листі українською мовою зазначає прізвище, ім'я, по батькові, дату народження, номер і серію документа, що посвідчує особу і підтверджує громадянство України, виборчу адресу, ставить свій підпис і дату підписання.

8. У разі якщо через фізичні вади виборець не має можливості внести зазначені відомості до підписного листа у паперовому вигляді власноручно, на його прохання це може зробити особа, яка збирає підписи, про що біля такого підпису робиться відмітка такої особи.

9. Член ініціативної групи, який збирав підписи, проставляє цифрами і прописом кількість зібраних у цьому підписному листі підписів громадян України. Кожний підписний лист у паперовому вигляді засвідчується підписом члена ініціативної групи, який здійснював збір підписів виборців, які підтримують ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою. При засвідченні підписного листа член ініціативної групи, що здійснював збір підписів, зазначає своє прізвище, ім'я та по батькові, дату народження, виборчу адресу, серію, номер і дату видачі паспорта громадянина України, а також ставить свій підпис і дату підписання.

10. Член ініціативної групи, який здійснював збір підписів, викладає дані виборців, зібрані на підписних листах на підтримку всеукраїнського референдуму, в електронному вигляді (далі – підписні електронні дані) за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією. Достовірність викладених в електронному вигляді зазначених даних підтверджується членом ініціативної групи, який здійснював збір підписів, шляхом накладення власного кваліфікованого електронного підпису.

11. Збір підписів на підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою може здійснюватися у місцях, де збір підписів не заборонений законом.

12. Членам ініціативної групи забороняється збирати підписи в органах державної влади, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування, Збройних Силах України та інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, органах правопорядку, дитячих закладах, закладах освіти, закладах охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунальних підприємствах та установах.

Забороняється в процесі збору підписів на підтримку ініціативи щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою примушувати громадян ставити чи не ставити свої підписи або винагороджувати їх за це в будь-якій формі.

Забороняється збирати підписи на підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою у місцях видачі

заробітної плати, пенсій, допомоги, стипендій, інших соціальних виплат, надання благодійної допомоги.

13. Заява про підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою в електронній формі реєструється засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи. Електронна форма заяви про підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою затверджується Центральною виборчою комісією одночасно з реєстрацією ініціативної групи.

14. Під час заповнення виборцем електронної форми відомості, що вказуються в заяві, перевіряються засобами автоматизованої інформаційно-телекомунікаційної системи "Державний реєстр виборців" щодо їх повноти та відповідності ідентифікаційним даним виборця, що містяться у кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа, на якому базується кваліфікований електронний підпис.

15. Заява про підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою в електронній формі реєструється засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

16. Виборець може особисто звернутися до регіонального чи територіального представництва Центральної виборчої комісії з письмовою заявою про підтримку ініціативи щодо проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою для внесення її до автоматизованої інформаційно-аналітичної системи. Форма заяви про підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою затверджується Центральною виборчою комісією.

17. Під час подання заяви до регіонального чи територіального представництва Центральної виборчої комісії виборець пред'являє документ, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, – паспорт громадянина України або тимчасове посвідчення громадянина України (якщо особа нещодавно набула громадянство України).

18. Виборець, який підтримує ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, має право ставити підпис на підтримку однієї ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою тільки один раз. У разі виявлення декількох підписів однієї особи відповідні підписи зараховуються як один підпис.

В автоматизованій інформаційно-аналітичній системі на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії щоденно оприлюднюються відомості про кількість виборців кожної області України, які підтримали ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою в електронній формі та шляхом звернення з письмовою заявою до регіонального чи територіального представництва Центральної виборчої комісії.

Стаття 33. Агітація під час збору підписів на підтримку ініціативи про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою

1. Агітація під час збору підписів на підтримку ініціативи про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою – це здійснення будь-якої діяльності, що спонукає виборців підтримати або не підтримати ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою (далі – агітація щодо ініціативи).

2. Агітацію щодо ініціативи мають право здійснювати політичні партії та громадські організації у разі створення ними фонду агітації щодо ініціативи та ініціативна група.

Агітація щодо ініціативи здійснюється виключно за рахунок коштів фонду ініціативної групи, фонду агітації щодо ініціативи політичної партії, громадської організації, а також із дотриманням вимог, передбачених статтями 93 – 99 цього Закону.

Громадяни України – виборці мають право особисто вести або брати участь у проведенні агітації щодо підтримки чи непідтримки ініціативи проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою без витрачання власних коштів.

3. Рахунок фонду агітації щодо ініціативи може бути відкритий політичною партією, громадською організацією після дня оприлюднення на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії повідомлення про реєстрацію ініціативної групи та до моменту закінчення строку збору підписів громадян на підтримку цієї ініціативи.

4. Кошти фонду агітації щодо ініціативи, створеного політичною партією, громадською організацією, формуються у порядку, передбаченому статтею 72 цього Закону.

5. Політична партія, громадська організація призначає одного розпорядника рахунка свого фонду агітації щодо ініціативи, який має виключне право на розпоряджання коштами з рахунка цього фонду. Про призначення розпорядника рахунка свого фонду агітації щодо ініціативи політична партія, громадська організація не пізніше наступного дня після дня його відкриття повідомляє Центральну виборчу комісію та Національне агентство з питань запобігання корупції із зазначенням прізвища, імені, по батькові, дати народження, місця проживання або місця перебування, відомостей про документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України. Повідомлення політичної партії, громадської організації підписується керівником політичної партії, громадської організації. До повідомлення додається власноруч написана заява громадянина України про згоду бути розпорядником рахунка.

6. Розпорядник коштів рахунка фонду агітації щодо ініціативи, створеного політичною партією, громадською організацією, зобов'язаний вести облік надходження та витрачання коштів фонду.

Розпорядник рахунків фонду агітації щодо ініціативи забезпечує додержання фінансової дисципліни, цільове використання коштів фонду.

7. Контроль за діяльністю фондів агітації щодо ініціативи здійснюють Центральна виборча комісія, Національне агентство з питань запобігання корупції та банк, в якому відкрито рахунок фонду, відповідно до порядку, встановленого Центральною виборчою комісією спільно з Національним банком України за погодженням з Національним агентством з питань запобігання корупції. Банк, в якому відкрито рахунок фонду, надає Центральній виборчій комісії та Національному агентству з питань запобігання корупції щотижнево (щоденно) або за їх зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки фонду, рух коштів, а також їх залишки на рахунках.

Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює контроль за своєчасністю звітів про надходження і використання коштів фондів, повнотою таких звітів, достовірністю включених до них відомостей.

8. Розпорядник рахунка фонду агітації щодо ініціативи зобов'язаний протягом 10 днів з дня закінчення строку збирання підписів подати до Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції фінансовий звіт про надходження та використання коштів фонду (у паперовій формі та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних вебсайтах Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції не пізніше дня, наступного за днем його надходження.

У фінансових звітах, передбачених цією частиною, обов'язковому оприлюдненню підлягають прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання фізичної особи (область, район, населений пункт). Інші відомості про фізичну особу, віднесені до інформації з обмеженим доступом, оприлюдненню не підлягають.

9. Аналіз фінансових звітів, передбачених частиною восьмою цієї статті, здійснюється Центральною виборчою комісією та Національним агентством з питань запобігання корупції і полягає у встановленні відповідності звітних даних вимогам цього Закону, своєчасності подання звітів та відповідності звітних даних інформації, отриманій від банків, у яких відкрито рахунки фондів. Центральна виборча комісія та Національне агентство з питань запобігання корупції протягом п'ятнадцяти днів з дня закінчення строку збирання підписів оприлюднюють на своїх офіційних вебсайтах результати аналізу фінансових звітів, передбачених частиною восьмою цієї статті. У разі виявлення в ході аналізу фінансових звітів ознак порушення вимог цього Закону Центральна виборча комісія та Національне

агентство з питань запобігання корупції повідомляють про це відповідні органи правопорядку для перевірки і реагування відповідно до закону.

10. У фінансових звітах, передбачених частиною сьомою цієї статті, в обов'язковому порядку відображається інформація про всі надходження на рахунок фонду агітації щодо ініціативи, здійснені витрати та залишки коштів на відповідних рахунках, у тому числі інформація про дату надходження кожного внеску до фонду, його розмір, особу, яка здійснила внесок на відповідний рахунок фонду (із зазначенням відомостей про особу, яка здійснила внесок до фонду, передбачених Законом України "Про політичні партії в Україні" для осіб, які здійснюють внески на підтримку політичної партії), назву політичної партії (у разі здійснення внеску політичною партією), призначення, дату здійснення і суму кожного платежу з відповідного рахунка фонду, отримувача кожного платежу (із зазначенням відомостей про отримувача платежу, передбачених Законом України "Про політичні партії в Україні").

11. Форми фінансових звітів, передбачених частиною сьомою цієї статті, і порядок проведення їх аналізу встановлюються Центральною виборчою комісією за погодженням з Національним агентством з питань запобігання корупції.

12. Невикористані кошти фонду політичної партії, громадської організації агітації щодо ініціативи за зверненням керівного органу політичної партії, громадської організації, яке подається до установи банку в десятиденний строк з дня завершення строку збирання підписів, перераховуються з рахунка фонду агітації щодо ініціативи на поточний банківський рахунок відповідно політичної партії, громадської організації у п'ятиденний строк з дня надходження зазначеного звернення. Якщо таке звернення не надійшло до установи банку у встановлений строк, невикористані кошти фонду політичної партії, громадської організації перераховуються банком до Державного бюджету України на п'ятнадцятий день з дня завершення строку збирання підписів.

Стаття 34. Передача ініціативною групою підписних листів у паперовому вигляді до Центральної виборчої комісії

1. Після закінчення збирання підписів виборців ініціативна група підраховує загальну кількість підписів виборців щодо призначення референдуму за народною ініціативою, зібраних на підтримку ініційованого питання всеукраїнського референдуму відповідно до вимог частини другої статті 72 Конституції України.

Про підсумки збирання підписів виборців ініціативна група складає протокол за формою, зазначеною у частині другій цієї статті, який підписується усіма членами ініціативної групи.

2. Форма протоколу, зазначеного у частині першій цієї статті, затверджується Центральною виборчою комісією одночасно із затвердженням форми підписного листа.

3. Підписні листи, пронумеровані та зброшуровані у вигляді папок окремо по кожній області відповідно до вимог частини другої статті 72 Конституції України, підписні електронні дані, оформлені відповідно до частини десятої статті 32 цього Закону, протокол про підсумки збору підписів під ініціативою про проведення всеукраїнського референдуму передаються уповноваженим представником ініціативної групи до Центральної виборчої комісії не пізніше 18 години дня, в який закінчується строк збору підписів на підтримку ініціативи щодо проведення всеукраїнського референдуму.

4. Прийняття документів Центральною виборчою комісією здійснюється шляхом завірення кожної папки з підписними листами своєю печаткою, перевірки відповідності кількості представлених підписних листів їх кількості, зазначеній в протоколі про підсумки збирання підписів на підтримку ініціативи щодо проведення всеукраїнського референдуму.

5. При прийманні підписних листів Центральна виборча комісія перевіряє відповідність кількості поданих підписних листів кількості цих листів, зазначеній у протоколі про підсумки збирання підписів виборців, та складає акт про передання-приймання підписних листів, в якому зазначаються кількість прийнятих підписних листів та заявлена кількість підписів виборців, а також зазначено дату і час їх приймання, посаду і прізвище особи, яка прийняла документи. Акт складається у двох примірниках і підписується уповноваженим на це членом Центральної виборчої комісії та особою, яка передала підписні листи. Перший примірник акта видається особі, яка передала підписні листи, а другий примірник акта зберігається у Центральній виборчій комісії.

6. Центральна виборча комісія не приймає підписні листи після закінчення строку, зазначеного у частині третій цієї статті.

Стаття 35. Підрахунок підписів Центральною виборчою комісією

1. Центральна виборча комісія після надходження документів, визначених частиною третьою статті 34 цього Закону, протягом десяти днів з дня закінчення встановленого законом строку для збирання підписів перевіряє дотримання вимог, встановлених статтею 32 цього Закону.

Центральна виборча комісія здійснює перевірку і підрахунок підписів на підтримку ініціативи проведення всеукраїнського референдуму з використанням автоматизованої інформаційно-аналітичної системи.

Порядок здійснення перевірки визначається Центральною виборчою комісією.

2. У разі звернення Центральної виборчої комісії до Міністерства внутрішніх справ України щодо перевірки відомостей про громадян України,

внесених до підписних листів, Міністерство внутрішніх справ України зобов'язане здійснити відповідну перевірку та повідомити про її результати у строки, визначені Центральною виборчою комісією.

3. При встановленні на підставі підписних листів кількості громадян України, які підтримали ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, не враховуються підписи окремих громадян України:

1) у разі відсутності у підписному листі всіх або окремих відомостей про громадянина України, який підтримує своїм підписом ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, передбачених формою підписного листа;

2) записи та підписи, вчинені замість громадянина України іншою особою, крім підстав, зазначених у цьому Законі;

3) вчинені особою, яка на день вчинення підпису не мала права голосу.

У разі виявлення декількох підписів одного виборця зараховується лише один підпис.

4. При встановленні на підставі підписних листів кількості громадян України, які підтримали ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, не враховуються підписні листи:

1) якщо підписи громадян України зібрані особою, яка не є членом відповідної ініціативної групи;

2) що містять недостовірні відомості про особу, яка збирала підписи громадян України;

3) в яких відсутні відомості про особу, яка збирала підписи громадян України або в яких замість підпису особи, яка збирала підписи громадян України, міститься підпис іншої особи;

4) в яких підписи громадян України зібрані в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших місцях за умов, визначених частиною дванадцятою статті 32 цього Закону;

5) невстановленої форми.

Не враховуються підписи у формі електронної заяви, підписи у формі паперової заяви громадян України, вчинені особами, які на день вчинення підпису не мали права голосу.

За результатами перевірки підписів у підписних листах, підписів у формі електронної заяви, підписів у формі паперової заяви автоматизована інформаційно-аналітична система підраховує перелік підписів, які не підлягають врахуванню, із зазначенням підстави, за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

5. За підсумками перевірки Центральна виборча комісія приймає постанову про підсумки збору підписів під ініціативою про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.

6. У разі якщо кількості підписів громадян, які підтримують ініціативу про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою із відповідного питання, достатньо для проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, Центральна виборча комісія зазначає це у своєму рішенні про підсумки збору підписів під ініціативою про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою з такого питання.

7. У разі якщо кількості підписів громадян, які підтримують ініціативу про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою із відповідного питання, недостатньо для проголошення зазначеного референдуму, Центральна виборча комісія приймає рішення про підсумки збору підписів під ініціативою про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою з такого питання, в якому зазначає про недостатність підписів громадян, які підтримують ініціативу проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, кількість та підстави неврахування підписів окремих громадян України та підписних листів.

8. Одночасно з цим рішенням Центральна виборча комісія приймає постанову про припинення ініціативи щодо проведення відповідного всеукраїнського референдуму за народною ініціативою, яка не пізніше наступного дня з дня її прийняття видається (направляється) уповноваженому представнику ініціативної групи, оприлюднюється на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії та публікується не пізніш як на третій день з дня її прийняття в газеті "Голос України".

9. Ініціативна група може оскаржити постанову, зазначену в частині восьмій цієї статті, в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

Стаття 36. Передача Президенту України рішення про підсумки збору підписів під ініціативою про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою

1. У разі якщо підписи на підтримку всеукраїнського референдуму за народною ініціативою зібрано в кількості та в порядку, визначених Конституцією України та цим Законом, Центральна виборча комісія не пізніш як на наступний день після прийняття рішення про підсумки збору підписів під ініціативою про проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою передає таке рішення Президенту України.

РОЗДІЛ III

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 37. Округи з всеукраїнського референдуму

1. Всеукраїнський референдум проводиться в загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму, що охоплює всю територію України та закордонний округ з всеукраїнського референдуму.

Для підготовки, організації і проведення всеукраїнського референдуму використовуються територіальні виборчі округи, що утворюються Центральною виборчою комісією відповідно до статті 27 Виборчого кодексу України та існують на постійній основі.

2. Закордонний округ з всеукраїнського референдуму включає усі відповідні закордонні дільниці, утворені відповідно до статті 31 Виборчого кодексу України.

Стаття 38. Дільниці з всеукраїнського референдуму

1. Для підготовки організації і проведення голосування та підрахунку голосів виборців на всеукраїнському референдумі використовуються звичайні, спеціальні та закордонні виборчі дільниці, утворені на постійній основі, а також спеціальні дільниці, що утворюються на тимчасовій основі відповідно до Виборчого кодексу України.

2. Для підготовки організації і проведення електронного голосування та підрахунку голосів виборців на всеукраїнському референдумі на тимчасовій основі відповідно до цього Закону утворюється спеціальна дільниця з електронного голосування.

3. Центральна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день з дня початку процесу всеукраїнського референдуму забезпечує оприлюднення на своєму офіційному вебсайті переліку відповідних дільниць, із зазначенням територіальних округів, до яких вони належать, номерів дільниць.

РОЗДІЛ IV КОМІСІЇ З ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 39. Система комісій з всеукраїнського референдуму

1. Систему комісій з всеукраїнського референдуму, що здійснюють підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, становлять:

- 1) Центральна виборча комісія як головна комісія з всеукраїнського референдуму;
- 2) окружні комісії з всеукраїнського референдуму;
- 3) дільничні комісії з всеукраїнського референдуму;
- 4) дільнична комісія з електронного голосування з всеукраїнського референдуму.

2. Повноваження комісій з всеукраїнського референдуму щодо підготовки та проведення всеукраїнського референдуму здійснюються:

1) Центральною виборчою комісією – на всій території України та в закордонному окрузі з всеукраїнського референдуму;

2) окружною комісією з всеукраїнського референдуму – у межах територіального округу з всеукраїнського референдуму;

3) дільничною комісією з всеукраїнського референдуму – у межах дільниці з всеукраїнського референдуму;

4) дільничною комісією з електронного голосування з всеукраїнського референдуму – на всій території України та в закордонному окрузі з всеукраїнського референдуму.

3. Повноваження окружної комісії з всеукраїнського референдуму закордонного округу з всеукраїнського референдуму здійснює Центральна виборча комісія.

Стаття 40. Статус комісій з всеукраїнського референдуму

1. Комісії з всеукраїнського референдуму є спеціальними колегіальними органами, уповноваженими організувати підготовку та проведення всеукраїнського референдуму і забезпечувати додержання та однакове застосування законодавства про всеукраїнський референдум.

2. Статус Центральної виборчої комісії визначається Конституцією України, Законом України "Про Центральну виборчу комісію", цим та іншими законами України. Центральна виборча комісія очолює систему комісій з всеукраїнського референдуму, що організують підготовку і проведення всеукраїнського референдуму, і є комісією з всеукраїнського референдуму вищого рівня щодо всіх окружних та дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, передбачених цим Законом.

3. Центральна виборча комісія не є правонаступником окружних комісій з всеукраїнського референдуму.

4. Статус окружних та дільничних комісій з всеукраїнського референдуму визначається цим Законом.

5. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму є комісією вищого рівня щодо всіх дільничних комісій з всеукраїнського референдуму в межах відповідного територіального округу з всеукраїнського референдуму.

6. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму не є юридичною особою. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму є суб'єктом відповідного процесу всеукраїнського референдуму, має право звертатися в межах своїх повноважень до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до підприємств, установ та організацій, їх посадових та службових осіб. Дільнична комісія з всеукраїнського

референдуму має власну печатку, зразок якої затверджується Центральною виборчою комісією.

Стаття 41. Вимоги до членів окружної чи дільничної комісії з всеукраїнського референдуму

1. До складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму чи дільничної комісії з всеукраїнського референдуму звичайної або спеціальної дільниці з всеукраїнського референдуму можуть входити виборці, які проживають у межах території України.

2. Виборець може входити до складу лише однієї комісії з всеукраїнського референдуму.

3. До складу окружної чи дільничної комісії з всеукраїнського референдуму не можуть входити:

- 1) члени ініціативної групи;
- 2) представники суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму в Центральній виборчій комісії;
- 3) уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму;
- 4) посадові та службові особи органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;
- 5) громадяни, які утримуються в установах виконання покарань;
- 6) громадяни, які мають судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину чи злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку;
- 7) офіційні спостерігачі.

4. До складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму спеціальної дільниці, утвореної в стаціонарному лікувальному закладі або в установі виконання покарань, не можуть входити працівники відповідного закладу або установи.

5. Секретар окружної чи дільничної комісії з всеукраїнського референдуму повинен володіти державною мовою в обсязі, необхідному для ведення діловодства.

Стаття 42. Повноваження Центральної виборчої комісії як головної комісії з всеукраїнського референдуму

1. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо організації підготовки і проведення всеукраїнського референдуму визначені Законом України "Про Центральну виборчу комісію", цим та іншими законами України.

2. Центральна виборча комісія здійснює контроль за додержанням і однаковим застосуванням законодавства про всеукраїнський референдум виборцями, окружними і дільничними комісіями з всеукраїнського референдуму та їх членами, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування, посадовими і службовими особами цих органів, підприємствами, установами, організаціями, їх посадовими особами, засобами масової інформації, їх власниками, посадовими особами та творчими працівниками, політичними партіями, їх представниками у Центральній виборчій комісії та уповноваженими особами, офіційними спостерігачами, громадськими організаціями, іншими громадськими об'єднаннями.

3. Центральна виборча комісія забезпечує функціонування автоматизованої інформаційно-аналітичної системи.

4. Для організаційного, правового, інформаційного, технічного забезпечення здійснення своїх повноважень Центральна виборча комісія на час процесу всеукраїнського референдуму може залучати відповідних спеціалістів, експертів та технічних працівників.

Стаття 43. Повноваження окружної комісії з всеукраїнського референдуму

1. Повноваження окружної комісії з всеукраїнського референдуму починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її складу, визначеного при її утворенні, на її першому засіданні, яке проводиться не пізніше як на другий день після дня прийняття рішення про її утворення і скликається головою комісії.

2. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму:

1) забезпечує підготовку та проведення всеукраїнського референдуму в межах територіального округу;

2) здійснює в межах відповідного територіального округу з всеукраїнського референдуму контроль за додержанням і однаковим застосуванням законодавства про всеукраїнський референдум виборцями, дільничними комісіями з всеукраїнського референдуму та їх членами, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, посадовими і службовими особами цих органів, підприємствами, установами, організаціями, їх посадовими особами, засобами масової інформації та безпосередніми суб'єктами процесу всеукраїнського референдуму – політичними партіями, громадськими організаціями, їх уповноваженими особами, офіційними спостерігачами;

3) надає правову, організаційно-методичну, технічну допомогу дільничним комісіям всеукраїнського референдуму, організовує навчання членів цих комісій з питань організації процесу всеукраїнського референдуму;

4) утворює дільничні комісії з всеукраїнського референдуму відповідно до цього Закону;

5) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання дільничної комісії з всеукраїнського референдуму;

6) вносить пропозиції щодо використання коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією;

7) контролює забезпечення дільничних комісій з всеукраїнського референдуму приміщеннями, транспортом, технікою, зв'язком, розглядає та вирішує інші питання матеріально-технічного забезпечення всеукраїнського референдуму на території округу;

8) передає дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму бюлетені для голосування та бланки іншої документації відповідно до цього Закону, забезпечує контроль за обліком бюлетенів для голосування в межах територіального округу;

9) приймає рішення про виготовлення печаток, штампів та передає їх дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму;

10) встановлює підсумки голосування у відповідному територіальному окрузі, складає протокол про встановлення підсумків голосування та передає його до Центральної виборчої комісії;

11) розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви і скарги щодо організації і проведення всеукраїнського референдуму на території округу, скарги на рішення, дії та бездіяльність дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, а також щодо осіб, які входять до її складу та складу дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, і приймає щодо них рішення;

12) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

3. Повноваження окружної комісії з всеукраїнського референдуму припиняються через п'ятнадцять днів з дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму.

Стаття 44. Повноваження дільничної комісії з всеукраїнського референдуму

1. Повноваження дільничної комісії з всеукраїнського референдуму починаються з моменту складення присяги більшістю від її складу, визначеного при її утворенні, на засіданні комісії, яке проводиться не пізніше як на другий день після дня прийняття рішення про її утворення і скликається головою комісії.

2. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму:

1) здійснює контроль за неухильним додержанням та однаковим застосуванням законодавства про всеукраїнський референдум під час підготовки та проведення голосування, підрахунку голосів на дільниці з всеукраїнського референдуму;

2) отримує список виборців від органу ведення Державного реєстру виборців, складає список виборців у випадках, передбачених цим Законом, надає його для загального ознайомлення, а також вносить до нього зміни у випадках, передбачених цим Законом;

3) у порядку та строки, встановлені цим Законом, вручає або надсилає кожному виборцю, включеному до списку виборців на відповідній дільниці з всеукраїнського референдуму, іменне запрошення із зазначенням дати проведення голосування, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування;

4) забезпечує можливість ознайомлення громадян з формулюванням питання, що виноситься на всеукраїнський референдум, і текстом відповідного законопроекту (закону), як під час підготовки до проведення всеукраїнського референдуму, так і в день голосування, а також з рішеннями, прийнятими Центральною виборчою комісією, відповідною окружною комісією з всеукраїнського референдуму, власними рішеннями та повідомленнями, отриманими комісією;

5) забезпечує облік та зберігання отриманих комісією бюлетенів;

6) забезпечує підготовку приміщення для голосування та скриньок для голосування;

7) організовує голосування виборців у приміщенні для голосування, а також за місцем перебування виборців у випадках, передбачених цим Законом;

8) здійснює підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, складає протокол про підрахунок голосів на дільниці з всеукраїнського референдуму та передає його разом з іншими документами з всеукраїнського референдуму відповідній окружній комісії з всеукраїнського референдуму в порядку, встановленому цим Законом;

9) визнає недійсним голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму за наявності обставин, передбачених цим Законом;

10) розглядає заяви і скарги з питань підготовки та проведення голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму, у тому числі скарги щодо дій чи бездіяльності осіб, які входять до її складу, та в межах своїх повноважень приймає щодо них рішення.

3. Повноваження дільничної комісії з всеукраїнського референдуму припиняються через десять днів після дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму.

4. Дільнична комісія з електронного голосування з всеукраїнського референдуму крім повноважень, передбачених цією статтею, має право не починати, призупиняти або завершувати електронне голосування в разі, якщо неможливо забезпечити безпеку або працездатність системи електронного голосування так, щоб електронне голосування можна було провести відповідно до вимог законодавства.

Стаття 45. Подання кандидатур до складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму

1. Право подання кандидатур до складу окружних комісій з всеукраїнського референдуму мають:

- 1) ініціативна група;
- 2) політична партія, яка утворила депутатську фракцію у Верховній Раді України поточного скликання та зареєстрована як прихильник або опонент питання всеукраїнського референдуму;
- 3) політична партія, яка зареєстрована як прихильник або опонент питання всеукраїнського референдуму (крім політичних партій, зазначених у пункті 2 цієї частини).

2. У разі якщо у встановлений частиною четвертою цієї статті строк не надійшли подання кандидатур до складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму від суб'єктів, визначених у частині першій цієї статті, або якщо кількість осіб, запропонованих до складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму, становить менше дванадцяти осіб, окружна комісія з всеукраїнського референдуму утворюється Центральною виборчою комісією за поданням її Голови на підставі пропозицій членів Центральної виборчої комісії у кількості дванадцяти осіб з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур відповідно до частини першої цієї статті.

3. Форма подання кандидатур до складу комісій з всеукраїнського референдуму затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше як на другий день після початку процесу всеукраїнського референдуму і не може бути змінена під час процесу всеукраїнського референдуму. У поданні зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) особи;
- 2) дата народження;
- 3) громадянство особи;
- 4) виборча адреса особи, а також контактні телефони;
- 5) володіння державною мовою;
- 6) освіта;
- 7) місце роботи та займана посада особи;

8) наявність досвіду щодо участі в роботі виборчих комісій чи комісій з всеукраїнського референдуму;

9) відомості про відсутність в особи судимості за вчинення умисного злочину;

10) посада в комісії, на яку пропонується особа.

4. Подання кандидатур до складу окружних комісій з всеукраїнського референдуму вносяться у паперовій формі та в електронному вигляді не пізніше як за сорок п'ять днів до дня голосування за підписом відповідно уповноваженої особи ініціативної групи, керівників політичної партії. Підписи керівників політичної партії скріплюються печатками.

5. До подання додаються власноручно написані заяви осіб, запропонованих до складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму, про згоду на участь у її роботі від відповідного суб'єкта подання кандидатур із зазначенням прізвища, імені та по батькові особи, її виборчої адреси, ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України (паспорта громадянина України у формі книжечки або картки) кожної запропонованої особи.

Стаття 46. Порядок утворення окружних комісій з всеукраїнського референдуму

1. Окружні комісії з всеукраїнського референдуму утворюються Центральною виборчою комісією не пізніше як за сорок днів до дня голосування на всеукраїнському референдумі у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії з всеукраїнського референдуму.

2. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму складається із дванадцяти осіб.

3. Суб'єкти подання – прихильники та опоненти питання всеукраїнського референдуму – мають право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад в окружних комісіях з всеукраїнського референдуму. Частка керівних посад для кожного суб'єкта подання в межах загальнодержавного округу визначається відповідно до кількості кандидатур, включених від цього суб'єкта до складу окружних комісій з всеукраїнського референдуму, у співвідношенні до загальної кількості осіб, включених до складу окружних комісій з всеукраїнського референдуму. Розподіл керівних посад між суб'єктами подання в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, здійснюється Центральною виборчою комісією.

4. До складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму обов'язково включаються за наявності відповідного подання один представник від ініціативної групи, один представник від політичної партії, яка безпосередньо за результатами останніх виборів народних депутатів України утворила депутатську фракцію та зареєструвала її у Верховній Раді України поточного скликання.

До складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму включаються не більше ніж по одному представнику від політичних партій, передбачених пунктом 3 частини першої статті 45 цього Закону, визначеному шляхом жеребкування, що проводиться Центральною виборчою комісією щодо кожної окружної комісії з всеукраїнського референдуму окремо у встановленому нею порядку не пізніш як на п'ятий день після закінчення строку внесення подань, зазначених у частині четвертій статті 45 цього Закону.

З метою забезпечення представництва у складі окружної комісії з всеукраїнського референдуму прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму таке жеребкування проводиться окремо щодо включення до складу комісії кандидатур від прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму. Кандидатури, подані до складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, зазначеним у статті 41 цього Закону, або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією частиною. При жеребкуванні кількість членів комісії від прихильників та від опонентів питання всеукраїнського референдуму, що беруть участь у жеребкуванні, визначається таким чином, щоб зробити щонайменшою різницю у представництві в комісії прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму, враховуючи кількість представників ініціативної групи та політичних партій, які утворили депутатські фракції у Верховній Раді України поточного скликання.

5. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей Центральна виборча комісія невідкладно повідомляє представника відповідного суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше строку, зазначеного у частині четвертій статті 45 цього Закону, а у разі отримання вказаного повідомлення в останній день цього строку – наступного дня після дня отримання такого повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у встановлений строк, відповідні кандидатури відхиляються.

6. Центральна виборча комісія невідкладно надає постанову про утворення окружних комісій з всеукраїнського референдуму та про їх склад органам ведення Державного реєстру виборців за місцем знаходження окружної комісії з всеукраїнського референдуму. Витяг із зазначеної постанови стосовно складу кожної окружної комісії з всеукраїнського референдуму надсилається органам ведення реєстру за виборчими адресами осіб, включених до складу відповідної окружної комісії з всеукраїнського референдуму.

7. Рішення про утворення окружних комісій з всеукраїнського референдуму та про їх склад, прийняте відповідно до вимог цього Закону, оприлюднюється не пізніше наступного дня від його прийняття на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії. Постанова про зміни у складі окружної комісії з всеукраїнського референдуму оприлюднюється у порядку та у строки, встановлені цією частиною, однак не пізніше останнього дня перед днем голосування.

8. Членам окружної комісії з всеукраїнського референдуму Центральна виборча комісія видає посвідчення, форма яких затверджується Центральною виборчою комісією.

9. Забезпечення окружних комісій з всеукраїнського референдуму приміщеннями, матеріально-технічним обладнанням покладається на органи державної влади та органи місцевого самоврядування у порядку, визначеному Центральною виборчою комісією.

Стаття 47. Подання кандидатур до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму

1. Право подання кандидатур до складу дільничних комісій з всеукраїнського референдуму мають суб'єкти, зазначені у частині першій статті 45 цього Закону. Від імені такого суб'єкта подання вносить уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у відповідному територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму. У такому поданні зазначаються особи, запропоновані на посаду голови, заступника голови та секретаря комісії.

2. У разі якщо у встановлений частиною третьою цієї статті строк не надійшли подання кандидатур до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму від суб'єктів, зазначених у частині першій статті 45, або якщо кількість осіб, запропонованих до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, становить менше ніж мінімальна кількість, визначена частинами другою, третьою статті 48 цього Закону, право подання кандидатур до складу дільничної комісії звичайної чи спеціальної дільниці з всеукраїнського референдуму має голова окружної комісії з всеукраїнського референдуму. До складу дільничної комісії закордонної дільниці з всеукраїнського референдуму у такому випадку кандидатури подає Міністерство закордонних справ України.

3. Подання кандидатур до складу дільничних комісій з всеукраїнського референдуму вноситься на паперовому носії та в електронному вигляді за формою, зазначеною у частині третій статті 45 цього Закону, не пізніш як за тридцять днів до дня голосування.

4. До подання додаються власноручно написані заяви осіб, запропонованих до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, про згоду на участь у роботі цієї комісії від відповідного суб'єкта подання кандидатур із зазначенням прізвища, імені та по батькові особи, її виборчої

адреси, ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України (паспорта громадянина України у формі книжечки або картки) кожної запропонованої особи.

Стаття 48. Порядок утворення дільничних комісій з всеукраїнського референдуму

1. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму утворюється відповідною окружною комісією з всеукраїнського референдуму не пізніше як за вісімнадцять днів до дня голосування на всеукраїнському референдумі у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії з всеукраїнського референдуму.

Дільнична комісія з електронного голосування утворюється Центральною виборчою комісією не пізніше як за вісімнадцять днів до дня голосування на всеукраїнському референдумі у складі п'ятнадцяти осіб – голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії, у порядку, визначеному статтями 45 – 47 цього Закону.

Не менше третини членів дільничної комісії з електронного голосування повинні мати вищу освіту в галузі інформаційних технологій.

2. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму утворюється у складі:

- 1) для малих дільниць – 10 – 18 осіб;
- 2) для середніх дільниць – 14 – 20 осіб;
- 3) для великих дільниць – 18 – 24 особи.

3. На малих дільницях, де кількість виборців не перевищує п'ятдесяти осіб, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму може утворюватися у складі голови, секретаря та двох - чотирьох членів комісії.

4. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму формує склад дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, виходячи із встановлених частинами другою, третьою цієї статті обмежень кількісного складу комісій та з дотриманням представництва прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму.

5. До складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму обов'язково включаються за наявності відповідного подання один представник від ініціативної групи, два представники від політичної партії, яка безпосередньо за результатами виборів народних депутатів України утворила депутатську фракцію та зареєструвала її у Верховній Раді України поточного скликання. До складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму шляхом жеребкування, що проводиться окружною комісією з всеукраїнського референдуму щодо кожної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму окремо у встановленому нею порядку, не пізніш як на п'ятий день після закінчення строку внесення подань, зазначених

у частині третій статті 47 цього Закону, включаються не більше ніж по одному представнику від політичних партій, передбачених пунктом 3 частини першої статті 45 цього Закону. З метою забезпечення представництва у складі дільничної комісії з всеукраїнського референдуму прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму таке жеребкування проводиться окремо щодо включення до складу комісії кандидатур від прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму. Кандидатури, внесені до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, зазначеним у цьому Законі або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією частиною. При жеребкуванні кількість членів комісії від прихильників та від опонентів питання всеукраїнського референдуму, що беруть участь у жеребкуванні, визначається таким чином, щоб зробити щонайменшою різницю у представництві в комісії прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму, враховуючи кількість представників ініціативної групи та політичних партій, які утворили депутатські фракції у Верховній Раді України поточного скликання.

6. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму перевіряє достовірність відомостей про внесені кандидатури, у тому числі з використанням персональних даних Державного реєстру виборців. З цією метою окружна комісія з всеукраїнського референдуму невідкладно після отримання подання звертається до відповідного органу ведення Державного реєстру виборців із запитом щодо перевірки достовірності відомостей. Орган ведення Реєстру надає відповідь на запит не пізніш як на четвертий день після отримання запиту.

7. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких опісок і неточностей окружна комісія з всеукраїнського референдуму невідкладно повідомляє уповноважену особу, яка подала кандидатури. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше строку, зазначеного у частині третій статті 47 цього Закону, а у разі отримання вказаного повідомлення в останній день цього строку – наступного дня після отримання вказаного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у встановлений строк, відповідні кандидатури відхиляються.

8. У разі якщо у встановлений частиною сьомою цієї статті строк не надійшли подання до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму або якщо кількість осіб, запропонованих до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, становить менше ніж мінімальна кількість, визначена частинами другою, третьою цієї статті, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму утворюється окружною комісією з всеукраїнського референдуму за поданням її голови на підставі пропозицій членів окружної комісії з всеукраїнського референдуму у мінімальній кількості осіб, визначеній частинами другою, третьою цієї статті, з

обов'язковим урахуванням поданих кандидатур від суб'єктів, передбачених частиною першою статті 45 цього Закону. Особи, подані головою окружної комісії з всеукраїнського референдуму, повинні відповідати вимогам, зазначеним у статті 41 цього Закону.

9. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму спеціальної дільниці, утвореної на судні, яке в день голосування на всеукраїнському референдумі перебуває у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, утворюється окружною комісією з всеукраїнського референдуму у строк, передбачений частиною першою цієї статті, за місцем приписки судна, полярної станції України відповідно за поданням капітана судна, керівника полярної станції України, про що повідомляється технічними засобами зв'язку.

10. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму закордонної дільниці утворюється Центральною виборчою комісією у строк, передбачений частиною першою цієї статті, з урахуванням пропозицій Міністерства закордонних справ України.

Міністерство закордонних справ України зобов'язане забезпечити кількість подань на членів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму закордонних дільниць, що забезпечила б склад відповідних дільничних комісій з всеукраїнського референдуму закордонних дільниць у кількості не менше одинадцяти осіб. У разі об'єктивної неможливості утворення дільничних комісій з всеукраїнського референдуму закордонних дільниць у зазначеному кількісному складі Центральна виборча комісія утворює відповідні дільничні комісії закордонних дільниць у складі голови, секретаря та одного – трьох членів комісії з всеукраїнського референдуму.

11. Рішення про утворення дільничної комісії з всеукраїнського референдуму публікується на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії не пізніше наступного дня від дня його прийняття, а також в друкованих виданнях або у разі неможливості в інший спосіб не пізніше як на третій день з дня її утворення.

12. Членам дільничної комісії з всеукраїнського референдуму окружна комісія з всеукраїнського референдуму видає посвідчення, форма яких встановлюється Центральною виборчою комісією.

13. Забезпечення дільничних комісій з всеукраїнського референдуму приміщеннями, матеріально-технічним обладнанням покладається на органи державної влади та органи місцевого самоврядування у порядку, визначеному Центральною виборчою комісією.

Стаття 49. Організація роботи комісій з всеукраїнського референдуму

1. Комісія з всеукраїнського референдуму є колегіальним органом. Окружні та дільничні комісії з всеукраїнського референдуму організовують

свою роботу відповідно до вимог цього Закону та у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

2. Основною формою роботи комісії з всеукраїнського референдуму є засідання, яке скликається головою комісії, у разі його відсутності – заступником голови, а в разі відсутності голови та його заступника – секретарем комісії. У разі необхідності засідання комісії з всеукраїнського референдуму може бути скликане рішенням комісії з всеукраїнського референдуму вищого рівня.

3. На письмову вимогу третини складу комісії з всеукраїнського референдуму голова комісії або його заступник зобов'язаний скликати засідання комісії не пізніше наступного дня після отримання такої вимоги.

4. Проведення голосування виборців у день голосування на всеукраїнському референдумі не є засіданням дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

5. Перше засідання скликається не пізніш як на другий день після дня її утворення, а наступні – за необхідністю.

6. Засідання комісії з всеукраїнського референдуму є повноважним за умови присутності більше половини складу цієї комісії.

7. Засідання комісії з всеукраїнського референдуму скликається з обов'язковим повідомленням усіх членів комісії про час, місце проведення засідання та його порядок денний.

8. Членам комісії з всеукраїнського референдуму надаються проекти рішень комісії та необхідні документи, як правило, не пізніше дня перед днем проведення засідання комісії, однак не пізніше початку засідання.

9. Засідання комісії з всеукраїнського референдуму веде голова комісії або його заступник, у разі невиконання ними цієї функції комісія визначає зі свого складу головуючого на засіданні.

10. Комісія з всеукраїнського референдуму на вимогу трьох членів комісії, а також за рішенням комісії з всеукраїнського референдуму вищого рівня або суду зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, що належать до її повноважень, не пізніш як у триденний строк від дня заявлення вимоги або прийняття зазначеного рішення, але не пізніше дня голосування, а в день голосування, крім дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, – невідкладно.

11. Дільнична комісія зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, віднесені до сфери її компетенції, на вимогу зазначених членів комісії у день голосування або за рішенням комісії вищого рівня чи суду, прийнятим у день голосування, невідкладно після закінчення голосування, крім питань про внесення змін до списку виборців на всеукраїнському референдумі.

12. Рішення комісії приймається відкритим голосуванням більшістю голосів від складу комісії, крім випадків, передбачених цим Законом.

13. Рішення комісії набирає чинності з моменту його прийняття, крім випадків, передбачених цим Законом.

14. Рішення комісії з всеукраїнського референдуму, прийняте в межах її повноважень, є обов'язковим для виконання усіма суб'єктами процесу всеукраїнського референдуму, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, посадовими і службовими особами цих органів, підприємствами, установами, організаціями та їх посадовими особами, засобами масової інформації, громадськими об'єднаннями.

15. Рішення комісії з всеукраїнського референдуму, що суперечить законодавству України або прийняте з перевищенням її повноважень, може бути скасоване комісією з всеукраїнського референдуму вищого рівня, Центральною виборчою комісією за результатами розгляду звернення або з власної ініціативи чи може бути визнане протиправним та скасоване судом. У такому випадку комісія з всеукраїнського референдуму вищого рівня має право прийняти рішення по суті питання.

16. Заяви, скарги та інші документи, що надійшли до комісії з всеукраїнського референдуму, приймаються та реєструються у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

17. Для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень окружних і дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, передбачених цим Законом, можуть залучатися відповідні спеціалісти, експерти і технічні працівники у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

18. Ніхто не має права втручатися у діяльність комісій з всеукраїнського референдуму.

Стаття 50. Право бути присутнім на засіданні комісії

1. На засіданні Центральної виборчої комісії мають право бути присутніми:

1) представники суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму у загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму;

2) не більш як по два офіційні спостерігачі від однієї громадської організації;

3) офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій, акредитовані Центральною виборчою комісією;

4) представники засобів масової інформації – не більше двох осіб від одного засобу масової інформації одночасно.

2. На засіданнях окружної чи дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, у тому числі при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування, на дільниці з всеукраїнського референдуму в день голосування у приміщенні, де проводиться голосування, мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення відповідної комісії лише такі особи:

1) члени комісій з всеукраїнського референдуму вищого рівня;

2) уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму та офіційні спостерігачі (не більш як по два офіційні спостерігачі від одного суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму);

3) офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій, акредитовані Центральною виборчою комісією;

4) представники засобів масової інформації (не більше двох осіб від одного засобу масової інформації одночасно);

5) посадові особи відповідного територіального та регіонального представництва Центральної виборчої комісії.

3. Інші особи, крім зазначених у частині другій цієї статті, можуть бути присутніми на засіданні комісії з всеукраїнського референдуму лише з дозволу або на запрошення цієї комісії, про що приймається рішення на засіданні комісії.

4. Перебування осіб, не передбачених частиною другою цієї статті, на дільниці з всеукраїнського референдуму під час проведення голосування, а також на засіданні комісії з всеукраїнського референдуму при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування забороняється.

5. Комісія з всеукраїнського референдуму може прийняти рішення про позбавлення права присутності на своєму засіданні осіб, визначених у частинах першій-третьій цієї статті, якщо вони неправомірно перешкоджають його проведенню. Таке рішення приймається не менше ніж двома третинами голосів від складу комісії з всеукраїнського референдуму.

6. Уповноважені працівники органів Національної поліції України здійснюють охорону правопорядку в день голосування та під час підрахунку голосів лише поза межами приміщення для голосування. У разі виникнення факту порушення правопорядку голова, заступник голови чи секретар комісії може запросити працівника органу Національної поліції України для вчинення дій з відновлення правопорядку.

Стаття 51. Документування діяльності комісії з всеукраїнського референдуму

1. Документування діяльності окружної, дільничної комісії з всеукраїнського референдуму здійснюється у порядку, встановленому цією

статтею та порядком ведення діловодства комісії з всеукраїнського референдуму, що затверджується Центральною виборчою комісією.

2. На засіданні комісії з всеукраїнського референдуму ведеться протокол засідання, який веде секретар комісії. За відсутності секретаря комісії чи у разі невиконання ним своїх повноважень на засіданні комісія обирає зі свого складу секретаря засідання, який виконує обов'язки секретаря комісії на відповідному засіданні та при оформленні документів засідання. Протокол засідання комісії підписується головуючим на засіданні та секретарем комісії (чи секретарем засідання). Протокол засідання комісії надається для ознайомлення членам комісії не пізніше наступного засідання комісії, при цьому член комісії має право його підписати.

3. Рішення комісії з всеукраїнського референдуму оформлюються у вигляді постанови, яка повинна містити:

- 1) найменування комісії;
- 2) найменування постанови;
- 3) дату та місце прийняття і порядковий номер постанови;

4) мотивувальну частину з посиланням на обставини, що зумовили розгляд питання на засіданні комісії, з посиланням на відповідні положення нормативно-правових актів або постанову комісії з всеукраїнського референдуму вищого рівня чи рішення суду, якими керувалася комісія при прийнятті постанови;

- 5) резолютивну частину.

4. Постанова підписується головуючим на засіданні комісії з всеукраїнського референдуму. Зміст та номер постанови повинні бути відображені у протоколі відповідного засідання комісії.

5. Постанова, прийнята окружною чи дільничною комісією з всеукраїнського референдуму, вивіщується на стенді офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення не пізніше ранку наступного дня після дня її прийняття, а прийнята напередодні дня голосування, у день голосування чи під час встановлення результатів голосування, – не пізніше ніж через чотири години після завершення засідання комісії з всеукраїнського референдуму. Така постанова у той самий строк доводиться також до відома суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, яких вона стосується. Копія постанови, засвідчена головою комісії з всеукраїнського референдуму чи його заступником і секретарем комісії та скріплена печаткою комісії з всеукраїнського референдуму, не пізніше ніж через чотири години після її прийняття, а в день голосування – невідкладно, видається суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму, якого вона стосується, на його вимогу. Стенд офіційних матеріалів комісії обладнується у приміщенні комісії у місці, вільно доступному для відвідувачів.

6. Копія кожної постанови, прийнятої окружною комісією з всеукраїнського референдуму, надсилається засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи до Центральної виборчої комісії у триденний строк з дня її прийняття та невідкладно оприлюднюється на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

7. З питань поточної діяльності та в інших випадках, передбачених цим Законом, комісія може приймати протокольні рішення, зміст яких заноситься до протоколу засідання комісії та не оформлюються окремим документом.

8. Комісія з всеукраїнського референдуму складає акти та протоколи. Акт комісії засвідчує певний факт або певну подію, виявлені та визнані комісією. Протокол комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією. Перший примірник акта чи протоколу мають право підписати присутні на засіданні особи, зазначені відповідно у пунктах 1 – 3 частини першої чи у пунктах 1 – 3, 5 частини другої статті 50 цього Закону.

9. Акти і протоколи комісії з всеукраїнського референдуму складаються у випадках, передбачених цим Законом, за формами, затвердженими Центральною виборчою комісією, та у кількості примірників, встановлених цим Законом. Акт або протокол комісії підписується всіма присутніми на засіданні членами комісії, підписи яких скріплюються печаткою комісії з всеукраїнського референдуму. Копія кожного акта та протоколу комісії з всеукраїнського референдуму, складеного окружною комісією та комісією з всеукраїнського референдуму, надсилається засобами електронного поштового зв'язку до Центральної виборчої комісії у триденний строк з дня їх складання та невідкладно оприлюднюється на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

Стаття 52. Статус члена комісії з всеукраїнського референдуму

1. Статус члена Центральної виборчої комісії визначається Законом України "Про Центральну виборчу комісію".

2. Статус члена окружної і члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, а також порядок набуття цього статусу визначаються цим Законом. Форма посвідчення члена окружної і члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму встановлюється Центральною виборчою комісією.

Член окружної, дільничної комісії з всеукраїнського референдуму на першому засіданні комісії з референдуму, в якому він бере участь, в обов'язковому порядку ознайомлюється зі змістом частин четвертої – дев'ятої цієї статті, після чого складає таку присягу члена комісії:

"Я, (прізвище, ім'я та по батькові), беручи на себе повноваження члена комісії з всеукраїнського референдуму та усвідомлюючи свою високу відповідальність перед Українським народом, присягаю додержуватися Конституції України та законів України, чесно і сумлінно виконувати свої

обов'язки, виходячи з принципів верховенства права, законності, об'єктивності та неупередженості, забезпечувати реалізацію і захист прав громадян України на участь у всеукраїнському референдумі".

Особа, що склала присягу, ставить свій підпис під текстом присяги. Цей документ є невід'ємною частиною документації відповідної комісії. Члену комісії після складення ним присяги видається посвідчення за підписом голови комісії вищого рівня.

Відмова скласти присягу означає відмову особи бути членом комісії з всеукраїнського референдуму.

3. За рішенням комісії з всеукраїнського референдуму, яке затверджується комісією вищого рівня, голова, заступник голови, секретар або інші члени окружної (загальною кількістю не більше двох осіб) чи дільничної комісії з всеукраїнського референдуму (загальною кількістю не більше двох осіб) протягом усього періоду повноважень комісії або частини цього періоду можуть виконувати свої повноваження у комісії з всеукраїнського референдуму з оплатою їх праці в комісії відповідно до цього Закону. Зазначені особи на цей період звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи зі збереженням загального та спеціального стажу.

4. Член комісії з всеукраїнського референдуму має право:

1) брати участь у підготовці питань, що вносяться на розгляд комісії з всеукраїнського референдуму;

2) виступати на засіданнях комісії з всеукраїнського референдуму, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції з питань, віднесених до повноважень комісії;

3) за дорученням відповідної комісії з всеукраїнського референдуму перевіряти діяльність комісій нижчого рівня;

4) безперешкодно ознайомлюватися з усіма документами комісії з всеукраїнського референдуму, членом якої він є, та комісій нижчого рівня;

5) на відшкодування шкоди, заподіяної його життю, здоров'ю чи майну у зв'язку з виконанням обов'язків члена комісії з всеукраїнського референдуму, у тому числі витрат на відрядження, пов'язаних з виконанням обов'язків члена комісії, у порядку та розмірі, встановлених Кабінетом Міністрів України.

5. Член комісії не може бути звільнений з роботи, переведений на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у комісії з всеукраїнського референдуму.

6. Член комісії з всеукраїнського референдуму зобов'язаний:

1) додержуватися Конституції України, цього та інших законів України;

2) брати участь у засіданнях комісії з всеукраїнського референдуму;

3) виконувати рішення відповідної комісії з всеукраїнського референдуму, рішення комісій з всеукраїнського референдуму вищого рівня та обов'язки члена комісії з всеукраїнського референдуму.

7. Член комісії з всеукраїнського референдуму має також інші права та обов'язки відповідно до цього та інших законів України.

8. На час безпосереднього виконання обов'язків члена комісії з всеукраїнського референдуму на кожного члена комісії з всеукраїнського референдуму поширюються гарантії і компенсації, передбачені законодавством для працівників на час виконання ними державних або громадських обов'язків у робочий час.

Член комісії з всеукраїнського референдуму звільняється від виконання службових обов'язків за місцем постійної роботи на час, необхідний для здійснення обов'язків члена комісії.

9. Члену комісії з всеукраїнського референдуму забороняється проводити агітацію на підтримку чи проти питання всеукраїнського референдуму або ж публічно надавати оцінку питанню всеукраїнського референдуму.

Стаття 53. Дострокове припинення повноважень складу комісії з всеукраїнського референдуму або члена комісії з всеукраїнського референдуму

1. Повноваження усього складу окружної, дільничної комісії з всеукраїнського референдуму можуть бути достроково припинені комісією, яка її утворила, за власною ініціативою або на підставі рішення суду в разі систематичного порушення комісією Конституції України, цього та інших законів України.

2. Повноваження члена окружної, дільничної комісії з всеукраїнського референдуму припиняються достроково комісією, яка її утворила, у зв'язку з:

- 1) особистою заявою про складення повноважень члена комісії;
- 2) внесенням подання про заміну члена комісії суб'єктом, за поданням якого кандидатуру такого члена було включено до складу комісії;
- 3) припиненням його громадянства України;
- 4) вибуттям на період включно до дня голосування за межі України або держави, на території якої утворена закордонна виборча дільниця, що зумовлює неможливість виконання обов'язків члена комісії;
- 5) реєстрацією його представником суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму;
- 6) входженням його до складу іншої комісії з всеукраїнського референдуму;
- 7) відмовою від складення присяги члена комісії;

8) порушенням присяги члена комісії, що виявилось у систематичному невиконанні покладених на нього обов'язків, засвідченому не менш як двома рішеннями з цього приводу комісії, до складу якої він входить;

9) систематичним або одноразовим грубим порушенням законодавства України про всеукраїнський референдум, встановленим рішенням суду або рішенням комісії вищого рівня, двома і більше неявками на засідання комісії без поважних причин або неявкою на засідання комісії у день голосування;

10) набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину;

11) виявленням обставин, що позбавляють особу права входити до складу комісії;

12) визнанням його недієздатним або безвісно відсутнім;

13) його смертю або оголошенням його померлим.

3. При виникненні обставин, передбачених пунктами 3 – 7, 10 – 13 частини другої цієї статті, повноваження члена комісії з всеукраїнського референдуму припиняються з моменту їх виникнення або виявлення, а обставин, передбачених пунктами 1, 2, 8, 9 частини другої цієї статті, – з моменту прийняття рішення про припинення його повноважень.

4. Комісія з всеукраїнського референдуму вищого рівня, яка достроково припинила повноваження усього складу комісії, окремого члена комісії або виявила підстави для припинення повноважень, не пізніше наступного дня повідомляє про це суб'єктів, за поданням яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено або щодо яких виявлено підстави для припинення їх повноважень.

5. Суб'єкт подання кандидатури члена комісії, повноваження якого достроково припинено, має пріоритетне право на подання кандидатури для включення до складу комісії з всеукраїнського референдуму замість того, хто вибув. Таке подання, здійснене відповідно до вимог цього Закону не пізніше наступного дня після дня отримання відповідного повідомлення, не може бути відхилене.

6. У разі дострокового припинення повноважень усього складу комісії з всеукраїнського референдуму відповідна комісія вищого рівня не пізніш як на третій день з дня припинення повноважень комісії, але не пізніше останнього дня перед днем голосування, затверджує новий склад комісії з всеукраїнського референдуму в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

7. У разі дострокового припинення повноважень члена комісії з всеукраїнського референдуму у випадках, передбачених частиною третьою цієї статті, відповідна комісія вищого рівня не пізніш як на третій день з дня припинення його повноважень, але не пізніш останнього дня перед днем

голосування, включає до її складу іншу особу замість члена комісії, повноваження якого припинено, у порядку, встановленому цим Законом.

8. У разі дострокового припинення повноважень члена комісії з всеукраїнського референдуму в останній день перед днем голосування таке рішення приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної комісії з всеукраїнського референдуму іншої особи від того самого суб'єкта подання. За відмови суб'єкта подання кандидатур від внесення нової кандидатури таке подання робить голова відповідної комісії з всеукраїнського референдуму.

9. У разі дострокового припинення повноважень члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму закордонної дільниці до складу комісії включається інша особа за поданням Міністерства закордонних справ України. У разі неможливості здійснення відповідної заміни комісія з всеукраїнського референдуму закордонної дільниці виконує свої повноваження у наявному складі.

10. У разі якщо голова, заступник голови або секретар комісії з всеукраїнського референдуму систематично не виконує покладені на нього обов'язки, відповідна окружна або дільнична комісія може звернутися до комісії з всеукраїнського референдуму, яка її утворила, з мотивованим поданням про його заміну, якщо за це проголосували не менше двох третин від складу відповідної комісії з всеукраїнського референдуму. Це подання підлягає обов'язковому розгляду у строки, зазначені у частинах шостій, сьомій цієї статті. Рішення про заміну голови, заступника голови, секретаря комісії з всеукраїнського референдуму приймається з урахуванням вимог частин другої, третьої статті 46 цього Закону. Зазначене рішення не тягне за собою припинення повноважень цих осіб як членів відповідної комісії з всеукраїнського референдуму.

РОЗДІЛ V СПИСКИ ВИБОРЦІВ

Стаття 54. Складання попередніх списків виборців для звичайної дільниці з всеукраїнського референдуму

1. Для підготовки та проведення голосування на всеукраїнському референдумі орган ведення Державного реєстру виборців для кожної звичайної дільниці з всеукраїнського референдуму, утвореної на території, на яку поширюються його повноваження, складає на основі відомостей Державного реєстру виборців попередні списки виборців.

2. До попереднього списку виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму включаються громадяни України, яким виповнилося або на день голосування на всеукраїнському референдумі виповниться 18 років і які мають право голосу на всеукраїнському референдумі та які відносяться до цієї дільниці з всеукраїнського референдуму згідно з відомостями

Державного реєстру виборців. Виборець може бути включений до списку виборців лише на одній дільниці з всеукраїнського референдуму.

3. У разі включення виборця, якому тимчасово змінено місце голосування, до попереднього списку виборців у графі "Примітки" навпроти його прізвища робиться відповідна відмітка.

4. Попередні списки виборців складаються за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, з дотриманням вимог частин п'ятої і шостої цієї статті.

5. Попередній список виборців має наскрізну нумерацію виборців та наскрізну нумерацію аркушів. Відомості про виборців у списку виборців на звичайній дільниці зазначаються так, щоб виборці з однаковою виборчою адресою були розміщені поруч.

6. У попередньому списку виборців зазначаються такі відомості про виборця:

- 1) прізвище, ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності);
- 2) дата народження;
- 3) виборча адреса (без зазначення поштового індексу і держави проживання чи перебування);
- 4) відмітка про постійну нездатність пересуватися самостійно (за наявності підстав) – у графі "Примітки".

7. Попередній список виборців для звичайної дільниці з всеукраїнського референдуму виготовляється у паперовій формі в одному примірнику, кожний аркуш якого засвідчується підписом керівника органу ведення Державного реєстру виборців і скріплюється печаткою цього органу.

Стаття 55. Передача попередніх списків виборців та іменних запрошень комісіям з всеукраїнського референдуму звичайних дільниць з всеукраїнського референдуму

1. Не пізніше як за тринадцять днів до дня голосування орган ведення Державного реєстру виборців у приміщенні, в якому він розташований, передає попередній список виборців у паперовій формі та виготовлені іменні запрошення відповідній дільничній комісії з всеукраїнського референдуму.

2. Від імені дільничної комісії з всеукраїнського референдуму попередній список виборців отримують не менше трьох членів цієї комісії, одним із яких повинен бути голова комісії, а в разі неможливості – заступник голови або секретар комісії з всеукраїнського референдуму.

3. Про передачу попереднього списку виборців складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, у двох примірниках. Один примірник акта зберігається в органі ведення Державного

реєстру виборців, інший – у дільничній комісії з всеукраїнського референдуму.

Стаття 56. Повідомлення виборців про включення до попередніх списків виборців

1. Орган ведення Державного реєстру виборців виготовляє для кожного виборця іменне запрошення, яким повідомляє про включення його до попереднього списку виборців на відповідній звичайній дільниці з всеукраїнського референдуму, назву всеукраїнського референдуму, на якому йому пропонується голосувати, адресу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, її номер телефону і розпорядок роботи, а також про час і місце голосування.

У разі одночасного проведення всеукраїнського референдуму і місцевих виборів виборцю надсилається одне повідомлення про включення його до відповідних попередніх списків виборців.

2. Виборцям, стосовно яких у списку виборців є відмітка про постійну нездатність пересуватися самостійно, одночасно повідомляється, що їм буде надана можливість проголосувати за місцем перебування.

3. Форма іменного запрошення затверджується Центральною виборчою комісією.

Стаття 57. Складання та уточнення списків виборців на спеціальних дільницях з всеукраїнського референдуму

1. Для спеціальних дільниць з всеукраїнського референдуму, утворених в установах виконання покарань, попередні та уточнені списки виборців складаються органами ведення Державного реєстру виборців, які передаються в порядку та строки, встановлені цим Законом для передачі списків виборців на звичайних дільницях всеукраїнського референдуму.

2. На спеціальних дільницях всеукраїнського референдуму, утворених у стаціонарних закладах охорони здоров'я, на судах, які перебувають у день проведення всеукраїнського референдуму у плаванні під Державним Прапором України, на полярних станціях України, у слідчих ізоляторах та інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування, списки виборців складаються не пізніше як за сім днів до дня голосування відповідними дільничними комісіями з всеукраїнського референдуму за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, на підставі відомостей, поданих керівниками відповідних закладів, установ, полярної станції України, капітанами суден, де утворені такі дільниці з всеукраїнського референдуму.

3. Відомості, зазначені у частині другій цієї статті, подаються в одному примірнику за підписом керівника відповідного закладу, установи, полярної станції України, капітана судна і засвідчуються відповідною печаткою.

Керівник відповідного закладу, установи, полярної станції України, капітан судна забезпечує подання та достовірність зазначених відомостей дільничній комісії з всеукраїнського референдуму не пізніше як за дев'ять днів до дня голосування.

4. Подання вноситься за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, та повинно містити стосовно кожного виборця відомості про:

- 1) прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності);
- 2) дату народження (число, місяць, рік);
- 3) виборчу адресу виборця;
- 4) за наявності підстав – відмітку у графі "Примітки" про постійну нездатність виборця самостійно пересуватися.

Виборці, які повинні покинути стаціонарний заклад охорони здоров'я до дня голосування, до таких відомостей та до списку виборців на відповідній спеціальній дільниці з всеукраїнського референдуму не включаються.

5. Після складення списку виборців на спеціальній дільниці з всеукраїнського референдуму дільнична комісія з всеукраїнського референдуму невідкладно передає відомості про включених до нього виборців органу ведення Державного реєстру виборців за своїм місцезнаходженням.

Зміст списку виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, утвореній на судні, що перебуває у плаванні під Державним Прапором України, чи на полярній станції України, передається за допомогою технічних засобів зв'язку відповідній окружній комісії з всеукраїнського референдуму, яка негайно передає його органу ведення Державного реєстру виборців за своїм місцезнаходженням.

6. У разі якщо виборець прибув до стаціонарного закладу охорони здоров'я пізніше як за десять днів до дня голосування, однак раніше ніж за два дні до дня голосування, відповідна дільнична комісія з всеукраїнського референдуму уточнює список виборців, включаючи виборця до списку виборців на підставі відомостей, поданих невідкладно керівником відповідного закладу, підпис якого засвідчується печаткою відповідного закладу.

7. Виборець, який прибув до стаціонарного закладу охорони здоров'я у тому самому населеному пункті, де він проживає, може звернутися до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму звичайної дільниці, де його включено до списку виборців, щодо можливості проголосувати за місцем свого перебування в порядку та строки, встановлені цим Законом. У такому разі до списку виборців на спеціальній дільниці він не включається.

8. У разі утворення спеціальної дільниці у винятковому випадку список

виборців складається дільничною комісією з всеукраїнського референдуму не пізніше як за сім днів до дня голосування на підставі відомостей, поданих керівником відповідного закладу, установи, капітаном судна, командиром військової частини (формування). Зазначені відомості подаються не пізніше як за вісім днів до дня голосування в одному примірнику за підписом керівника закладу, установи, капітана судна, командира військової частини (формування) і засвідчуються відповідною печаткою. Після складання списку виборців на такій дільниці дільнична комісія з всеукраїнського референдуму невідкладно передає відомості про виборців, включених до цього списку, органу ведення Державного реєстру виборців за своїм місцезнаходженням.

9. Виборець має право особисто звернутися із заявою до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму спеціальної дільниці або безпосередньо до суду щодо уточнення списку виборців.

10. Заява, зазначена у частині дев'ятій цієї статті, може бути подана до відповідної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму не пізніше як за два дні до дня голосування. Така заява розглядається комісією з всеукраїнського референдуму невідкладно. За підсумком розгляду заяви дільнична комісія з всеукраїнського референдуму зобов'язана прийняти рішення про внесення зміни до списку виборців або мотивоване рішення про відмову в задоволенні заяви. Копія рішення видається виборцю у день його прийняття. Заява, подана до комісії з всеукраїнського референдуму після зазначених строків, залишається без розгляду.

11. Адміністративний позов про уточнення списку виборців може бути поданий до суду в порядку і строки, встановлені Кодексом адміністративного судочинства України.

12. При внесенні змін до списку виборців на спеціальній дільниці дільнична комісія з всеукраїнського референдуму спеціальної дільниці невідкладно передає відомості про виборців, включених до списку виборців або виключених зі списку, відповідному органу ведення Державного реєстру виборців.

13. У разі отримання таких відомостей пізніше як за п'ять днів до дня голосування та виявлення кратного включення виборця до списку виборців на іншій дільниці орган ведення Державного реєстру виборців невідкладно повідомляє про це відповідну дільничну комісію з всеукраїнського референдуму.

14. Члени дільничної комісії з всеукраїнського референдуму спеціальної дільниці, які мають право голосу на всеукраїнському референдумі, включаються до списку виборців на цій дільниці на підставі рішення відповідної комісії з всеукраїнського референдуму щодо утворення дільничної комісії з всеукраїнського референдуму цієї спеціальної дільниці.

15. У день, що передує дню голосування, після внесення змін відповідно до цієї статті список виборців на спеціальній дільниці

закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою або заступником голови і секретарем дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та скріплюється печаткою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

16. У день голосування зміни до уточненого списку виборців не вносяться.

17. Голова або заступник голови чи секретар дільничної комісії з всеукраїнського референдуму в день голосування виправляють неточності та технічні описки в уточненому списку виборців – неправильне написання прізвища, імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), дати народження, номера будинку, квартири місця проживання, – якщо, незважаючи на такі технічні описки, є зрозумілим, що до списку виборців на спеціальній дільниці включено саме того виборця, який прибув для голосування. Таке виправлення засвідчується підписом голови або заступника голови чи секретаря дільничної комісії з всеукраїнського референдуму у графі "Примітки".

18. Виборець не пізніше як за п'ять днів до дня голосування може звернутися до органу ведення Державного реєстру виборців із заявою про включення його до списку виборців спеціальної дільниці з електронного голосування. Така заява може бути подана виборцем особисто в паперовому вигляді або електронній формі засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи. Заява в електронній формі створюється з використанням кваліфікованого електронного підпису. Заява, подана після зазначеного строку, залишається без розгляду.

Форма заяви про включення виборця до списку виборців спеціальної дільниці з електронного голосування затверджується Центральною виборчою комісією.

Стаття 58. Порядок ознайомлення виборців із попереднім списком виборців на звичайній виборчій дільниці та усунення неправильностей у списку виборців

1. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму звичайної дільниці з всеукраїнського референдуму наступного дня після отримання попереднього списку виборців надає його для загального ознайомлення у приміщенні дільничної комісії.

2. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму звичайної дільниці надсилає або доставляє в інший спосіб кожному виборцю іменне запрошення, отримане від органу ведення Державного реєстру виборців.

Таке іменне запрошення надсилається або доставляється не пізніше як за десять днів до дня голосування.

3. Виборець має право ознайомитися з попереднім списком виборців у приміщенні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та перевірити правильність внесених до нього відомостей.

Стаття 59. Порядок внесення змін до попередніх списків виборців

1. Виборець може звернутися до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму або безпосередньо до органу ведення Державного реєстру виборців із заявою про уточнення попереднього списку виборців, у тому числі про включення або виключення із списку себе особисто або інших осіб, а також щодо наявності або відсутності відміток про постійну нездатність виборця пересуватися самостійно.

2. Виборець особисто подає заяву до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму або безпосередньо до органу ведення Державного реєстру виборців щодо обставин, передбачених частиною першою цієї статті. У разі якщо виборець за станом здоров'я не може особисто подати заяву, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму за зверненням такого виборця зобов'язана забезпечити прийняття заяви у такого виборця в інший спосіб.

До заяви додаються документи (копії документів), які підтверджують зазначені в ній відомості.

3. Заява, зазначена у частині першій цієї статті, може бути подана не пізніше як за п'ять днів до дня голосування і розглядається дільничною комісією з всеукраїнського референдуму протягом одного дня. Заява, подана після зазначеного строку, залишається без розгляду.

4. За результатом розгляду заяви дільнична комісія з всеукраїнського референдуму приймає рішення про передачу такої заяви до органу ведення Державного реєстру виборців. Рішення комісії з всеукраїнського референдуму невідкладно разом із заявою виборця та доданими до неї документами (копіями документів) направляється до відповідного органу ведення Державного реєстру виборців і не пізніше наступного дня після дня його прийняття видається особі, яка подала заяву, а також надсилається особі, якої воно стосується (якщо така особа не є особою, яка подала заяву).

5. Орган ведення Державного реєстру виборців забезпечує розгляд заяв виборців у порядку, встановленому Законом України "Про Державний реєстр виборців". Про результати розгляду звернення повідомляється особа, яка його подала, а також особа, якої воно стосується (якщо звернення виборця стосується іншої особи).

6. Позов про уточнення списку виборців може бути подано до суду в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

7. Рішення суду про внесення змін до списку виборців не пізніше як за п'ять днів до дня голосування подається виборцем до відповідного органу ведення Державного реєстру виборців або до відповідної дільничної комісії з

всеукраїнського референдуму для негайного направлення до такого органу, а пізніше цього строку – до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

Стаття 60. Уточнення попереднього списку виборців на звичайній дільниці з всеукраїнського референдуму

1. Орган ведення Державного реєстру виборців на підставі відомостей, поданих відповідно до Закону України "Про Державний реєстр виборців", рішень відповідних комісій з всеукраїнського референдуму щодо утворення дільничних комісій з всеукраїнського референдуму спеціальних дільниць (у частині включення членів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму до списків виборців на відповідній спеціальній дільниці), за результатами розгляду заяв виборців, повідомлень дільничних комісій з всеукраїнського референдуму спеціальних дільниць про включення виборців до списку виборців на спеціальній дільниці, на підставі заяв членів окружних та дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, поданих відповідно до частини другої цієї статті, а також рішень судів, отриманих не пізніш як за п'ять днів до дня голосування, виготовляє уточнений список виборців.

2. Члени окружних та дільничних комісій з всеукраїнського референдуму не пізніш як за п'ять днів до дня голосування на всеукраїнському референдумі подають до органу ведення Державного реєстру виборців за місцезнаходженням відповідної дільниці або за своєю виборчою адресою заяву про тимчасову зміну місця голосування без зміни виборчої адреси. Члени окружних комісій з всеукраїнського референдуму включаються до списку виборців на дільниці, найбільш наближеній до місця знаходження відповідної окружної комісії з всеукраїнського референдуму. Члени дільничних комісій з всеукраїнського референдуму включаються до списку виборців на дільниці, де вони включені до складу комісії з всеукраїнського референдуму.

3. Орган ведення Державного реєстру виборців, який отримав від спеціальної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, яка самостійно склала список виборців, відомості про включених до нього виборців, вносить до бази даних Державного реєстру виборців відповідні відмітки щодо виборців, які не будуть голосувати за своїми виборчими адресами у зв'язку з їх включенням до списків виборців на інших дільницях.

4. Уточнені списки виборців для звичайних дільниць з всеукраїнського референдуму виготовляються органами ведення Державного реєстру виборців у паперовій формі в одному примірнику за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, та містять графу для підпису виборця за отримання виборчого бюлетеня.

5. Уточнені списки виборців передаються відповідним комісіям з всеукраїнського референдуму не пізніш як за два дні до дня голосування.

Стаття 61. Внесення змін до уточненого списку виборців дільничною

комісією з всеукраїнського референдуму на звичайній дільниці з всеукраїнського референдуму

1. Зміни до уточненого списку виборців вносить голова або заступник голови та секретар дільничної комісії з всеукраїнського референдуму на підставі рішення суду, повідомлень органу ведення Державного реєстру виборців щодо усунення кратного включення виборця до списку виборців на цій дільниці з всеукраїнського референдуму. Такі зміни можуть бути внесені до 18 години останньої суботи перед днем голосування.

2. При включенні виборця до списку виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму в порядку внесення змін до уточненого списку виборців відомості про нього, передбачені формою списку виборців, вносяться у кінці списку виборців. При цьому у графі "Примітки" зазначаються дата і номер рішення суду.

3. Виключення із списку виборців осіб, які неправомірно включені до нього, здійснюється шляхом викреслення, що засвідчується записом "Виключено" та підписами голови або заступника голови і секретаря дільничної комісії з всеукраїнського референдуму у графі "Примітки". При цьому в зазначеній графі поруч із прізвищем виборця зазначаються дата і номер рішення суду або повідомлення органу ведення Державного реєстру виборців.

4. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму при внесенні змін до уточненого списку виборців на підставі рішення суду невідкладно повідомляє відповідний орган ведення Державного реєстру виборців про включення виборця до списку виборців або виключення зі списку виборців.

5. У разі виявлення кратного включення виборця до уточнених списків виборців у зв'язку з надходженням повідомлення дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про включення виборця до списку виборців на іншій дільниці орган ведення Державного реєстру виборців, який отримав таке повідомлення, невідкладно повідомляє про це відповідну дільничну комісію, яка зобов'язана виключити такого виборця зі списку виборців на цій дільниці.

6. У день, що передує дню голосування, після внесення змін до уточненого списку виборців на підставі рішень судів, повідомлень органу ведення Державного реєстру виборців список виборців закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою або заступником голови і секретарем дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та скріплюється печаткою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

7. У день голосування зміни до уточненого списку виборців не вносяться.

8. Голова або заступник голови чи секретар дільничної комісії в день

голосування виправляють неточності та технічні описки в уточненому списку виборців – неправильне написання прізвища, власного імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), дати народження, номера будинку, квартири місця проживання – якщо, незважаючи на такі технічні описки, є зрозумілим, що до списку виборців включено саме того виборця, який прибув на виборчу дільницю для голосування. Таке виправлення засвідчується підписом голови або заступника голови чи секретаря дільничної комісії з всеукраїнського референдуму у графі "Примітки".

9. Передбачені формою уточненого списку виборців відомості про виборців, включених до нього чи виключених із нього, а також про виборців, стосовно яких до уточненого списку виборців були внесені зміни або виправлено у цьому списку неточності та технічні описки, передаються дільничною комісією з всеукраїнського референдуму відповідному органу ведення Державного реєстру виборців.

Стаття 62. Порядок складання та уточнення списків виборців на закордонних виборчих дільницях всеукраїнського референдуму

1. Орган ведення Державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України складає попередні списки виборців для кожної закордонної дільниці з всеукраїнського референдуму відповідно до Закону України "Про Державний реєстр виборців". Форма попереднього списку виборців встановлюється Центральною виборчою комісією.

2. До попереднього списку виборців на закордонній дільниці з всеукраїнського референдуму включаються громадяни України, яким виповнилося або на день голосування виповниться вісімнадцять років, які мають право голосу на виборах та виборча адреса яких знаходиться за межами України.

Відомості про виборців у списку виборців на закордонній дільниці з всеукраїнського референдуму зазначаються в порядку, зручному для проведення голосування.

3. Попередній список виборців для закордонної дільниці з всеукраїнського референдуму передається відповідній дільничній комісії з всеукраїнського референдуму в електронному вигляді не пізніше як за тринадцять днів до дня голосування.

4. Дільнична комісія закордонної дільниці з всеукраїнського референдуму наступного дня після отримання попереднього списку виборців надає його для загального ознайомлення у приміщенні дільничної комісії у паперовій формі.

5. Виборець особисто може подати заяву про неправильність у попередньому списку виборців на закордонній дільниці з всеукраїнського референдуму, до якої додаються необхідні документи (копії документів), до

відповідної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму не пізніше як за п'ять днів до дня голосування (за київським часом), яка розглядається комісією протягом одного дня. Заява, подана після зазначеного строку, залишається без розгляду.

6. Заява виборця, передбачена частиною п'ятою цієї статті, невідкладно передається через відповідну закордонну дипломатичну установу України до органу ведення Державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України.

Закордонна дипломатична установа України копію такої заяви також передає до органу ведення Державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України за допомогою технічних засобів зв'язку.

7. З урахуванням відомостей, поданих відповідно до Закону України "Про Державний реєстр виборців", за результатами розгляду заяв виборців орган ведення Державного реєстру виборців у Міністерстві закордонних справ України виготовляє уточнений список виборців.

Уточнені списки виборців передаються відповідним комісіям закордонних дільниць з всеукраїнського референдуму не пізніше як за два дні до дня голосування у паперовій формі та в електронному вигляді.

8. У день, що передує дню голосування, після внесення змін відповідно до цієї статті список виборців на закордонній дільниці закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою або заступником голови і секретарем дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та скріплюється печаткою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

9. У день голосування зміни до уточненого списку виборців на закордонній дільниці з всеукраїнського референдуму не вносяться.

10. Голова або заступник голови чи секретар дільничної комісії закордонної дільниці з всеукраїнського референдуму в день голосування виправляють неточності та технічні описки в уточненому списку виборців – неправильне написання прізвища, імені (усіх власних імен), по батькові (за наявності), дати народження, номери будинку, квартири місця проживання – якщо, незважаючи на такі технічні описки, є зрозумілим, що до списку виборців включено саме того виборця, який прибув на дільницю всеукраїнського референдуму для голосування. Таке виправлення засвідчується підписом голови або заступника голови чи секретаря дільничної виборчої комісії у графі "Примітки".

Стаття 63. Тимчасова зміна місця голосування виборця без зміни виборчої адреси

1. За зверненням виборця, який має право голосу на всеукраїнському референдумі, включаючи виборця, стосовно якого у Державному реєстрі

виборців наявна службова відмітка про вибуття з відповідної території, орган ведення Державного реєстру виборців може тимчасово (на період процесу всеукраїнського референдуму) змінити виборцю місце голосування (дільницю всеукраїнського референдуму) без зміни його виборчої адреси. Таке звернення може бути подане виборцем до органу ведення Державного реєстру виборців не пізніше ніж за п'ять днів до дня голосування в паперовому вигляді або електронній формі з використанням засобів електронної ідентифікації, визначених законом. Порядок подання та розгляду заяви про тимчасову зміну місця голосування виборця встановлюється Центральною виборчою комісією.

2. Процедура тимчасової зміни місця голосування виборця не застосовується щодо спеціальних дільниць з всеукраїнського референдуму.

РОЗДІЛ VI

ФІНАНСОВЕ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 64. Загальні засади фінансового забезпечення всеукраїнського референдуму

1. Витрати на підготовку і проведення всеукраїнського референдуму здійснюються виключно за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, та коштів фондів суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, передбачених частиною другою цієї статті.

2. Ініціативна група (у разі проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою), політична партія, громадська організація, що зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму відповідно до цього Закону, для фінансування своєї агітації всеукраїнського референдуму зобов'язані утворити власний фонд у порядку, встановленому цим Законом.

3. Фінансування агітаційних заходів чи матеріалів всеукраїнського референдуму з джерел, не передбачених цією статтею, забороняється.

Стаття 65. Фінансове забезпечення підготовки та проведення всеукраїнського референдуму

1. Фінансування починається з дня, наступного за днем офіційного опублікування указу Президента України про його призначення (проголошення) чи постанови Верховної Ради України про його призначення.

2. Фінансове забезпечення підготовки та проведення всеукраїнського референдуму за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, здійснюється Центральною виборчою комісією, яка є головним розпорядником цих коштів.

3. Обсяг коштів для підготовки і проведення всеукраїнського референдуму за поданням Центральної виборчої комісії передбачається щороку окремим рядком у законі про Державний бюджет України. Якщо у поточному році всеукраїнський референдум не проводиться, кошти, що передбачалися Державним бюджетом України на зазначені цілі, не пізніше 1 грудня відповідного бюджетного року перерозподіляються в установленому законом порядку.

4. Кошти на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, передбачені Державним бюджетом України, перераховуються Центральній виборчій комісії у триденний строк з дня ухвалення рішення про призначення (проголошення) всеукраїнського референдуму. Витрати на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму здійснюються Центральною виборчою комісією, регіональними та територіальними представництвами Центральної виборчої комісії відповідно до затверджених Центральною виборчою комісією кошторисів видатків у межах коштів, передбачених в Державному бюджеті України на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму.

5. Центральна виборча комісія затверджує середні норми видатків для підготовки та проведення всеукраїнського референдуму, які повинні включати, зокрема, витрати на майновий найм (оренду) приміщень комісій та оплату за використання матеріально-технічних засобів, а також оплату праці членів комісій та осіб, які залучаються відповідно до частини сімнадцятої статті 49 Закону.

6. Єдиний кошторис видатків для підготовки і проведення всеукраїнського референдуму затверджується Центральною виборчою комісією.

7. Фінансування всеукраїнського референдуму за рахунок коштів Державного бюджету України здійснюється в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну фінансову політику.

8. Територіальне представництво Центральної виборчої комісії зобов'язане не пізніш як у п'ятиденний строк з дня офіційного опублікування результатів всеукраїнського референдуму повернути не використані на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму кошти Державного бюджету України на рахунок Центральної виборчої комісії. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у триденний строк інформує Центральну виборчу комісію про повернення цих коштів на її рахунок.

9. Територіальне представництво Центральної виборчої комісії в п'ятнадцятиденний строк з дня офіційного опублікування результатів всеукраїнського референдуму складає та подає до регіонального представництва Центральної виборчої комісії фінансовий звіт про

надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

10. Контроль за правильним та цільовим використанням коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму, здійснюється Центральною виборчою комісією, органами державного фінансового контролю та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Стаття 66. Матеріально-технічне забезпечення підготовки та проведення
всеукраїнського референдуму

1. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування або інші органи, їх посадові та службові особи зобов'язані сприяти комісіям з всеукраїнського референдуму в реалізації їх повноважень:

1) надавати їм необхідні приміщення для організації роботи та проведення голосування відповідно до вимог цього Закону та нормативів облаштування таких приміщень, встановлених Центральною виборчою комісією. У виняткових випадках для забезпечення належної організації роботи окружних комісій з всеукраїнського референдуму за поданням голів обласних державних адміністрацій приміщення для таких комісій можуть надаватися поза межами відповідного територіального округу;

2) забезпечувати їх охорону, а також охорону бюлетенів з всеукраїнського референдуму та іншої документації;

3) надавати згідно зі встановленими Центральною виборчою комісією нормами транспортні засоби, засоби зв'язку, обладнання, інвентар, оргтехніку, що підлягають поверненню після припинення повноважень комісій з всеукраїнського референдуму.

Порядок оплати та відшкодування зазначених послуг встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Органи Національної поліції України зобов'язані не пізніше як за вісім днів до дня проведення всеукраїнського референдуму забезпечити цілодобову охорону приміщень комісій з всеукраїнського референдуму, а також у разі необхідності, за зверненням Центральної виборчої комісії, – органів ведення Державного реєстру виборців.

Стаття 67. Оплата праці членів комісій з всеукраїнського референдуму та осіб, залучених до забезпечення їх роботи

1. Робота члена комісії з всеукраїнського референдуму, який виконує свої повноваження у комісії з всеукраїнського референдуму на платній основі, оплачується у розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії, за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму.

2. Оплата праці члена комісії з всеукраїнського референдуму, звільненого від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, не може бути нижчою за його середню заробітну плату за основним місцем роботи. Оплата праці члена комісії з всеукраїнського референдуму, який є пенсіонером або особою, яка тимчасово не працює, не може бути нижчою за розмір мінімальної заробітної плати, встановлений на момент її нарахування.

3. Членам комісій з всеукраїнського референдуму в межах загальної економії фонду оплати праці може бути нарахована і виплачена одноразова грошова винагорода в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

4. Оплата праці членів комісій з всеукраїнського референдуму (у тому числі пенсіонерів та осіб, які тимчасово не працюють) у день голосування і в дні встановлення підсумків голосування здійснюється у розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії.

5. Оплата праці залучених спеціалістів, експертів і технічних працівників, визначених частиною сімнадцятою статті 49 цього Закону, здійснюється в розмірі та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення всеукраїнського референдуму. Розмір оплати праці таких спеціалістів не може бути нижчим за розмір мінімальної заробітної плати, встановлений на день початку процесу всеукраїнського референдуму.

6. Виконання робіт, пов'язаних з організацією підготовки та проведення всеукраїнського референдуму, членами комісій з всеукраїнського референдуму чи залученими спеціалістами, експертами та технічними працівниками, які є особами, визнаними у встановленому законом порядку безробітними, не є підставою для зняття цих осіб з обліку в державній службі

зайнятості як таких, що шукають роботу, або для припинення виплати їм допомоги з безробіття та інших видів допомоги.

7. Оплата праці членів комісії з всеукраїнського референдуму, залучених спеціалістів, експертів і технічних працівників, у тому числі у день голосування і в дні встановлення підсумків голосування, не є підставою для скасування, обмеження або зменшення будь-яких видів соціальних виплат, пенсій, субсидій їм або членам їхніх сімей, які проживають спільно з ними, для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг тощо.

Стаття 68. Фонди всеукраїнського референдуму

1. Політична партія, громадська організація, зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму відповідно до цього Закону, для фінансування своїх заходів агітації всеукраїнського референдуму зобов'язані відкрити рахунок свого фонду всеукраїнського референдуму не пізніше як на десятий день з дня її реєстрації як прихильника чи опонента питання всеукраїнського референдуму.

2. Фонд всеукраїнського референдуму політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, може мати лише один накопичувальний рахунок в установі банку України, яку визначає на свій розсуд, і лише в національній валюті, на який надходять кошти для фінансування заходів агітації, а також не більше одного поточного рахунку в банку в межах територіального виборчого округу, з яких здійснюється фінансування витрат на заходи агітації. На поточні рахунки фонду всеукраїнського референдуму політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, кошти надходять виключно з накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму відповідної політичної партії, громадської організації.

3. Підставою для відкриття накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму є копія рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію політичної партії, громадської організації як прихильника чи опонента питання всеукраїнського референдуму.

4. Підставою для відкриття поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму є довідка установи банку про відкриття накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму.

5. У разі проголошення всеукраїнського референдуму рахунок фонду ініціативної групи використовується як накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму ініціативної групи.

6. Ініціативна група має право відкривати в установах банків України поточні рахунки свого фонду всеукраїнського референдуму з розрахунку не більше одного поточного рахунку на території одного територіального округу всеукраїнського референдуму. Один поточний рахунок фонду всеукраїнського

референдуму може обслуговувати декілька територіальних округів всеукраїнського референдуму.

7. Розмір фонду всеукраїнського референдуму не може перевищувати двадцяти тисяч розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року проведення всеукраїнського референдуму.

Стаття 69. Відкриття, функціонування та закриття рахунків фондів всеукраїнського референдуму

1. Порядок відкриття і закриття рахунків фондів всеукраїнського референдуму політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, ініціативної групи встановлюється Національним банком України за погодженням із Центральною виборчою комісією заздалегідь. Цей порядок не може бути змінено в ході всеукраїнського референдуму.

2. Установа банку не пізніше наступного робочого дня з дня відкриття накопичувального чи поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму письмово повідомляє Центральну виборчу комісію та Національне агентство з питань запобігання корупції про відкриття відповідного рахунку та його реквізити.

3. Інформація про відкриття накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, та його реквізити оприлюднюються на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії не пізніш як на другий день після отримання повідомлення банку про відкриття відповідного рахунку суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму. Інформація про реквізити накопичувального рахунку свого фонду всеукраїнського референдуму публікується відповідним суб'єктом процесу всеукраїнського референдуму у друкованих засобах масової інформації за рахунок коштів цього фонду.

4. Витрачання коштів з поточних рахунків фонду всеукраїнського референдуму здійснюється у безготівковій формі.

5. Витрачання коштів із поточних рахунків фонду всеукраїнського референдуму припиняється о 18 годині останнього дня перед днем голосування.

6. Арешт коштів на рахунках фонду всеукраїнського референдуму не допускається.

7. Закриття рахунків фонду всеукраїнського референдуму, зупинення операцій по рахунках фонду всеукраїнського референдуму раніше, ніж у строк, встановлений частиною п'ятою цієї статті, не допускається.

Стаття 70. Фонд ініціативної групи

1. Для фінансування заходів із підготовки та проведення збору підписів виборців на підтримку ініціативи всеукраїнського референдуму, агітації щодо ініціативи ініціативна група утворює фонд ініціативної групи.

2. Рахунок фонду ініціативної групи відкривається не пізніше як на десятий день з дня реєстрації ініціативної групи у порядку, встановленому для відкриття рахунку фонду всеукраїнського референдуму відповідно до частини першої статті 69 цього Закону на підставі копії рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію ініціативної групи.

3. Кошти фонду ініціативної групи формуються за рахунок власних коштів членів ініціативної групи, а також добровільних внесків осіб, які відповідно до Закону України "Про політичні партії в Україні" мають право здійснювати внески на підтримку політичної партії.

Розмір фонду ініціативної групи не обмежується.

4. Добровільні внески особи до фонду ініціативної групи обмежуються розміром максимального внеску на підтримку політичної партії протягом року, встановленим Законом України "Про політичні партії в Україні". Кількість та обсяг внесків членів ініціативної групи не обмежуються.

Якщо фізична або юридична особа здійснює або може здійснювати вирішальний вплив на діяльність однієї або кількох юридичних осіб (зокрема, є кінцевим бенефіціарним власником (контролером) юридичної особи), внески такої фізичної або юридичної особи і підконтрольних їй юридичних осіб вважаються внеском однієї особи і обмежуються розміром максимального внеску на підтримку політичної партії протягом року, встановленим Законом України "Про політичні партії в Україні".

Інші обмеження, у тому числі фінансового та банківського законодавства, ніж встановлені цією статтею, до формування фонду ініціативної групи не застосовуються.

5. Фонд ініціативної групи має єдиний рахунок. Надходження і витрачання коштів фонду для цілей, зазначених у частині першій цієї статті, здійснюються з рахунку фонду виключно у безготівковій формі.

6. Установа банку не пізніше наступного робочого дня після дня відкриття рахунку фонду ініціативної групи письмово повідомляє Центральну виборчу комісію та Національне агентство з питань запобігання корупції про відкриття рахунку та його реквізити.

Інформація про відкриття рахунку фонду ініціативної групи та його реквізити оприлюднюються на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії не пізніше як на другий день після отримання повідомлення банку про відкриття відповідного рахунку. Зазначена інформація може бути оприлюднена ініціативною групою у засобах масової інформації за рахунок коштів фонду ініціативної групи.

7. Ініціативна група призначає зі свого складу розпорядника рахунку фонду ініціативної групи, який має виключне право здійснювати операції з рахунком фонду.

8. Кошти фонду ініціативної групи можуть бути використані виключно для забезпечення виготовлення підписних листів, організаційного забезпечення збору підписів та агітації щодо ініціативи. Кошти фонду ініціативної групи не можуть бути використані на оплату праці членів ініціативної групи, збирачів підписів чи інших осіб.

9. Арешт коштів на рахунках фонду ініціативної групи не допускається.

10. Витрачання коштів з рахунку фонду ініціативної групи припиняється в день закінчення встановленого цим Законом строку для збору підписів.

11. У разі припинення ініціативи щодо проведення всеукраїнського референдуму з підстав, передбачених цим Законом, установа банку закриває рахунок фонду ініціативної групи на підставі письмового повідомлення Центральної виборчої комісії. Таке повідомлення Центральна виборча комісія надсилає не раніше як на сьомий день після прийняття відповідного рішення (у разі оскарження зазначеного рішення – після набрання законної сили рішенням суду). Установа банку закриває рахунок фонду ініціативної групи та перераховує невикористані кошти фонду до Державного бюджету України не пізніш як на п'ятий день після отримання зазначеного повідомлення.

12. Розпорядник накопичувального рахунку фонду ініціативної групи не пізніше десяти днів після закінчення строку для збору підписів подає фінансовий звіт до Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції за формою, встановленою Центральною виборчою комісією за погодженням з Національним агентством з питань запобігання корупції.

13. У разі проголошення всеукраїнського референдуму кошти фонду ініціативної групи, які були на відповідному рахунку, в межах розміру, передбаченого частиною сьомою статті 68 цього Закону, залишаються на зазначеному рахунку, а надлишкові кошти перераховуються до Державного бюджету України.

Стаття 71. Розпорядник фонду всеукраїнського референдуму

1. Кожен суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму, визначений частиною другою статті 64 цього Закону, призначає по одному розпоряднику накопичувального рахунку свого фонду всеукраїнського референдуму, який має виключне право на розпорядження коштами з накопичувального рахунку цього фонду всеукраїнського референдуму.

2. Про призначення розпорядника накопичувального рахунку свого фонду всеукраїнського референдуму кожен суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму, визначений частиною другою статті 64 цього Закону, не

пізніше наступного дня з дня відкриття накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму повідомляє Центральну виборчу комісію та Національне агентство з питань запобігання корупції із зазначенням прізвища, імені, по батькові, дати народження, місця проживання або місця перебування, відомостей про документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України. Повідомлення суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму підписується уповноваженою особою ініціативної групи. До повідомлення додається власноруч написана заява громадянина України про згоду бути розпорядником накопичувального рахунку.

3. Кожен суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму, визначений частиною другою статті 64 цього Закону, призначає по одному розпоряднику поточного рахунку свого фонду всеукраїнського референдуму для кожного поточного рахунку цього фонду. Розпорядник поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму має виключне право на розпорядження коштами з відповідного поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму.

4. Розпорядник коштів накопичувального рахунку фонду кожного суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, визначеного частиною другою статті 64 цього Закону, зобов'язаний вести облік надходження та розподілу коштів фонду всеукраїнського референдуму суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму між поточними рахунками цього фонду.

Розпорядник поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму зобов'язаний не пізніш як за вісім днів до дня голосування подати розпоряднику накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму проміжний фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму за період з дня відкриття поточного рахунку фонду до дванадцятого дня до дня голосування.

Розпорядник поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму зобов'язаний не пізніш як на сьомий день після дня голосування подати розпоряднику накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму остаточний фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму.

Розпорядники поточних рахунків фонду всеукраїнського референдуму забезпечують дотримання фінансової дисципліни, цільове використання коштів фонду всеукраїнського референдуму.

5. Розпорядник накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму зобов'язаний не пізніш як за п'ять днів до дня голосування подати до Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції проміжний фінансовий звіт про надходження та використання коштів фонду всеукраїнського референдуму за період з дня відкриття накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму до

дванадцятого дня до дня голосування (у паперовій формі та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних вебсайтах Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції не пізніше дня, наступного за днем його надходження.

Розпорядник накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму зобов'язаний не пізніш як на п'ятнадцятий день після дня голосування подати до Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції остаточний фінансовий звіт про надходження та використання коштів фонду всеукраїнського референдуму (у паперовій формі та в електронному вигляді), який оприлюднюється на офіційних вебсайтах Центральної виборчої комісії та Національного агентства з питань запобігання корупції не пізніше дня, наступного за днем його надходження.

У фінансових звітах, передбачених цією частиною, обов'язковому оприлюдненню підлягають прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання фізичної особи (область, район, населений пункт). Інші відомості про фізичну особу, віднесені до інформації з обмеженим доступом, оприлюдненню не підлягають.

6. Аналіз фінансових звітів, передбачених частиною п'ятою цієї статті, здійснюється Центральною виборчою комісією та Національним агентством з питань запобігання корупції і полягає у встановленні відповідності звітних даних вимогам цього Закону, своєчасності подання звітів та відповідності звітних даних інформації, отриманій від банків, у яких відкрито рахунки фондів всеукраїнського референдуму.

Центральна виборча комісія та Національне агентство з питань запобігання корупції не пізніш як за два дні до дня голосування оприлюднюють на своїх офіційних вебсайтах аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом першим частини п'ятої цієї статті, та не пізніш як на тридцятий день після дня голосування – аналіз фінансових звітів, передбачених абзацом другим частини п'ятої цієї статті.

У разі виявлення в ході аналізу фінансових звітів ознак порушення вимог цього Закону Центральна виборча комісія та Національне агентство з питань запобігання корупції повідомляють про це відповідні органи правопорядку для перевірки і реагування відповідно до закону.

7. У фінансових звітах, передбачених частинами четвертою та п'ятою цієї статті, в обов'язковому порядку відображається інформація про всі надходження на накопичувальний та поточні рахунки фонду всеукраїнського референдуму, здійснені витрати та залишки коштів на відповідних рахунках, у тому числі інформація про дату надходження кожного внеску до фонду всеукраїнського референдуму, його розмір, особу, яка здійснила внесок на відповідний рахунок фонду (із зазначенням відомостей про особу, яка здійснила внесок до фонду, передбачених Законом України "Про політичні партії в Україні" для осіб, які здійснюють внески на підтримку політичної

партії), назву політичної партії, громадської організації (у разі здійснення внеску політичною партією, громадською організацією), призначення, дату здійснення і суму кожного платежу з відповідного рахунку фонду, отримувача кожного платежу (із зазначенням відомостей про отримувача платежу, передбачених Законом України "Про політичні партії в Україні").

8. Форми фінансових звітів, передбачених частинами четвертою та п'ятою цієї статті, і порядок проведення їх аналізу встановлюються Центральною виборчою комісією за погодженням з Національним агентством з питань запобігання корупції.

Стаття 72. Формування фонду всеукраїнського референдуму та використання його коштів

1. Фонд всеукраїнського референдуму політичної партії, що зареєстрована як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, формується за рахунок власних коштів політичної партії, а також добровільних внесків осіб, які відповідно до Закону України "Про політичні партії в Україні" мають право здійснювати внески на підтримку політичної партії.

2. Фонд всеукраїнського референдуму ініціативної групи формується за рахунок залишків фонду ініціативної групи, зазначених у частині тринадцятій статті 70 цього Закону, власних коштів членів ініціативної групи, а також добровільних внесків осіб, які відповідно до Закону України "Про політичні партії в Україні" мають право здійснювати внески на підтримку політичної партії.

Кількість та обсяг внесків членів ініціативної групи не обмежується.

3. Фонд всеукраїнського референдуму громадської організації, що зареєстрована як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, формується за рахунок власних коштів громадської організації (крім коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів, програм та проектів міжнародної технічної допомоги, грантових угод, отриманих організацією безпосередньо або через інших осіб), а також добровільних внесків осіб, які відповідно до Закону України "Про політичні партії в Україні" мають право здійснювати внески на підтримку політичних партій.

4. Добровільні внески особи до фонду ініціативної групи, політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, обмежуються розміром максимального внеску на підтримку політичної партії протягом року, встановленим Законом України "Про політичні партії в Україні".

5. Якщо фізична або юридична особа здійснює або може здійснювати вирішальний вплив на діяльність однієї або кількох юридичних осіб (зокрема є кінцевим бенефіціарним власником (контролером) юридичної особи), внески такої фізичної або юридичної особи і підконтрольних їй юридичних

осіб вважаються внеском однієї особи і обмежуються розміром максимального внеску на підтримку політичної партії протягом року, встановленим Законом України "Про політичні партії в Україні".

Інші обмеження, у тому числі фінансового та банківського законодавства, ніж встановлені цією статтею, до формування фонду ініціативної групи не застосовуються.

6. Власні кошти політичної партії, що зареєстрована як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, які перераховуються у її фонд всеукраїнського референдуму обов'язково відображаються у звіті політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, передбаченому Законом України "Про політичні партії в Україні".

7. Власні кошти громадської організації, що зареєстрована як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, які перераховуються у її фонд всеукраїнського референдуму, обов'язково відображаються у фінансовій та податковій звітності організації.

8. Забороняється робити добровільні внески до фонду всеукраїнського референдуму особам, які відповідно до Закону України "Про політичні партії в Україні" не мають права здійснювати внески на підтримку політичної партії.

9. Добровільний внесок громадянина України до фонду всеукраїнського референдуму приймається банком або відділенням зв'язку за умови пред'явлення ним одного з документів, зазначених у пункті 1 чи 2 частини третьої статті 6 цього Закону, та оригіналу документа, що засвідчує його реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті). У платіжному документі при цьому обов'язково зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, а також місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (крім осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку в паспорті), розмір (сума) внеску.

10. Добровільний внесок перераховується установою банку або переказується відділенням зв'язку на накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму відповідного суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, визначеного частиною другою статті 64 цього Закону, не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідного платіжного документа. Загальний строк безготівкового перерахування внеску на накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму не повинен перевищувати двох банківських днів.

11. Розпорядник накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму має право відмовитися від внеску особи, про що він подає відповідну заяву та платіжний документ до установи банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму. Такий добровільний внесок повертається фізичній особі за рахунок її добровільного внеску, а в разі неможливості такого повернення – перераховується до Державного бюджету України.

12. У разі надходження від особи добровільного внеску, який перевищує розмір, встановлений частиною четвертою цієї статті, сума, що перевищує встановлений розмір внеску, на підставі відповідної заяви та платіжного документа, поданих розпорядником накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму, повертається фізичній особі установою банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму, за рахунок цих коштів, а в разі неможливості такого повернення – перераховується до Державного бюджету України.

13. Розпорядник накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму зобов'язаний відмовитися від внеску суб'єкта, який відповідно до цього Закону не має права робити такий добровільний внесок, якщо розпоряднику про це відомо. На підставі заяви розпорядника про відмову від внеску з цієї причини установа банку, в якій відкрито рахунок фонду всеукраїнського референдуму, перераховує такий добровільний внесок до Державного бюджету України. Якщо розпоряднику накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму стало відомо про те, що суб'єкт, який зробив добровільний внесок, не мав на це права, він зобов'язаний протягом трьох днів з дня, коли йому стало про це відомо, відмовитися від цього внеску, подавши заяву до установи банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму, про перерахування відповідної суми до Державного бюджету України.

14. Установа банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму, на підставі відповідного звернення розпорядника накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму перераховує кошти з накопичувального рахунку на поточні рахунки цього самого фонду всеукраїнського референдуму.

15. Установа банку, в якій відкрито поточний рахунок фонду всеукраїнського референдуму, не пізніше ніж на п'ятий день після дня голосування перераховує кошти, не використані суб'єктом процесу всеукраїнського референдуму, визначеним частиною другою статті 64 цього Закону, на накопичувальний рахунок відповідного фонду всеукраїнського референдуму.

16. Невикористані кошти фонду всеукраїнського референдуму перераховуються установою банку, в якій було відкрито накопичувальний рахунок фонду, до Державного бюджету України на п'ятнадцятий день з дня

офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму.

17. Невикористані кошти фонду всеукраїнського референдуму політичної партії, громадської організації за зверненням керівного органу політичної партії, громадської організації, яке подається до установи банку в десятиденний строк з дня офіційного опублікування результатів всеукраїнського референдуму, перераховуються з накопичувального рахунку фонду всеукраїнського референдуму на поточний банківський рахунок відповідно політичної партії, громадської організації у п'ятиденний строк з дня надходження зазначеного звернення. Якщо таке звернення не надійшло до установи банку у встановлений строк, невикористані кошти фонду всеукраїнського референдуму політичної партії, громадської організації перераховуються банком до Державного бюджету України на п'ятнадцятий день з дня офіційного опублікування Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму.

18. Добровільні внески фізичних осіб, що надійшли на накопичувальний рахунок фонду всеукраїнського референдуму пізніше ніж за день до дня голосування, повертаються установою банку відповідній фізичній особі за рахунок коштів її внеску, а в разі неможливості такого повернення – зараховуються до Державного бюджету України.

Стаття 73. Контроль за фондами всеукраїнського референдуму

1. Контроль за фондами всеукраїнського референдуму суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, визначених частиною другою статті 64 цього Закону, здійснюють Центральна виборча комісія, Національне агентство з питань запобігання корупції (щодо фондів всеукраїнського референдуму політичних партій) та банк, у якому відкрито рахунок виборчого фонду, відповідно до порядку, встановленого Центральною виборчою комісією спільно з Національним банком України за погодженням з Національним агентством з питань запобігання корупції, не пізніш як за п'ятдесят сім днів до дня голосування.

2. Банк, у якому відкрито рахунок фонду всеукраїнського референдуму, надає Центральній виборчій комісії та Національному агентству з питань запобігання корупції (щодо фондів всеукраїнського референдуму політичних партій) щотижнево (щоденно) або за їх зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки фонду всеукраїнського референдуму, рух коштів, а також їх залишки на рахунках. Механізм надання зазначених відомостей визначається порядком, встановлення якого передбачено частиною першою цієї статті.

3. Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює контроль за своєчасністю звітів про надходження і використання коштів фондів всеукраїнського референдуму політичних партій, повнотою таких звітів, достовірністю внесених до них відомостей.

РОЗДІЛ VII
ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРОЦЕСУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
РЕФЕРЕНДУМУ, МІЖНАРОДНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

Стаття 74. Прихильники та опоненти питання всеукраїнського
референдуму

1. Політичні партії, громадські організації можуть брати участь у процесі всеукраїнського референдуму як його суб'єкти у разі реєстрації як прихильників або опонентів питання всеукраїнського референдуму.

2. Реєстрацію політичних партій, громадських організацій як прихильників або опонентів питання всеукраїнського референдуму здійснює Центральна виборча комісія у порядку, встановленому статтею 75 цього Закону.

3. Ініціативна група є суб'єктом процесу всеукраїнського референдуму як прихильник питання всеукраїнського референдуму.

Стаття 75. Порядок реєстрації політичних партій, громадських
організацій як прихильників або опонентів питання
всеукраїнського референдуму

1. Заяву про реєстрацію політичної партії, громадської організації як суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму – прихильника чи опонента питання всеукраїнського референдуму – та інші документи, передбачені цією статтею, може бути подано до Центральної виборчої комісії після початку процесу всеукраїнського референдуму, однак не пізніше як за сорок днів до дня голосування.

2. Заява, зазначена у частині першій цієї статті, підписується керівником політичної партії, громадської організації та скріплюється печаткою. У заяві зазначається, у якості прихильника чи опонента питання всеукраїнського референдуму політична партія буде брати участь у процесі всеукраїнського референдуму.

3. До заяви, зазначеної у частинах першій і другій цієї статті, політичною партією додаються:

1) копії свідоцтва про реєстрацію політичної партії та статуту політичної партії, засвідчені в порядку, встановленому Законом України "Про нотаріат", після початку процесу всеукраїнського референдуму;

2) рішення центрального керівного органу політичної партії про участь у процесі всеукраїнського референдуму як прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму, прийняте відповідно до статуту політичної партії та підписане керівником політичної партії і скріплене печаткою цієї партії;

3) обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму.

Обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму має містити оцінку тверджень ініціативної групи, інших суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму щодо: проблеми, яку пропонується розв'язати рішенням Українського народу на всеукраїнському референдумі про затвердження (прийняття, підтримку) чи відмову у затвердженні (прийнятті, підтримці) відповідного законопроекту (закону, питання), що винесені на референдум; цілей такого рішення; очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків такого рішення; обґрунтування можливості досягнення встановлених цілей. До обґрунтування позиції щодо питання всеукраїнського референдуму заборонено включати заклики голосувати "за" або "проти" питання всеукраїнського референдуму.

4. До заяви, зазначеної у частинах першій і другій цієї статті, громадською організацією додаються:

1) документ, що підтверджує статус громадської організації як юридичної особи;

2) копія статуту громадської організації, що завірена підписом її керівника та скріплена печаткою;

3) рішення вищого органу управління громадської організації про участь у процесі всеукраїнського референдуму як прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму, прийняте відповідно до статуту громадської організації та підписане уповноваженою особою громадської організації і скріплене печаткою.

5. Центральна виборча комісія видає представнику політичної партії, громадської організації, який подав документи, зазначені у частинах першій – четвертій цієї статті, довідку про їх прийняття. Довідка має містити перелік прийнятих документів, число, місяць і рік, а також час їх прийняття, посаду і прізвище особи, яка прийняла документи.

6. Центральна виборча комісія не пізніше як на третій день з дня прийняття заяви про реєстрацію політичної партії як прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму та документів, зазначених у цій статті, приймає рішення про реєстрацію політичної партії як прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму.

7. У разі виявлення невідповідності документів, поданих для реєстрації як прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму, вимогам цього Закону та/чи статуту політичної партії, громадської організації Центральна виборча комісія у строк, встановлений частиною шостою цієї статті, приймає рішення про повернення політичній партії, громадській організації поданих документів із зазначенням вичерпного переліку ознак невідповідності. Зазначене рішення разом із поданими документами не пізніше наступного дня з дня його прийняття надається представнику політичної партії, громадської організації, який подав документи.

Помилки і неточності, виявлені в поданих політичною партією, громадською організацією для реєстрації документах, якщо їх наявність не є перешкодою для розуміння змісту викладених відомостей, підлягають виправленню або уточненню у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, і не є підставою для повернення політичній партії, громадській організації поданих документів.

8. Політична партія, громадська організація, яким повернуто документи відповідно до частини сьомої цієї статті, може повторно подати заяву та відповідні документи з дотриманням строку, встановленого частиною першою цієї статті.

9. Якщо в документах політичної партії, громадської організації, повторно поданих відповідно до частини сьомої цієї статті, Центральна виборча комісія виявить невідповідності вимогам цього Закону та/чи статуту політичної партії, громадської організації, зазначені у попередньому рішенні Центральної виборчої комісії, прийнятому відповідно до частини сьомої цієї статті, Центральна виборча комісія відмовляє у реєстрації політичної партії, громадської організації як прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму.

10. Відмова у реєстрації політичної партії, громадської організації як прихильника чи опонента питання всеукраїнського референдуму, повернення документів відповідно до частини сьомої цієї статті можуть бути оскаржені до суду в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

11. Громадська організація, яка отримала дозвіл Центральної виборчої комісії мати офіційних спостерігачів на всеукраїнському референдумі, не може бути після цього зареєстрована як прихильник або опонент питання всеукраїнського референдуму.

12. Документи політичної партії, громадської організації, подані після строку, встановленого частиною першою цієї статті, повертаються Центральною виборчою комісією без розгляду.

Стаття 76. Представник суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноважені особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму

1. Політична партія, громадська організація, зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, а також ініціативна група можуть мати не більше п'яти уповноважених осіб у загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму та не більше двох уповноважених осіб у кожному територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму. Повноваження уповноважених осіб у загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму поширюються також на закордонний округ з всеукраїнського референдуму.

Політична партія, громадська організація, зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, а також ініціативна група мають право делегувати одного представника до Центральної виборчої комісії (далі – представник суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії) з правом дорадчого голосу, який уповноважений представляти інтереси політичної партії, громадської організації, ініціативної групи в Центральній виборчій комісії під час процесу всеукраїнського референдуму. Кандидатура представника політичної партії, громадської організації, ініціативної групи у Центральній виборчій комісії затверджується центральним керівним органом політичної партії, громадської організації, ініціативною групою відповідно.

2. Представником суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму може бути громадянин України, який має право голосу.

Не може бути представником, уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії:

- 1) член комісії з всеукраїнського референдуму;
- 2) посадова чи службова особа органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування;
- 3) військовослужбовець;
- 4) особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу;
- 5) особа, яка має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

3. Уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму представляє відповідну політичну партію, громадську організацію, зареєстровану як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, ініціативну групу у їх відносинах, що виникають у процесі всеукраїнського референдуму, у межах відповідного округу з всеукраїнського референдуму і не є самостійним суб'єктом процесу всеукраїнського референдуму.

4. Уповноважений представник ініціативної групи, визначений відповідно до частини десятої статті 30 цього Закону, з початком процесу всеукраїнського референдуму здійснює повноваження уповноваженої особи ініціативної групи у загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму.

Стаття 77. Порядок реєстрації представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії,

уповноважених осіб суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму

1. Заява про реєстрацію представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноважених осіб суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму в електронному вигляді та у паперовій формі, підписана відповідно керівником політичної партії, громадської організації та скріплена печаткою політичної партії, громадської організації, уповноваженим представником ініціативної групи, копія рішення про затвердження списку уповноважених осіб подаються до Центральної виборчої комісії у будь-який час після реєстрації суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму.

2. У заяві про реєстрацію уповноважених осіб суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму стосовно кожної уповноваженої особи зазначаються:

1) прізвище, власне ім'я (усі власні імена), по батькові (за наявності) кожної уповноваженої особи;

2) громадянство особи;

3) число, місяць і рік народження;

4) місце роботи, займана посада (заняття) особи;

5) виборча адреса особи;

6) номер контактного телефону;

7) відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку;

8) позначення загальнодержавного округу з всеукраїнського референдуму чи номер територіального округу з всеукраїнського референдуму, в межах якого уповноважена особа буде здійснювати свої повноваження.

У заяві про реєстрацію представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії зазначаються відомості, передбачені пунктами 1 – 7 цієї частини.

3. До заяв, зазначених у частині першій цієї статті, додаються письмові згоди зазначених у заявах осіб представляти інтереси суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, у відповідному окрузі з всеукраїнського референдуму, ксерокопії паспорта громадянина України (ксерокопії першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або ксерокопії лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки), ксерокопії першої та другої

сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України).

4. Центральна виборча комісія не пізніше третього дня після надходження документів, зазначених у частинах першій та третій цієї статті, однак не пізніше як напередодні дня голосування реєструє представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноважених осіб суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму та видає представнику суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії або одній із уповноважених осіб цього суб'єкта у загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму їх посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Стаття 78. Повноваження представника суб'єкта процесу
всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій
комісії,

уповноважених осіб суб'єктів процесу всеукраїнського
референдуму

1. Представник суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії має право:

1) бути присутнім на засіданнях Центральної виборчої комісії під час розгляду питань, пов'язаних із всеукраїнським референдумом, та брати участь у їх обговоренні з правом дорадчого голосу: отримувати до початку засідання порядок денний та матеріали до питань порядку денного, вносити пропозиції щодо рішення Центральної виборчої комісії;

2) ознайомлюватися зі змістом протоколів засідань Центральної виборчої комісії та її рішеннями, отримувати копії цих рішень;

3) у разі своєї відсутності на засіданні ознайомлюватися з документами, на підставі яких приймалися рішення на такому засіданні;

4) ознайомлюватися з протоколами, телефонограмами, факсограмами та іншими офіційними повідомленнями, що надходять до Центральної виборчої комісії від окружних комісій з всеукраїнського референдуму, у тому числі про підсумки голосування, отримувати їх копії;

5) реалізовувати інші права, передбачені цим Законом для представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії.

2. Уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму без доручення представляє суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, веде агітацію відповідно до позиції суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, сприяє його діяльності у процесі всеукраїнського референдуму.

Уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму:

1) представляє інтереси суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у відносинах з виборцями, комісіями з всеукраїнського референдуму (крім Центральної виборчої комісії), іншими суб'єктами процесу всеукраїнського референдуму, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, засобами масової інформації, підприємствами, установами, організаціями на території відповідного округу з всеукраїнського референдуму;

2) бере участь з правом дорадчого голосу в засіданнях комісій з всеукраїнського референдуму на території відповідного округу з всеукраїнського референдуму (крім Центральної виборчої комісії);

3) має право бути присутньою при проведенні голосування у приміщенні для голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму, при проведенні голосування за місцем перебування виборця;

4) має право бути присутньою на засіданні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму при підрахунку голосів виборців, на засіданні окружної комісії з всеукраїнського референдуму при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму;

5) має права офіційного спостерігача, передбачені частиною першою статті 84 цього Закону;

6) має інші права та здійснює інші повноваження відповідно до цього Закону.

3. Представник суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму з дня її реєстрації Центральною виборчою комісією до припинення її повноважень або закінчення процесу всеукраїнського референдуму має право на звільнення від виробничих або службових обов'язків без збереження заробітної плати за погодженням із власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом.

Стаття 79. Заміна представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноваженої особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму

1. Представник суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму має право у будь-який час до дня голосування звернутися до Центральної виборчої комісії із заявою про складення своїх повноважень.

2. Суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму в будь-який час до дня голосування може звернутися до Центральної виборчої комісії із заявою про відкликання свого представника у Центральній виборчій комісії, уповноваженої особи, а також про внесення іншої кандидатури замість

відкликаної. Відповідна заява разом із письмовою згодою внесеної кандидатури та ксерокопіями першої та другої сторінок паспорта громадянина України подається до Центральної виборчої комісії у порядку, визначеному статтею 77 цього Закону. Рішення про відкликання уповноваженого представника ініціативної групи та обрання нової особи уповноваженим представником ініціативної групи приймається більшістю голосів від загального складу ініціативної групи.

3. На підставі заяви, поданої відповідно до частини першої або другої цієї статті, не пізніш як на третій день з дня її надходження, але не пізніш як напередодні дня голосування, а в день голосування невідкладно Центральна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноваженої особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму та (за наявності відповідної заяви) про реєстрацію інших представників суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноваженої особи цього суб'єкта. Копія такого рішення невідкладно видається представнику суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії.

4. Посвідчення представника суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму у Центральній виборчій комісії, уповноваженої особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, повноваження яких припинено до закінчення процесу всеукраїнського референдуму, вважається недійсним.

Стаття 80. Офіційні спостерігачі

1. У процесі всеукраїнського референдуму можуть брати участь офіційні спостерігачі від:

1) політичних партій, що зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму;

2) громадських організацій, що зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму;

3) громадських організацій, які отримали право спостереження за процесом всеукраїнського референдуму в порядку, встановленому цим Законом;

4) ініціативної групи (у разі проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою).

2. Офіційний спостерігач, зазначений у частині першій цієї статті, є суб'єктом процесу всеукраїнського референдуму.

3. Офіційний спостерігач, зазначений у частині першій цієї статті, здійснює свої повноваження, встановлені цим Законом, у межах територіального округу з всеукраїнського референдуму, в якому він зареєстрований.

4. Офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій, у тому числі міжнародних неурядових організацій, зареєстрованих за межами України (далі – міжнародні спостерігачі), можуть вести спостереження за ходом процесу всеукраїнського референдуму в межах загальнодержавного округу з всеукраїнського референдуму. Міжнародний спостерігач не є суб'єктом процесу всеукраїнського референдуму.

5. Офіційний спостерігач від громадської організації, зареєстрований Центральною виборчою комісією, здійснює спостереження за всеукраїнським референдумом на всій території загальнодержавного округу з всеукраїнського референдуму.

Стаття 81. Строки повноважень офіційних спостерігачів

1. Повноваження офіційного спостерігача починаються з дня його реєстрації Центральною виборчою комісією, окружною комісією з всеукраїнського референдуму у порядку, передбаченому цим Законом, і припиняються із припиненням ініціативи проведення відповідного всеукраїнського референдуму, а у разі проголошення (призначення) всеукраїнського референдуму після офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму, крім випадків дострокового припинення його повноважень.

2. Офіційний спостерігач має право у будь-який час звернутися до Центральної виборчої комісії, окружної комісії з всеукраїнського референдуму, яка його зареєструвала, із заявою про складення своїх повноважень. На підставі такої заяви зазначена комісія приймає рішення про скасування реєстрації офіційного спостерігача, копія якого надається суб'єкту подання кандидатури офіційного спостерігача.

3. Суб'єкт подання кандидатури офіційного спостерігача має право відкликати цього офіційного спостерігача, звернувшись до Центральної виборчої комісії, відповідної окружної комісії з всеукраїнського референдуму, яка зареєструвала офіційного спостерігача, з письмовою заявою про припинення повноважень офіційного спостерігача і подати документи для реєстрації офіційним спостерігачем іншої особи в порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 82. Участь громадських організацій у спостереженні на всеукраїнському референдумі

1. Зареєстрована у встановленому законом порядку громадська організація, до статутної діяльності якої належать питання виборчого та / або референдумного права, дотримання і захист виборчих прав громадян та / або спостереження за виборчим процесом чи процесом референдуму, яка не набула статусу прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму (далі – громадська організація), має право за дозволом Центральної виборчої комісії мати офіційних спостерігачів на

всеукраїнському референдумі, у тому числі під час збору підписів на підтримку всеукраїнського референдуму, їх перевірки.

2. Громадська організація після реєстрації ініціативної групи, але не пізніше ніж на двадцятий день після початку процесу всеукраїнського референдуму, може звернутися до Центральної виборчої комісії з клопотанням про дозвіл мати офіційних спостерігачів на всеукраїнському референдумі. До клопотання, підписаного керівником громадської організації та засвідченого печаткою організації, додається копія статуту громадської організації, засвідчена в порядку, встановленому Законом України "Про нотаріат", після початку виборчого процесу.

3. Центральна виборча комісія не пізніш як на п'ятий день з дня отримання клопотання приймає рішення про надання дозволу громадській організації мати офіційних спостерігачів на всеукраїнському референдумі або про відмову в наданні такого дозволу, про що повідомляє громадську організацію наступного дня після дня прийняття відповідного рішення. Підставами для відмови можуть бути лише порушення громадською організацією вимог, встановлених частинами першою та другою цієї статті, та реєстрація громадської організації як прихильника або опонента питання всеукраїнського референдуму. Копія рішення про надання громадській організації дозволу мати офіційних спостерігачів або про відмову в наданні такого дозволу видається уповноваженому представнику громадської організації не пізніше наступного дня після дня прийняття такого рішення. Громадська організація має право оскаржити до суду рішення про відмову в наданні їй дозволу мати офіційних спостерігачів.

4. Центральна виборча комісія розміщує перелік громадських організацій, яким надано дозвіл мати офіційних спостерігачів на всеукраїнському референдумі, на своєму офіційному вебсайті.

5. Не пізніш як за тридцять днів до дня голосування на всеукраїнському референдумі Центральна виборча комісія надсилає перелік громадських організацій, яким надано дозвіл мати офіційних спостерігачів на всеукраїнському референдумі, із зазначенням строків чинності таких дозволів, окружним комісіям з всеукраїнського референдуму.

6. Центральною виборчою комісією може бути зареєстровано не більше двох офіційних спостерігачів від громадської організації. Інші офіційні спостерігачі від громадської організації реєструються відповідною окружною комісією з всеукраїнського референдуму.

Стаття 83. Реєстрація офіційних спостерігачів

1. Офіційним спостерігачем на всеукраїнському референдумі може бути виборець.

Не може бути зареєстрований офіційним спостерігачем:

1) член комісії з всеукраїнського референдуму;

- 2) уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму;
- 3) посадова чи службова особа органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування;
- 4) суддя, працівник суду, прокуратури, органів правопорядку;
- 5) військовослужбовець або особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу;
- 6) член ініціативної групи;
- 7) особа, яка має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

2. Офіційний спостерігач у територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму реєструється відповідною окружною комісією з всеукраїнського референдуму за поданням уповноваженої особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму або керівника громадської організації.

3. У поданні про реєстрацію офіційного спостерігача зазначаються його прізвище, власне ім'я (всі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць і рік народження, відомості про громадянство, місце роботи (заняття), займану посаду, виборча адреса, номери контактних телефонів, відомості про відсутність судимості за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, що не погашена або не знята в установленому законом порядку.

4. До подання додаються заява про згоду зазначеної особи бути офіційним спостерігачем від суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму чи громадської організації та копія паспорта громадянина України (копія першої та другої сторінок паспорта громадянина України у вигляді паспортної книжечки або копія лицьового та зворотного боків паспорта громадянина України у вигляді картки) або копія першої та другої сторінок тимчасового посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України), а також копія рішення Центральної виборчої комісії про дозвіл мати офіційних спостерігачів на всеукраїнському референдумі.

5. Подання про реєстрацію офіційного спостерігача за підписом уповноваженої особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму чи керівника громадської організації (у паперовій формі та в електронному вигляді з використанням засобів електронної ідентифікації, визначених законом) вноситься до Центральної виборчої комісії, відповідної окружної комісії з всеукраїнського референдуму не пізніше як за п'ять днів до дня голосування.

6. Підставою для відмови у реєстрації офіційного спостерігача може бути лише порушення положень частин першої – четвертої цієї статті.

7. Технічні помилки чи неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур офіційних спостерігачів. При виявленні таких помилок чи неточностей окружна комісія з всеукраїнського референдуму невідкладно повідомляє про це суб'єкта подання. Зазначені помилки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше строку, передбаченого частиною п'ятою цієї статті, а в разі отримання повідомлення в останній день такого строку – наступного дня після дня отримання повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у встановлений строк, відповідні кандидатури відхиляються.

8. Відповідна окружна комісія з всеукраїнського референдуму здійснює реєстрацію офіційних спостерігачів та видає їм посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, не пізніш як наступного дня після внесення подання.

9. Реєстрацію офіційних спостерігачів у загальнодержавному, закордонному окрузі з всеукраїнського референдуму здійснює Центральна виборча комісія у порядку, встановленому цією статтею.

Стаття 84. Права та обов'язки офіційних спостерігачів

1. Офіційний спостерігач має право:

1) бути присутнім із дотриманням вимог цього Закону на засіданнях комісій з всеукраїнського референдуму, у тому числі під час підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, встановлення підсумків голосування в територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму;

2) перебувати під час голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів комісії з всеукраїнського референдуму, у тому числі під час видання виборцям бюлетенів для голосування, не створюючи фізичних перешкод членам комісії з всеукраїнського референдуму;

3) супроводжувати членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму при організації голосування виборців за місцем перебування та бути присутнім під час проведення такого голосування;

4) здійснювати фото-, відеозйомку та аудіозапис, не порушуючи при цьому таємниці голосування та не створюючи загрози залякування виборців;

5) звертатися до членів відповідної комісії з всеукраїнського референдуму, ініціативної групи, членів ініціативної групи з вимогою про невідкладне усунення порушень цього Закону в разі їх виявлення;

6) оскаржувати в установленому законом порядку до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму чи до суду порушення вимог законодавства про всеукраїнський референдум;

7) складати акт про виявлення порушення законодавства про всеукраїнський референдум у порядку, встановленому частиною третьою цієї статті, який може бути доданий до скарги чи позовної заяви;

8) вживати необхідних заходів щодо припинення протиправних дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму;

9) отримувати копії протоколів про передання бюлетенів для голосування комісіям з всеукраїнського референдуму, про підрахунок голосів на дільниці з всеукраїнського референдуму, про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму, про результати всеукраїнського референдуму, інших документів у випадках, передбачених цим Законом;

10) здійснювати інші права, передбачені цим Законом для офіційних спостерігачів.

2. Офіційний спостерігач не має права:

1) заповнювати замість виборця (у тому числі на його прохання) бюлетень для голосування;

2) бути присутнім під час заповнення виборцем бюлетеня для голосування у кабіні для таємного голосування або іншим чином порушувати таємницю голосування;

3) чинити інші дії, що порушують законний перебіг процесу всеукраїнського референдуму або протиправно заважають членам комісії з всеукраїнського референдуму здійснювати свої повноваження.

3. Акт про порушення вимог законодавства про всеукраїнський референдум є документом, що засвідчує вчинення протиправних дій або бездіяльність комісії з всеукраїнського референдуму, члена комісії чи іншої особи. Такий акт складається невідкладно після виявлення порушення. Акт має бути підписаний особою, яка його склала, та не менш як двома іншими виборцями, які засвідчують факт такого порушення, із зазначенням їхніх прізвищ, імен, по батькові, виборчих адрес.

4. У разі порушення офіційним спостерігачем вимог пункту 3 частини другої цієї статті комісія з всеукраїнського референдуму, на засіданні якої присутній офіційний спостерігач, робить йому попередження. У разі вчинення офіційним спостерігачем повторного або одноразового грубого порушення зазначених вимог комісія може позбавити його права бути присутнім на засіданні комісії в порядку, встановленому цим Законом. Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем до комісії вищого рівня в порядку, передбаченому цим Законом, або до суду.

Стаття 85. Міжнародні спостерігачі

1. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій (міжнародні спостерігачі) акредитуються Центральною виборчою комісією. Пропозиції щодо їх реєстрації подаються до Центральної виборчої комісії після початку процесу всеукраїнського референдуму, однак не пізніше як за сім днів до дня голосування на всеукраїнському референдумі безпосередньо або через Міністерство закордонних справ України.

2. Громадяни України не можуть бути акредитовані міжнародними спостерігачами. Не може бути зареєстрована міжнародним спостерігачем:

1) особа, яка є громадянином (підданим) держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом;

2) особа, пропозиції стосовно якої ініційовано або внесено державою, визнаною Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

3. Рішення про реєстрацію міжнародних спостерігачів приймається Центральною виборчою комісією не пізніше як за п'ять днів до дня голосування. Порядок реєстрації міжнародних спостерігачів визначається Центральною виборчою комісією.

4. Центральна виборча комісія видає міжнародному спостерігачу посвідчення за встановленою нею формою.

5. Міжнародні спостерігачі здійснюють свої повноваження на території України, а також на закордонних ділянках з всеукраїнського референдуму.

Громадяни України або іноземці чи особи без громадянства, які володіють українською мовою, можуть супроводжувати зареєстрованих офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій на території ділянок з всеукраїнського референдуму та під час засідань комісій з всеукраїнського референдуму виключно для виконання функцій перекладача (не більше однієї особи з кожним офіційним спостерігачем).

6. Міжнародний спостерігач має право:

1) бути присутнім на зустрічах представників суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму з виборцями, на зборах, мітингах та інших заходах агітації всеукраїнського референдуму;

2) ознайомлюватися з офіційними інформаційними матеріалами та матеріалами агітації всеукраїнського референдуму;

3) бути присутнім із дотриманням вимог цього Закону на засіданнях, перебувати у приміщеннях діляничних, окружних комісій з всеукраїнського референдуму, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів комісії з всеукраїнського референдуму, у тому числі під час видачі бюлетенів виборцям, підрахунку голосів, встановлення підсумків голосування, не заважаючи при цьому членам комісії фізично;

4) здійснювати фото-, відеозйомку та аудіозапис без порушення при цьому таємниці голосування виборців;

5) висловлювати після проведення всеукраїнського референдуму свої пропозиції щодо організації проведення відповідного всеукраїнського референдуму та вдосконалення законодавства України з урахуванням міжнародного досвіду, проводити прес-конференції з додержанням вимог законодавства України;

6) утворювати разом з іншими спостерігачами від іноземних держав, міжнародних організацій тимчасові групи спостерігачів для координації їхньої діяльності в межах повноважень, передбачених цим Законом;

7) отримувати копії протоколів, інших документів у випадках, передбачених цим Законом.

7. Міжнародні спостерігачі не мають права втручатися у роботу комісій з всеукраїнського референдуму, чинити дії, що порушують законний хід процесу всеукраїнського референдуму або неправомірно перешкоджають членам комісії з всеукраїнського референдуму здійснювати свої повноваження; заповнювати замість виборця (у тому числі на його прохання) бюлетень або іншим чином порушувати таємницю голосування, використовувати свій статус у діяльності, не пов'язаний із спостереженням за ходом процесу всеукраїнського референдуму. Зазначене обмеження поширюється також на осіб, які супроводжують офіційних спостерігачів від іноземної держави, міжнародної організації.

8. Міністерство закордонних справ України, інші органи державної влади, органи місцевого самоврядування та комісії з всеукраїнського референдуму сприяють міжнародним спостерігачам у здійсненні ними повноважень.

9. Фінансове і матеріальне забезпечення діяльності міжнародних спостерігачів здійснюється за рахунок коштів держав чи організацій, які скерували цих спостерігачів в Україну, або за їхні власні кошти.

РОЗДІЛ VIII ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 86. Основні засади інформаційного забезпечення всеукраїнського референдуму

1. Виборцям, у тому числі з порушеннями зору та слуху, забезпечується можливість доступу до різнобічної, об'єктивної та неупередженої інформації, необхідної для здійснення усвідомленого, поінформованого, вільного вибору.

З метою забезпечення доступу до інформації особам з порушенням зору та слуху така інформація може надаватися з використанням доступних форматів у порядку та обсязі, визначених Центральною виборчою комісією.

2. Інформація, що міститься в документах, поданих до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму, є відкритою. Окружні та дільничні комісії з всеукраїнського референдуму в порядку, встановленому цим Законом, передають для оприлюднення на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії відомості, визначені цим Законом. Така інформація може бути оприлюднена та надана у порядку, встановленому Законом України "Про доступ до публічної інформації".

3. Під час проведення всеукраїнського референдуму Центральна виборча комісія оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відомості, визначені цим Законом, у вигляді набору даних, організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання.

4. Комісії з всеукраїнського референдуму, засоби масової інформації та інформаційні агентства, органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, політичні партії, громадські організації та інші громадські об'єднання при поширенні інформації про питання всеукраїнського референдуму та про перебіг процесу всеукраїнського референдуму, яка не є агітацією всеукраїнського референдуму відповідно до статті 93 цього Закону, зобов'язані дотримуватися об'єктивності, неупередженості, збалансованості, достовірності, повноти і точності інформації.

Стаття 87. Загальне інформаційне забезпечення всеукраїнського референдуму

1. Загальне інформаційне забезпечення всеукраїнського референдуму включає інформування виборців про:

1) право громадян на участь у всеукраїнському референдумі, способи реалізації та захисту цього права;

2) можливість і процедури перевірки включення себе та інших виборців до Державного реєстру виборців та списків виборців на дільницях всеукраїнського референдуму;

3) можливість та порядок зміни місця голосування виборця без зміни виборчої адреси;

4) адресу місцезнаходження окружної та дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, виборчої дільниці з всеукраїнського референдуму, до якої належить виборча адреса виборця;

5) адресу приміщення для голосування, дату та час голосування;

6) підстави та порядок отримання можливості голосувати за місцем перебування;

7) процедуру голосування та спосіб заповнення бюлетеня для голосування;

8) право на оскарження порушень своїх прав на участь у всеукраїнському референдумі та способи реалізації цього права;

9) відповідальність за порушення законодавства про всеукраїнський референдум;

10) перелік суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму – прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму, зареєстрованих відповідно до статті 75 цього Закону.

2. Центральна виборча комісія не пізніше як на другий день процесу всеукраїнського референдуму оприлюднює на своєму офіційному вебсайті інформацію, зазначену в пунктах 1 – 9 частини першої цієї статті.

3. Центральна виборча комісія не пізніше наступного дня після реєстрації суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму оприлюднює на своєму офіційному вебсайті інформацію, зазначену в пункті 10 частини першої цієї статті.

4. На розповсюдження інформаційних матеріалів, що належать до загального інформаційного забезпечення всеукраїнського референдуму, поширюється законодавство про соціальну рекламу.

Стаття 88. Спеціальне інформаційне забезпечення всеукраїнського референдуму

1. Спеціальне інформаційне забезпечення всеукраїнського референдуму передбачає інформування виборців про:

1) початок процесу всеукраїнського референдуму;

2) зміст питання всеукраїнського референдуму;

3) рахунки фондів суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, допустимий розмір внеску та спосіб, у який робиться внесок;

4) офіційні (контактні) адреси комісій з всеукраїнського референдуму, ініціативної групи, політичних партій, громадських організацій, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму;

5) факти та події, пов'язані з процесом всеукраїнського референдуму;

6) діяльність ініціативної групи, комісій з всеукраїнського референдуму, політичних партій, громадських організацій, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму;

7) обґрунтування ініціативною групою, політичною партією, громадською організацією як учасником процесу всеукраїнського референдуму їхньої позиції щодо питання референдуму.

2. Спеціальне інформаційне забезпечення всеукраїнського референдуму щодо відомостей, зазначених у частині першій цієї статті, здійснюється Центральною виборчою комісією, а також окружними комісіями з

всеукраїнського референдуму у межах, встановлених цим Законом, та в порядку, визначеному Центральною виборчою комісією.

3. У разі проведення референдуму щодо внесення змін до Конституції України та зміни території України додаткове спеціальне інформаційне забезпечення всеукраїнського референдуму здійснюється Верховною Радою України.

Стаття 89. Засади участі засобів масової інформації та інформаційних агентств в інформаційному забезпеченні всеукраїнського референдуму

1. Під час процесу всеукраїнського референдуму засоби масової інформації розміщують інформаційні матеріали на замовлення Центральної виборчої комісії, регіональних та територіальних представництв Центральної виборчої комісії на підставі відповідних договорів.

2. Інформаційні агентства та засоби масової інформації зобов'язані поширювати інформацію про всеукраїнський референдум на засадах достовірності, повноти, точності, об'єктивності інформації та її неупередженого подання.

3. Інформаційні агентства, засоби масової інформації, що поширюють повідомлення про перебіг процесу всеукраїнського референдуму, події, пов'язані з процесом всеукраїнського референдуму, не повинні допускати замовчування суспільно необхідної інформації про такі події, якщо відповідна інформація була їм відома на момент її поширення.

Інформаційні агентства, засоби масової інформації зобов'язані поширювати інформацію про всеукраїнський референдум відповідно до фактів, не допускаючи перекручування інформації. Засоби масової інформації та інформаційні агентства повинні намагатися отримувати інформацію про події, пов'язані з процесом всеукраїнського референдуму, з двох і більше джерел, віддаючи перевагу першоджерелам.

Інформаційні агентства, засоби масової інформації при поширенні інформації щодо питання всеукраїнського референдуму, позицій та дій суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму – прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму, повинні дотримуватися рівного ставлення до всіх позицій щодо питання всеукраїнського референдуму.

4. Засоби масової інформації мають збалансовано висвітлювати коментарі всіх суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму – прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму – щодо змісту питання всеукраїнського референдуму, подій, пов'язаних із всеукраїнським референдумом.

5. Телерадіоорганізації самостійно визначають кількість ефірного часу, присвяченого висвітленню фактів та подій, пов'язаних із процесом всеукраїнського референдуму. У відповідних матеріалах

телерадіоорганізаціям заборонено виокремлювати у своєму ставленні певних суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму чи надавати їм перевагу.

6. Контроль за дотриманням вимог цього Закону в частині участі засобів масової інформації та інформаційних агентств в інформаційному забезпеченні всеукраїнського референдуму та проведенні агітації всеукраїнського референдуму здійснюють Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (щодо електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації) та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в інформаційній та видавничій сферах (щодо друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств).

Стаття 90. Особливості поширення інформації про результати опитування громадської думки, пов'язаного з всеукраїнським референдумом

1. Фізичні та юридичні особи, які проводять опитування громадської думки, мають право оприлюднювати результати такого опитування, пов'язаного з всеукраїнським референдумом, з обов'язковим зазначенням часу його проведення, території охоплення, розміру та способу формування соціологічної вибірки опитаних, методу опитування, точного формулювання питань, можливої статистичної похибки.

2. Інформаційні агентства, засоби масової інформації у разі поширення результатів опитування громадської думки, пов'язаного з всеукраїнським референдумом, зобов'язані зазначати повну назву організації, що проводила опитування, замовників опитування та інші відомості, передбачені частиною першою цієї статті.

3. Забороняється оприлюднення чи поширення в інший спосіб результатів опитування громадської думки, пов'язаного з всеукраїнським референдумом, протягом останніх семи днів перед днем голосування.

4. Способи проведення опитувань виборців щодо їхнього волевиявлення під час голосування повинні забезпечувати збереження таємниці голосування опитуваного виборця. Оприлюднення в день голосування результатів такого опитування до закінчення голосування забороняється.

5. У разі оприлюднення телерадіоорганізацією результатів інтерактивного опитування аудиторії, що проводиться під час передачі, пов'язаної з всеукраїнським референдумом або за участю представників суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму – прихильників та опонентів питання всеукраїнського референдуму, учасникам передачі забороняється коментувати результати таких опитувань або іншим чином посилатися на них. Оприлюднення результатів інтерактивного опитування аудиторії протягом всього часу повинно супроводжуватися текстовим повідомленням "Це опитування відображає думку лише цієї аудиторії", яке має демонструватися на екрані (для телепередач) у формі, прийнятній для

глядача, чи бути озвученим (для радіопередач) чітким текстом диктора або ведучого передачі безпосередньо перед і після оприлюднення відповідних результатів.

Стаття 91. Офіційні інформаційні матеріали всеукраїнського референдуму

1. До офіційних інформаційних матеріалів всеукраїнського референдуму належать:

1) текст питання всеукраїнського референдуму (текст закону, що пропонується затвердити, текст закону про ратифікацію міжнародного договору про зміну території України, укладеного від імені України, текст міжнародного договору українською мовою в офіційному перекладі; законопроект про втрату чинності законом України або окремими його положеннями);

2) інформаційні плакати, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про всеукраїнський референдум.

2. Центральна виборча комісія за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення всеукраїнського референдуму, не пізніш як за тридцять днів до дня голосування забезпечує виготовлення офіційних інформаційних матеріалів всеукраїнського референдуму, зазначених у частині першій цієї статті, у кількості, визначеній Центральною виборчою комісією.

Форма, розмір, текст та поліграфічне виконання плакатів, а також порядок їх виготовлення та передачі дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму встановлюються Центральною виборчою комісією.

3. Інформаційні матеріали, зазначені у частині першій цієї статті, передаються окружним комісіям з всеукраїнського референдуму в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

4. Окружні комісії з всеукраїнського референдуму невідкладно після утворення дільничних комісій з всеукраїнського референдуму передають їм визначену Центральною виборчою комісією кількість примірників офіційних матеріалів всеукраїнського референдуму.

5. Окружні та дільничні комісії з всеукраїнського референдуму надають можливість вільно ознайомитися з офіційними інформаційними матеріалами кожному громадянину, в тому числі в день голосування.

Стаття 92. Інформаційні плакати ініціативної групи, політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму

1. Ініціативна група, політична партія, громадська організація, зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, за рахунок коштів свого фонду всеукраїнського референдуму можуть виготовити інформаційні плакати з поданим ними при реєстрації обґрунтуванням їхньої позиції щодо питання всеукраїнського референдуму (обсягом не більше 2500 друкованих знаків) для розміщення на дільницях з всеукраїнського референдуму. Форма, розмір та поліграфічне виконання інформаційних плакатів встановлюються Центральною виборчою комісією.

2. Центральна виборча комісія погоджує з уповноваженою особою суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму в загальнодержавному окрузі текст інформаційного плаката.

Інформаційні плакати повинні містити відомості про підприємство, що здійснило друк, тираж, інформацію про замовника із зазначенням того, є він прихильником чи опонентом питання всеукраїнського референдуму.

3. Ініціативна група, політична партія, громадська організація, зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, не пізніше 18 години дня, що передує дню голосування, передають інформаційні плакати дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму із розрахунку не більше як по два примірники кожного плаката на кожен дільницю всеукраїнського референдуму.

4. Дільничні комісії з всеукраїнського референдуму надають можливість вільно ознайомитися з інформаційними плакатами кожному громадянину, в тому числі в день голосування.

РОЗДІЛ ІХ АГІТАЦІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 93. Форми і засоби агітації всеукраїнського референдуму

1. Агітація всеукраїнського референдуму – це здійснення будь-якої діяльності, що має на меті спонукання виборців на всеукраїнському референдумі голосувати "за" чи "проти" питання всеукраїнського референдуму. До агітації також належать повідомлення про заходи, що проводяться або підтримуються суб'єктами процесу всеукраїнського референдуму.

Висвітлення офіційної позиції Президента України та Верховної Ради України про проведення всеукраїнського референдуму щодо внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України та всеукраїнського референдуму про зміну території України не є агітацією всеукраїнського референдуму.

2. Громадяни України – виборці мають право вільно і всебічно обговорювати питання всеукраїнського референдуму, офіційні інформаційні матеріали всеукраїнського референдуму, можливі наслідки всеукраїнського референдуму, особисто вести або брати участь у проведенні агітації щодо підтримки чи непідтримки питання всеукраїнського референдуму без витрачання власних коштів.

3. Агітація всеукраїнського референдуму може проводитися у таких формах:

1) проведення зборів громадян, зустрічей з виборцями, дебатів, дискусій та інших публічних заходів агітації всеукраїнського референдуму (прихильниками та опонентами питання всеукраїнського референдуму);

2) проведення мітингів, походів, демонстрацій за або проти питання всеукраїнського референдуму;

3) встановлення інформаційних наметів для агітації;

4) оприлюднення в друкованих та аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації та мережі Інтернет виступів, інтерв'ю, нарисів, відеофільмів, інших публікацій та повідомлень за чи проти питання всеукраїнського референдуму;

5) розповсюдження листівок, плакатів та інших друкованих агітаційних матеріалів чи друкованих видань, в яких розміщено матеріали агітації всеукраїнського референдуму;

6) розміщення друкованих агітаційних матеріалів на носіях зовнішньої реклами;

7) публічні заклики голосувати за або проти питання всеукраїнського референдуму, публічні оцінки змісту питання всеукраїнського референдуму;

8) в інших формах, що не суперечать Конституції та законам України.

4. Встановлення інформаційних наметів для проведення заходів агітації всеукраїнського референдуму, організація та проведення мітингів, походів, демонстрацій, пікетів не потребують повідомлення чи отримання будь-яких дозволів від органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування.

5. Суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму, який утворив свій фонд всеукраїнського референдуму, має право на договірній основі за рахунок коштів свого фонду всеукраїнського референдуму орендувати будинки і приміщення всіх форм власності для проведення зборів, зустрічей з виборцями, дебатів, дискусій та інших публічних заходів агітації всеукраїнського референдуму.

6. У разі якщо будинок (приміщення) незалежно від форми власності було надано для проведення публічного заходу, пов'язаного з всеукраїнським референдумом, чи для агітації референдуму одному суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму, власник (володар, користувач) цього будинку

(приміщення) не має права відмовити в його наданні на тих самих умовах іншому суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму з альтернативним ставленням до питання всеукраїнського референдуму.

7. Вимога, зазначена у частині шостій цієї статті, не стосується приміщень, що перебувають у власності чи постійному користуванні політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму.

8. Інформаційні агентства надають приміщення для проведення прес-конференцій суб'єктам процесу всеукраїнського референдуму – прихильникам та опонентам питання всеукраїнського референдуму – на умовах рівного доступу та рівної оплати.

9. Юридичні та фізичні особи, які надають рекламні засоби (носії зовнішньої реклами) для розміщення агітаційних матеріалів, повинні забезпечити рівний доступ та рівні умови суб'єктам процесу всеукраїнського референдуму – прихильникам та опонентам питання всеукраїнського референдуму.

10. Агітація всеукраїнського референдуму здійснюється виключно за рахунок коштів фонду всеукраїнського референдуму ініціативної групи та політичної партії, громадської організації, зареєстрованих як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму.

11. Використання власних коштів громадян чи коштів з інших джерел, у тому числі з ініціативи громадян, для проведення агітації всеукраїнського референдуму забороняється.

12. Прихована агітація, а також розміщення або поширення матеріалів агітації, не позначеної відповідно до вимог цього Закону, забороняються.

Стаття 94. Строки проведення агітації всеукраїнського референдуму

1. Ініціативна група має право розпочати агітацію всеукраїнського референдуму з першого дня процесу всеукраїнського референдуму. Політична партія, громадська організація мають право розпочати агітацію всеукраїнського референдуму наступного дня після дня прийняття рішення про їх реєстрацію як прихильника чи опонента питання всеукраїнського референдуму.

2. Агітація всеукраїнського референдуму закінчується о 24 годині останньої п'ятниці перед днем голосування.

3. Агітація всеукраїнського референдуму напередодні дня голосування та в день голосування забороняється. У цей же час забороняються проведення масових акцій у зв'язку з проведенням всеукраїнського референдуму чи його питанням, розповсюдження агітаційних матеріалів,

обговорення питання всеукраїнського референдуму у засобах масової інформації чи на публічних заходах.

Агітаційні матеріали знімаються з 24 години останньої п'ятниці перед днем голосування відповідними службами місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Стаття 95. Друковані матеріали та товари агітації всеукраїнського референдуму

1. Суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму на власний розсуд може виготовляти друковані матеріали агітації всеукраїнського референдуму за рахунок і в межах коштів свого фонду всеукраїнського референдуму.

2. До друкованих матеріалів агітації всеукраїнського референдуму належать листівки, постери-плакати, буклети, брошури, інша друкована продукція з написами чи текстами, що стосуються питання всеукраїнського референдуму.

Зазначені друковані матеріали агітації всеукраїнського референдуму не можуть містити недостовірну, неповну і неточну інформацію.

3. Суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму може виготовляти за рахунок коштів свого фонду всеукраїнського референдуму товари (значки, календарі, пакети, олівці, ручки тощо), які містять написи чи зображення, що виражають певне ставлення до питання всеукраїнського референдуму, візуальні зображення назви, символики (логотипа, прапора) політичної партії, громадської організації – суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, за умови, що вартість кожної одиниці такого товару не перевищує 3 відсотки мінімального розміру заробітної плати, встановленого відповідно до закону на день початку процесу всеукраїнського референдуму.

4. Друковані матеріали агітації всеукраїнського референдуму повинні містити відомості про підприємство, що здійснило друк, тираж, інформацію про замовника матеріалів із зазначенням того, є він прихильником чи опонентом питання всеукраїнського референдуму.

5. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування не пізніше як на десятий день процесу всеукраїнського референдуму відводять місця та обладнують стенди, дошки оголошень у публічних місцях для розміщення матеріалів агітації всеукраїнського референдуму.

6. Суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму має право вільно поширювати друковані матеріали агітації всеукраїнського референдуму, зазначені у частині другій цієї статті, друковані видання, в яких розміщені матеріали агітації всеукраїнського референдуму, а також товари, зазначені у частині третій цієї статті.

Стаття 96. Загальний порядок використання засобів масової інформації

1. Агітація всеукраїнського референдуму з використанням засобів масової інформації всіх форм власності проводиться з дотриманням принципу рівних умов та в порядку, передбаченому цим Законом.

2. Агітація всеукраїнського референдуму в засобах масової інформації всіх форм власності проводиться за рахунок коштів фонду всеукраїнського референдуму суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму та здійснюється на умовах рівної оплати за одиницю ефірного часу чи площі.

3. Розцінки вартості одиниці друкованої площі та одиниці ефірного часу для проведення агітації за рахунок коштів фондів всеукраїнського референдуму суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму встановлюються відповідним засобом масової інформації не пізніше як у перший день процесу всеукраїнського референдуму. При цьому засоби масової інформації можуть розрахувати такі розцінки вартості одиниці друкованої площі чи одиниці ефірного часу окремо для робочих днів і окремо для вихідних та святкових днів, а також окремо для різних за кількістю потенційної аудиторії періодів ефірного часу чи друкованої площі.

Розцінки вартості одиниці друкованої площі та одиниці ефірного часу для проведення агітації не можуть змінюватися протягом процесу всеукраїнського референдуму. Засіб масової інформації не може надавати знижку на оплату окремому суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму. Ці відомості невідкладно надаються Центральній виборчій комісії та оприлюднюються на її офіційному вебсайті.

4. Матеріали агітації всеукраїнського референдуму мають бути чітко відокремлені від іншої інформації, у тому числі від комерційної реклами, незалежно від форм чи способів їх подання, таким чином, щоб їх можна було ідентифікувати як такі матеріали агітації.

5. Засіб масової інформації, який надав ефірний час або друковану площу одному суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму, не може відмовити у наданні ефірного часу чи друкованої площі на тих самих умовах іншому суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму з альтернативним ставленням до питання всеукраїнського референдуму. Ця вимога не поширюється на засоби масової інформації, засновниками (власниками) яких є політичні партії (організації політичної партії), громадські організації – суб'єкти процесу всеукраїнського референдуму.

Стаття 97. Порядок використання електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації

1. Телерадіоорганізації зобов'язані не пізніше як на третій день після початку процесу всеукраїнського референдуму опублікувати в друкованих засобах масової інформації розцінки вартості однієї хвилини (секунди) ефірного часу. Телерадіоорганізації, які ведуть мовлення на загальнонаціональних каналах, здійснюють таку публікацію в газеті "Голос

України", регіональні та місцеві телерадіоорганізації – у відповідних регіональних та місцевих друкованих засобах масової інформації.

2. Ефірний час за рахунок коштів фонду всеукраїнського референдуму суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму надається відповідному суб'єкту на підставі договору, що укладається від його імені розпорядником поточного рахунку фонду всеукраїнського референдуму відповідного суб'єкта з телерадіоорганізацією будь-якої форми власності. Без укладення такої угоди та надходження коштів на рахунок телерадіоорганізації надання ефірного часу суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму забороняється.

3. Включення до інформаційних теле- і радіопрограм (випусків новин) агітаційних матеріалів суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму забороняється. Агітація всеукраїнського референдуму у теле- і радіопередачах, програмах повинна бути чітко відокремлена від інших програм, передач на їх початку і в кінці за допомогою аудіо-, відео-, комбінованих засобів, титрів, рекламного логотипа або коментарів ведучих з використанням слів "Агітація всеукраїнського референдуму". Забороняється переривати передачі агітації всеукраїнського референдуму рекламою товарів, робіт, послуг та іншими повідомленнями.

4. Протягом демонстрації агітації всеукраїнського референдуму на телебаченні обов'язково зазначається повна назва її замовника у формі текстового повідомлення, яке має займати не менше 15 відсотків площі екрана і бути виконане контрастним кольором до основного фону зображення та бути прийнятним для глядача.

5. Телерадіоорганізації зобов'язані здійснювати аудіо-, відеозаписи всіх передач, що містять агітацію всеукраїнського референдуму, і зберігати їх протягом строку агітації та тридцяти днів з дня офіційного оприлюднення результатів всеукраїнського референдуму.

6. Телерадіоорганізації всіх форм власності за письмовими запитами Центральної виборчої комісії, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення зобов'язані надавати всю інформацію про виділення ефірного часу суб'єкту процесу всеукраїнського референдуму для проведення агітації всеукраїнського референдуму, а в разі необхідності – копії відповідних угод, платіжних документів і передач у запису на плівці чи інших носіях інформації.

7. Матеріали агітації з використанням електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації повинні титруватися та/або перекладатися на українську жестову мову з метою забезпечення їх доступності для осіб з порушеннями зору та слуху з урахуванням вимог, встановлених Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення.

Стаття 98. Порядок використання друкованих засобів масової інформації

1. Ініціативна група, політична партія, громадська організація, зареєстровані як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, має право за рахунок коштів свого фонду всеукраїнського референдуму публікувати агітаційні матеріали в друкованих засобах масової інформації будь-яких форм власності, що видаються в Україні, крім засобів масової інформації, зазначених у частині тринадцятій статті 99 цього Закону.

2. Матеріали агітації всеукраїнського референдуму повинні бути чітко відокремлені від інших матеріалів, опублікованих у друкованому засобі масової інформації, та бути опублікованими під рубрикою "Агітація всеукраїнського референдуму".

3. Матеріали агітації, зазначені у частині першій цієї статті, публікуються на підставі договору, що укладається від імені суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму розпорядником поточного рахунку його фонду всеукраїнського референдуму з редакцією (видавцем) друкованого засобу масової інформації. Без укладення договору та надходження коштів на рахунок редакції (видавця) друкованого засобу масової інформації публікація цих матеріалів забороняється. Ця вимога не застосовується до засобу масової інформації, засновником (власником) якого є політична партія – суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму.

4. Редакції (видавці) друкованих засобів масової інформації всіх форм власності за письмовими запитами Центральної виборчої комісії зобов'язані надавати їй усю інформацію про використання друкованої площі для розміщення агітаційних матеріалів суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, а в разі необхідності надсилати їй копії відповідних угод, платіжних документів, а також відповідні публікації.

Стаття 99. Обмеження щодо агітації всеукраїнського референдуму

1. Поширення під час агітації всеукраїнського референдуму у будь-якій формі матеріалів, що містять заклики до ліквідації незалежності України, зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підризу її безпеки, незаконного захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства та розпалювання міжетнічної, расової, національної, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняється.

2. Участь в агітації всеукраїнського референдуму забороняється:

1) іноземцям та особам без громадянства, у тому числі через журналістську діяльність чи у формі участі у концертах, виставах, спортивних змаганнях, інших публічних заходах, що проводяться на підтримку чи заперечення питання всеукраїнського референдуму;

2) посадовим і службовим особам органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, органів правопорядку і судів у робочий час, крім випадків, коли така

посадова чи службова особа є працівником інформаційної служби відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування і оприлюднює офіційну позицію Президента України та Верховної Ради України про проведення всеукраїнського референдуму щодо внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України та всеукраїнського референдуму про зміну території України, яка не містить коментарів агітаційного характеру та закликів голосувати за або проти питання всеукраїнського референдуму;

3) членам комісій з всеукраїнського референдуму протягом строку їх повноважень у відповідних комісіях всеукраїнського референдуму.

3. Забороняється участь в агітації всеукраїнського референдуму в будь-якій формі органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування.

4. Забороняється використання приміщень органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування для проведення заходів агітації всеукраїнського референдуму.

5. Посадовим та службовим особам органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, державних, комунальних підприємств, установ, організацій, військових частин (формувань) забороняється використовувати для агітації всеукраїнського референдуму службовий транспорт, зв'язок, устаткування, приміщення, інші об'єкти та ресурси за місцем роботи, а також використовувати службові чи виробничі наради, збори колективу для проведення агітації всеукраїнського референдуму.

Заборони в частині використання службового транспорту, зв'язку, устаткування, приміщень, інших об'єктів та ресурсів за місцем роботи не поширюються на посадових чи службових осіб, які є працівниками інформаційних служб відповідних органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування і здійснюють оприлюднення офіційної позиції Президента України та Верховної Ради України про проведення всеукраїнського референдуму щодо внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України та всеукраїнського референдуму про зміну території України, яка не містить коментарів агітаційного характеру та закликів голосувати за або проти питання всеукраїнського референдуму.

6. Під час процесу всеукраїнського референдуму забороняється використання у комерційній та соціальній рекламі:

1) тексту питання всеукраїнського референдуму чи його частин;

2) символіки (логотипів) чи назв суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму.

7. Забороняється проводити агітацію всеукраїнського референдуму, що супроводжується наданням виборцям, закладам, установам, організаціям коштів або безоплатно чи на пільгових умовах товарів (крім товарів, зазначених у частині третій статті 95 цього Закону), послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей. Така агітація або надання виборцям, закладам, установам, організаціям коштів або безоплатно чи на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей, що супроводжується закликами або пропозиціями голосувати за або проти питання всеукраїнського референдуму чи наданням позитивних або негативних оцінок змісту питання всеукраїнського референдуму, вважається непрямим підкупом виборців і підлягає відповідальності.

8. Забороняється виготовлення та поширення друкованих матеріалів агітації всеукраїнського референдуму, що не містять усіх або деяких відомостей, зазначених у частині четвертій статті 95.

9. Забороняються розміщення та поширення матеріалів агітації всеукраїнського референдуму у приміщеннях органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, у Збройних Силах України та інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, органах правопорядку, дитячих закладах, закладах освіти, закладах охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунальних підприємствах та установах.

10. Забороняється розміщення матеріалів агітації всеукраїнського референдуму на об'єктах культурної спадщини.

11. Розміщення матеріалів агітації всеукраїнського референдуму на зовнішній поверхні транспортних засобів громадського користування, у тому числі таксі, розміщення таких матеріалів у приміщеннях та на будівлях станцій метрополітену, автобусних та залізничних вокзалів, портів та аеропортів, а також поширення агітаційних матеріалів всеукраїнського референдуму через телерадіотрансляційні або інші інформаційні мережі сповіщення пасажирів та інформаційні табло у приміщеннях станцій та вагонах метрополітену, автобусних та залізничних вокзалів, портів та аеропортів, у транспортних засобах громадського користування забороняється.

12. Реклама книг, випусків друкованих засобів масової інформації чи телерадіопередач із використанням тексту питання всеукраїнського референдуму чи його частин, символіки (прапорів чи логотипів) суб'єктів агітації процесу всеукраїнського референдуму забороняється.

13. Забороняється проведення агітації всеукраїнського референдуму в зарубіжних засобах масової інформації, що діють на території України, а також у зареєстрованих в Україні засобах масової інформації, в яких частка зарубіжної власності перевищує 50 відсотків.

14. Засобам масової інформації, їх посадовим та службовим особам і творчим працівникам під час процесу всеукраїнського референдуму у своїх матеріалах і передачах, не обумовлених укладеними відповідно до вимог цього Закону угодами, забороняється агітувати за або проти питання всеукраїнського референдуму, поширювати інформацію, спрямовану на спонукання громадян голосувати за або проти питання всеукраїнського референдуму.

15. Забороняється розміщення агітаційних матеріалів всеукраїнського референдуму в одному блоці з комерційною чи соціальною рекламою.

16. Включення до інформаційних теле- і радіопрограм (випусків новин) матеріалів суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму забороняється. Усі матеріали агітації всеукраїнського референдуму повинні бути відокремленими від інших матеріалів і означені як такі матеріали агітації.

17. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення своїм рішенням припиняє до закінчення процесу всеукраїнського референдуму трансляцію на території України, в тому числі операторами телекомунікацій, іноземних телеканалів, у діяльності яких порушується норма щодо заборони громадянам іноземних держав, особам без громадянства ведення агітації всеукраїнського референдуму, у тому числі через журналістську діяльність, або в передачах яких містяться заклики до ліквідації незалежності України, зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності України, підриву її безпеки, незаконного захоплення державної влади, пропаганда війни, насильства та розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

18. У разі встановлення судом при розгляді спору щодо всеукраїнського референдуму одноразового порушення засобом масової інформації вимог цього Закону Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення своїм рішенням оголошує відповідному засобу масової інформації офіційне попередження з вимогою припинити порушення вимог законодавства про всеукраїнський референдум. Таке попередження публікується у засобах масової інформації, а також оприлюднюється на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

19. У разі встановлення судом при розгляді спору щодо всеукраїнського референдуму повторного або одноразового грубого порушення засобом масової інформації вимог цього Закону суд приймає рішення про тимчасове (до закінчення процесу всеукраїнського референдуму) зупинення випуску відповідної програми, дії ліцензії аудіовізуального засобу масової інформації або про тимчасову заборону (до закінчення процесу всеукраїнського референдуму) випуску друкованого видання.

20. Перешкоджання здійсненню права на проведення агітації всеукраїнського референдуму, а також порушення встановленого цим

Законом порядку проведення такої агітації тягнуть за собою відповідальність, встановлену законами України.

21. У разі надходження до Центральної виборчої комісії або окружної комісії з всеукраїнського референдуму заяви, скарги чи іншого повідомлення стосовно порушень вимог цього Закону щодо проведення агітації всеукраїнського референдуму, які мають ознаки вчинення злочину чи адміністративного правопорушення, така комісія невідкладно звертається до відповідних органів правопорядку щодо перевірки зазначеного повідомлення та реагування відповідно до законів України.

РОЗДІЛ X ГОЛОСУВАННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 100. Бюлетень для голосування

1. Голосування виборців на всеукраїнському референдумі здійснюється за допомогою бюлетеня для голосування на всеукраїнському референдумі або шляхом електронного голосування.

2. Бюлетені для голосування на всеукраїнському референдумі є документами суворої звітності і підлягають обліку. Документація, що забезпечує облік бюлетенів для голосування, передається підприємствами-виготовлювачами, окружними та дільничними комісіями з всеукраїнського референдуму до Центральної виборчої комісії. Центральна виборча комісія після офіційного оприлюднення результатів всеукраїнського референдуму забезпечує передавання облікової інформації на збереження до відповідних архівних установ.

Голова, заступник голови, секретар та члени відповідних комісій з всеукраїнського референдуму несуть персональну відповідальність за забезпечення належного зберігання і використання бюлетенів для голосування на всеукраїнському референдумі.

3. Форму, колір і текст бюлетеня для голосування затверджує Центральна виборча комісія відповідно до питання, винесеного на всеукраїнський референдум, протягом 10 днів з дня початку всеукраїнського референдуму. Бюлетені для голосування з питання, винесеного на всеукраїнський референдум, повинні бути однаковими за розміром, кольором та змістом. Ступінь захисту бюлетеня для голосування встановлюється Центральною виборчою комісією.

4. Бюлетень для голосування містить назву та дату всеукраїнського референдуму, номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, а також позначення місця для печатки дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, прізвища та підпису члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, який

видаватиме бюлетень для голосування. Текст бюлетеня для голосування викладається державною мовою і повинен бути розміщений на одному аркуші та лише з одного боку.

5. У бюлетені для голосування зазначаються формулювання питання, що виноситься на всеукраїнський референдум, та назва закону або законопроекту і пропонується виборцю відповісти "так" або "ні" на запитання про затвердження чи відхилення закону або прийняття чи відхилення законопроекту. Під кожним із цих варіантів відповіді розташовується порожній квадрат.

6. Бюлетень для голосування містить роз'яснення щодо порядку його заповнення виборцем під час голосування.

7. Бюлетень для голосування має контрольний талон, відокремлений лінією відриву. Контрольний талон повинен містити назву та дату всеукраїнського референдуму, номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, а також позначення місця для номера, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці, підпису виборця, який отримує бюлетень для голосування, прізвища та підпису члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, який видаватиме бюлетень для голосування.

8. Електронне голосування виборців на всеукраїнському референдумі здійснюється у порядку, визначеному законом.

Стаття 101. Порядок виготовлення бюлетенів для голосування

1. Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення не пізніше як за сім днів до дня голосування бюлетенів для голосування у централізованому порядку державним поліграфічним підприємством на підставі угоди, укладеної нею з цим підприємством.

2. Підприємство-виготовлювач бюлетенів для голосування забезпечує суворе дотримання замовленої кількості виготовлених бюлетенів, їх облік та передачу замовнику в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

3. Технічні відходи, поліграфічний брак, а також друкарські форми знищуються в порядку та у строки, визначені угодою на виготовлення бюлетенів для голосування.

4. Контроль за виготовленням бюлетенів для голосування на підприємстві-виготовлювачі, дотриманням вимог щодо знищення друкарських форм, технічних відходів, поліграфічного браку здійснюється контрольною комісією, яка утворюється Центральною виборчою комісією, за поданнями політичних партій, депутатські фракції яких зареєстровані в Апараті Верховної Ради України поточного скликання на початок процесу всеукраїнського референдуму, та представників ініціативної групи (у разі

проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою), не пізніше як у день затвердження форми бюлетеня.

5. Бюлетені для голосування отримуються Центральною виборчою комісією в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта прийому-передачі за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

6. На спеціальній дільниці з всеукраїнського референдуму, утвореній на судні, що перебуває в день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, бюлетені для голосування можуть бути виготовлені, як виняток, з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничною комісією з всеукраїнського референдуму.

7. Бюлетені для голосування для кожної дільниці з всеукраїнського референдуму виготовляються у кількості, що на 0,5 відсотка перевищує кількість виборців, які включені до списку виборців на дільниці з можливим відхиленням зазначеної кількості з урахуванням кратності розміщення бюлетенів у межах поліграфічного листа при їх виготовленні. Бюлетені для голосування у закордонному окрузі з всеукраїнського референдуму для кожної закордонної дільниці виготовляються у кількості, що визначається Центральною виборчою комісією на підставі кількості виборців, включених до списку виборців на відповідній закордонній дільниці з всеукраїнського референдуму, кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на цій дільниці на останніх загальнодержавних виборах, та середньої кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчих дільницях у закордонному окрузі на останніх загальнодержавних виборах.

Стаття 102. Порядок передачі бюлетенів для голосування комісіям з всеукраїнського референдуму

1. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму приймає бюлетені для голосування від уповноваженого члена Центральної виборчої комісії або представника Секретаріату Центральної виборчої комісії не раніше як за сім днів до дня голосування на засіданні відповідної окружної комісії з всеукраїнського референдуму. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму складає у трьох примірниках протокол про прийняття бюлетенів для голосування. Зазначений протокол складається у порядку, затвердженому Центральною виборчою комісією, а також підписується уповноваженим членом Центральної виборчої комісії або представником Секретаріату Центральної виборчої комісії, який здійснює передання бюлетенів для голосування. Перший примірник протоколу передається до Центральної виборчої комісії, другий – зберігається в окружній комісії з всеукраїнського референдуму, третій – невідкладно вивіщується в приміщенні окружної комісії з всеукраїнського референдуму для загального ознайомлення.

2. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму забезпечує збереження й охорону бюлетенів для голосування, отриманих від

Центральної виборчої комісії. Бюлетені зберігаються у приміщенні окружної комісії з всеукраїнського референдуму в сейфі (металевій шафі або окремій кімнаті), що опечатується стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні членів комісії та печатки комісії. Сейф (металева шафа чи окрема кімната) постійно (до передачі бюлетенів дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму) перебуває під охороною працівника Національної поліції України.

3. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму не раніш як за три дні до дня голосування, але не пізніш як о 12-й годині останньої суботи перед днем голосування, на своєму засіданні передає бюлетені для голосування дільничним комісіям округу. Бюлетені приймають не менш як три члени кожної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

4. Дільничній комісії з всеукраїнського референдуму передаються всі бюлетені для голосування, на яких зазначений номер відповідної дільниці з всеукраїнського референдуму.

5. Про передачу окружною комісією з всеукраїнського референдуму бюлетенів для голосування дільничним комісіям округу складається протокол в порядку і за формою, встановленими Центральною виборчою комісією. У протоколі зазначаються:

- 1) номер територіального округу з всеукраїнського референдуму;
- 2) номер дільниці з всеукраїнського референдуму, членам комісії якої передаються бюлетені;
- 3) кількість виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму згідно зі списком виборців на день складення протоколу;
- 4) кількість переданих на дільницю з всеукраїнського референдуму бюлетенів для голосування;
- 5) прізвища та підписи членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, які прийняли бюлетені для голосування;
- 6) кількість бюлетенів для голосування, які залишаються на зберіганні в окружній комісії з всеукраїнського референдуму.

6. Протокол про передачу дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму бюлетенів для голосування складається у трьох примірниках. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Перший примірник протоколу надсилається до Центральної виборчої комісії, другий – зберігається в окружній комісії з всеукраїнського референдуму, третій – невідкладно вивіщується у приміщенні окружної комісії для загального ознайомлення.

7. Витяг із протоколу за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, із зазначенням відомостей, що стосуються відповідної дільниці з всеукраїнського референдуму, надається разом із бюлетенями для голосування представникам кожної дільничної комісії з всеукраїнського

референдуму, які отримали бюлетені для голосування, за підписами голови і секретаря окружної комісії з всеукраїнського референдуму та трьох членів відповідної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, засвідчений печаткою окружної комісії.

8. Дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму закордонних дільниць бюлетені для голосування передаються у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією. Уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, офіційний спостерігач, які були присутніми при передачі бюлетенів для голосування, мають право на своє прохання невідкладно отримати копії відповідних документів.

9. Уповноважена особа суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, офіційний спостерігач, які були присутніми при передачі бюлетенів для голосування, мають право на своє прохання невідкладно отримати копії зазначених у частинах першій і п'ятій цієї статті протоколів, засвідчені на кожній сторінці головою і секретарем відповідної комісії з всеукраїнського референдуму та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії протоколу для відповідного суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму.

10. Члени дільничних комісій звичайних та спеціальних дільниць з всеукраїнського референдуму (крім дільниць на суднах, що перебувають на цей час у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України) транспортують отримані ними бюлетені для голосування до приміщення дільничної комісії з всеукраїнського референдуму у супроводі працівника Національної поліції України.

11. Приймання бюлетенів для голосування дільничною комісією з всеукраїнського референдуму відбувається на засіданні дільничної комісії невідкладно після прибуття членів комісії, які отримали бюлетені. Члени дільничної комісії перераховують отримані бюлетені, перевіряють відповідність номерів територіального округу та дільниці з всеукраїнського референдуму, зазначених на бюлетенях, дільниці, яка отримала бюлетені для голосування, та проставляють у визначених місцях кожного бюлетеня печатку дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

12. При підрахунку бюлетенів для голосування визначений комісією з всеукраїнського референдуму член комісії рахує бюлетені вголос. Інші члени комісії спостерігають за підрахунком. При підрахунку бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів.

13. У разі виявлення невідповідності підрахованої кількості бюлетенів для голосування та кількості, зазначеній у витягу з протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про передання бюлетенів для голосування, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає у двох примірниках акт про невідповідність із зазначенням встановленої рішенням дільничної комісії причини невідповідності. Цей акт складається за формою і

в порядку, встановленими Центральною виборчою комісією. Один примірник акта передається до окружної комісії з всеукраїнського референдуму, а другий зберігається у дільничній комісії. За наявності зазначеної невідповідності кількістю бюлетенів для голосування, отриманих дільничною комісією з всеукраїнського референдуму, вважається кількість, встановлена на засіданні дільничної комісії та зафіксована в акті про невідповідність і в протоколі засідання комісії.

14. Бюлетені зберігаються у приміщенні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму в сейфі (металевій шафі), що опечатується на тому ж засіданні комісії стрічкою з проставлянням на ній підписів усіх присутніх на засіданні комісії та печатки комісії з всеукраїнського референдуму і постійно (до початку підготовчого засідання комісії, передбаченого статтею 104 цього Закону) перебуває під охороною поліцейського.

15. У разі неможливості передачі бюлетенів від Центральної виборчої комісії до окружної комісії з всеукраїнського референдуму відповідні бюлетені вважаються невикористаними та погашаються Центральною виборчою комісією шляхом передачі їх для знищення до підприємства-виготовлювача. Бюлетені знищуються підприємством-виготовлювачем у присутності представників Центральної виборчої комісії та контрольної комісії, утвореної Центральною виборчою комісією відповідно до частини четвертої статті 101 цього Закону, про що складається відповідний акт.

У разі неможливості передачі бюлетенів від окружної комісії з всеукраїнського референдуму до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму відповідні бюлетені вважаються невикористаними, про що складається у двох примірниках акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Один примірник акта надсилається до Центральної виборчої комісії, другий – зберігається у відповідній окружній комісії з всеукраїнського референдуму. Такі бюлетені погашаються окружною комісією після закінчення голосування шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Погашені невикористані бюлетені запаковуються, на пакеті робиться напис "Невикористані бюлетені, погашені окружною комісією з всеукраїнського референдуму", зазначаються номер територіального округу, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, кількість запакованих бюлетенів, дата і час пакування, ставляться підписи присутніх членів окружної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка комісії.

Стаття 103. Приміщення для голосування

1. Голосування проводиться в спеціально відведених та облаштованих приміщеннях, в яких обладнуються кабінети для таємного голосування та визначаються місця видачі бюлетенів для голосування і встановлення скриньок для голосування (далі – виборчі скриньки). На одній дільниці з

всеукраїнського референдуму облаштовується одне приміщення для голосування. Контроль за облаштуванням приміщення для голосування покладається на дільничну комісію з всеукраїнського референдуму.

2. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування забезпечують дільниці з всеукраїнського референдуму необхідними приміщеннями для голосування, придатними для облаштування відповідно до вимог цього Закону та нормативів, встановлених Центральною виборчою комісією, надають технічну допомогу в облаштуванні.

3. Приміщення для голосування для малої дільниці з всеукраїнського референдуму повинно мати площу не менше 50 квадратних метрів, середньої – не менше 75 квадратних метрів, великої – не менше 90 квадратних метрів.

4. У разі якщо приміщення дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та приміщення для голосування неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, відповідні місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування організують безперешкодний доступ зазначених осіб до таких приміщень.

5. Приміщення для голосування повинно бути обладнане достатньою кількістю кабін для таємного голосування. Для малих дільниць з всеукраїнського референдуму кількість таких кабін повинна бути не менше двох, для середніх – не менше чотирьох, для великих – не менше шести. Розміщення обладнання у приміщенні для голосування планується таким чином, щоб місця видачі бюлетенів для голосування, вхід і вихід із кабін для таємного голосування, виборчі скриньки перебували у полі зору членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та осіб, які відповідно до цього Закону мають право бути присутніми в приміщенні для голосування, а також щоб забезпечувалося вільне пересування виборців, у тому числі осіб на кріслах колісних та інших маломобільних груп населення.

6. Приміщення для голосування на спеціальній дільниці з всеукраїнського референдуму повинно мати відкритий доступ для членів комісії з всеукраїнського референдуму, уповноважених осіб суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційних і міжнародних спостерігачів та представників засобів масової інформації, посадових осіб відповідного територіального та регіонального представництва Центральної виборчої комісії.

Керівники закладів, установ, командири військових частин (формувань), де утворені такі дільниці, зобов'язані забезпечити безперешкодний доступ членів комісій з всеукраїнського референдуму, виборців, включених до списку цієї дільниці з всеукраїнського референдуму, уповноважених осіб суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційних і міжнародних спостерігачів та представників засобів масової інформації до приміщення для голосування.

7. Кожна дільниця з всеукраїнського референдуму забезпечується необхідною кількістю виборчих скриньок – стаціонарних (великих) та переносних (малих). Виборчі скриньки виготовляються з прозорого матеріалу за розмірами, встановленими Центральною виборчою комісією. Мала дільниця з всеукраїнського референдуму повинна мати не менше двох стаціонарних виборчих скриньок, середня – не менше трьох стаціонарних виборчих скриньок, велика – не менше чотирьох стаціонарних виборчих скриньок. Кожна дільниця з всеукраїнського референдуму повинна мати не менше двох переносних виборчих скриньок. Стаціонарні виборчі скриньки встановлюються у приміщенні для голосування так, щоб виборці при підході до них мали можливість проходити через кабінки (кімнати) для таємного голосування. Порядок виготовлення, обліку, використання та зберігання виборчих скриньок визначається Центральною виборчою комісією.

8. У приміщенні для голосування або безпосередньо перед ним дільнична комісія з всеукраїнського референдуму в обов'язковому порядку забезпечує розміщення офіційних інформаційних матеріалів всеукраїнського референдуму.

9. У приміщенні для голосування дільнична комісія з всеукраїнського референдуму в обов'язковому порядку забезпечує можливість виборцю ознайомитися з питанням, що виноситься на всеукраїнський референдум, а в разі якщо на всеукраїнському референдумі пропонується визнати закон України (окремі його положення) таким, що втратив чинність, – текстом такого закону України, інформаційними плакатами ініціативної групи, політичних партій, громадських організацій – суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму з обґрунтуваннями їхньої позиції щодо питання всеукраїнського референдуму (у разі їх надання відповідними суб'єктами).

10. Розміщення інформаційних плакатів здійснюється з урахуванням можливості ознайомлення з ними осіб, які пересуваються на кріслах колісних, з урахуванням вимог, установлених Центральною виборчою комісією.

11. Дільничні комісії з всеукраїнського референдуму сприяють виборцям, які самостійно не можуть ознайомитися з інформаційними плакатами суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, у доступі до їх змісту у максимально зручній для таких виборців спосіб.

Стаття 104. Підготовка до голосування

1. Про дату, час і місце голосування дільнична комісія з всеукраїнського референдуму звичайної або закордонної дільниці з всеукраїнського референдуму сповіщає виборців, включених до списку виборців на цій дільниці, іменними запрошеннями, надісланими відповідно до вимог цього Закону.

2. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму у день голосування не раніш як за 45 хвилин до початку голосування проводить підготовче

засідання. На початку засідання всі присутні оглядають стрічку, якою було опечатано сейф (металеву шафу), де зберігаються бюлетені для голосування.

3. Якщо стрічка на сейфі (металевій шафі) не пошкоджена і має відповідні підписи і печатку, голова дільничної комісії з всеукраїнського референдуму надає для огляду членам дільничної комісії, присутнім уповноваженим особам суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційним та міжнародним спостерігачам, представникам засобів масової інформації почергово всі наявні на дільниці з всеукраїнського референдуму виборчі скриньки.

Після огляду кожної виборчої скриньки вона пломбується або опечатується печаткою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, після чого до неї опускається контрольний лист, у якому зазначаються номер територіального округу, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, час вкидання контрольного листа до виборчої скриньки, підписи присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та, за бажанням, уповноважених осіб суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційних спостерігачів. Підписи скріплюються печаткою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму. Після вкидання контрольного листа до виборчої скриньки голова комісії надає для огляду наступну виборчу скриньку і проводить з нею ту саму процедуру.

Після пломбування або опечатування останньої виборчої скриньки і вкидання до неї контрольного листа та встановлення стаціонарних (великих) виборчих скриньок на відведені для них місця приміщення для голосування вважається готовим до проведення голосування. Переносні (малі) виборчі скриньки розміщуються у приміщенні для голосування отворами для бюлетенів униз у полі зору членів комісії з всеукраїнського референдуму та інших осіб, присутніх у приміщенні для голосування відповідно до вимог цього Закону.

4. Якщо при огляді стрічки, якою було опечатано сейф (металеву шафу), де зберігаються бюлетені для голосування, виявлено її пошкодження або невідповідність підписів чи печатки на ній підписам і печатці, зазначеним у частині чотирнадцятій статті 102 цього Закону, голова або заступник чи секретар дільничної комісії з всеукраїнського референдуму негайно повідомляє про це органи Національної поліції України та окружну комісію з всеукраїнського референдуму.

Після цього голова або заступник чи секретар комісії з всеукраїнського референдуму невідкладно відкриває сейф (металеву шафу) та виймає наявні у ньому бюлетені для голосування. Члени дільничної комісії з всеукраїнського референдуму перевіряють бюлетені для голосування, зокрема щодо відповідності номерів територіального округу та дільниці з всеукраїнського референдуму, наявності відбитка печатки цієї дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, після чого перераховують бюлетені для голосування у порядку, встановленому частиною дванадцятою статті 102

цього Закону. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає акт про виявлені ознаки відкриття сейфа (металевої шафи) та (у разі виявлення) про невідповідність кількості бюлетенів для голосування. Зазначений акт складається за формою і в порядку, встановленими Центральною виборчою комісією. Кількість виявлених у сейфі (металевій шафі) бюлетенів для голосування фіксується також у протоколі засідання комісії з всеукраїнського референдуму. У такому випадку встановлена кількість вважається кількістю бюлетенів для голосування, отриманих дільничною комісією з всеукраїнського референдуму.

5. Якщо стрічка на сейфі (металевій шафі) не пошкоджена і має відповідні підписи і печатку після опломбовування або опечатування і встановлення виборчих скриньок відповідно до частини третьої цієї статті, відкривається сейф (металева шафа) з бюлетенями. Голова дільничної комісії з всеукраїнського референдуму виймає із сейфа бюлетені та витяг із протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про передачу бюлетенів для голосування дільничній комісії з всеукраїнського референдуму.

6. Голова дільничної комісії з всеукраїнського референдуму на підставі витягу із протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про передачу бюлетенів для голосування дільничній комісії з всеукраїнського референдуму або акта, зазначеного у частині четвертій цієї статті, оголошує кількість бюлетенів для голосування, отриманих дільничною комісією з всеукраїнського референдуму. Ця кількість вноситься секретарем комісії до протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів на дільниці з всеукраїнського референдуму, а також фіксується у протоколі засідання комісії.

7. Голова дільничної комісії передає необхідну кількість бюлетенів для голосування членам дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, які видаватимуть бюлетені виборцям у приміщенні для голосування та організуватимуть голосування за місцем перебування виборців. Членам комісії, які організуватимуть голосування за місцем перебування виборців, видається на два бюлетені більше, ніж кількість виборців, внесених до витягу зі списку виборців, зазначеного у частині третій статті 106 цього Закону.

Передача бюлетенів фіксується відомістю за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зазначені члени комісії засвідчують отримання бюлетенів, проставляючи підпис у відомості, та забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Законом порядку їх видачі виборцям. Жодного бюлетеня для голосування не може залишатися після цього у сейфі (металевій шафі).

Стаття 105. Організація і порядок голосування у приміщенні для голосування

1. Голосування проводиться в день голосування з восьмої до двадцятої години без перерви. На закордонних дільницях з всеукраїнського

референдуму голосування проводиться за місцевим часом держави, де утворені ці дільниці.

2. Організація проведення голосування та підтримання у приміщенні для голосування належного порядку, забезпечення таємності волевиявлення виборців під час голосування покладаються на дільничну комісію з всеукраїнського референдуму. У разі вчинення правопорушень, за які законом встановлена відповідальність, голова або заступник голови дільничної комісії з всеукраїнського референдуму мають право запросити у приміщення для голосування працівника Національної поліції України, який повинен вивести порушника із приміщення для голосування і за межами цього приміщення вжити до нього передбачених законом заходів. Перебування працівників органів Національної поліції України у приміщенні для голосування в інших випадках забороняється.

3. При проведенні голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму два члени дільничної комісії з всеукраїнського референдуму надають виборцю можливість проголосувати: один член дільничної комісії за умови пред'явлення виборцем одного з документів, зазначених відповідно у статті 6 цього Закону, та наявності виборця у списку виборців на цій дільниці надає виборцю список виборців для підпису; другий член дільничної комісії вписує своє прізвище і розписується у визначеному місці на бюлетені для голосування і контрольному талоні бюлетеня. Виборець розписується за отримання бюлетеня для голосування у списку виборців та на визначеному місці на контрольному талоні бюлетеня. Після цього член комісії з всеукраїнського референдуму відокремлює від бюлетеня для голосування контрольний талон та видає виборцю бюлетень для голосування. Контрольний талон бюлетеня зберігається у члена комісії, який видав бюлетень. Робити на бюлетенях для голосування будь-які інші позначки забороняється.

4. Виборець може перебувати у приміщенні для голосування лише протягом часу, необхідного для голосування.

5. Бюлетень заповнюється виборцем особисто в кабіні для таємного голосування. Під час заповнення бюлетеня забороняється присутність у кабіні для таємного голосування інших осіб. Виборець, який внаслідок фізичних вад не може самостійно заповнити бюлетень для голосування, має право з відома голови або іншого члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму скористатися допомогою іншого виборця, крім члена комісії з всеукраїнського референдуму, уповноваженої особи суб'єкта процесу референдуму, офіційного спостерігача.

6. Виборець не має права передавати свій бюлетень для голосування іншим особам. Отримання бюлетеня для голосування від інших осіб (крім уповноваженого члена комісії з всеукраїнського референдуму, який видає бюлетені), заохочення або змушування виборців до передачі бюлетеня для

голосування іншим особам шляхом підкупу, погроз або іншим способом забороняється.

7. У бюлетені для голосування виборець робить одну позначку "плюс" ("+") або іншу, що засвідчує його волевиявлення, у квадраті під відповіддю на питання всеукраїнського референдуму, яку він обирає.

8. Виборець особисто опускає заповнений бюлетень для голосування до виборчої скриньки. Виборець, який через фізичні вади не може самостійно опустити бюлетень до виборчої скриньки, має право з відома голови або іншого члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму доручити зробити це у своїй присутності іншій особі, крім члена комісії з всеукраїнського референдуму, уповноваженої особи суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму, офіційного спостерігача.

9. У разі пошкодження виборчої скриньки під час голосування вона опечатується головою і не менш як трьома членами дільничної комісії, які є представниками різних суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, у спосіб, що унеможливорює подальше опускання чи виймання бюлетенів для голосування.

Ця виборча скринька зберігається в приміщенні для голосування в полі зору членів комісії та інших осіб, присутніх на дільниці з всеукраїнського референдуму під час голосування відповідно до вимог цього Закону, і не використовується до закінчення голосування.

10. У разі якщо виборець, заповнюючи бюлетень для голосування, припустився помилки, він має право невідкладно звернутися з письмовою заявою до члена комісії з всеукраїнського референдуму, який видав йому бюлетень для голосування, з проханням видати йому інший бюлетень. Член дільничної комісії видає виборцю інший бюлетень для голосування у порядку, встановленому частиною третьою цієї статті, тільки в обмін на повернутий виборцем бюлетень, про що член дільничної комісії з всеукраїнського референдуму робить відповідну позначку в списку виборців навпроти прізвища виборця, яку засвідчує своїм підписом.

Повернутий виборцем бюлетень для голосування негайно погашається членом комісії, який його видав, як невикористаний, про що складається акт. Цей акт підписується двома членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, які оформлювали видачу бюлетеня, та виборцем, який зіпсував бюлетень, і долучається до списку виборців.

Погашений бюлетень для голосування зберігається до підрахунку голосів у члена комісії, який видав бюлетень. При підрахунку голосів цей бюлетень враховується як невикористаний і запаковується разом із контрольним талоном у пакет з невикористаними бюлетенями для голосування. Повторна видача бюлетеня замість повернутого виборцем не допускається.

11. За 5 хвилин до 20 години голова дільничної комісії з всеукраїнського референдуму оголошує про закінчення голосування та зачинення виборчої дільниці з всеукраїнського референдуму о 20 годині. Виборці, які на 20 годину прийшли до дільниці для голосування, мають право проголосувати. Для забезпечення реалізації виборцями такого права один із членів комісії о 20 годині за дорученням голови дільничної комісії з всеукраїнського референдуму підходить до входу в приміщення для голосування та запрошує всіх виборців, які не проголосували, зайти у приміщення для голосування та зачиняє двері. Після виходу з приміщення для голосування останнього виборця вільний доступ виборців та інших осіб у зазначене приміщення припиняється (крім членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та осіб, які мають право бути присутніми на засіданні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму без дозволу та запрошення).

12. На дільниці з всеукраїнського референдуму, утвореній на судні, що перебуває в день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму може оголосити голосування закінченим раніше часу, визначеного частиною першою цієї статті, якщо в голосуванні взяли участь усі виборці, включені до списку виборців на цій дільниці. Підрахунок голосів на такій дільниці проводиться у порядку, встановленому цим Законом, відразу після оголошення про закінчення голосування.

Стаття 106. Забезпечення голосування за місцем перебування виборця

1. Виборцеві, який внесений до списку виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, але за віком, у зв'язку з інвалідністю чи за станом здоров'я не здатний пересуватися самостійно, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму надає можливість голосувати за місцем його перебування.

2. Для організації голосування виборців, не здатних пересуватися самостійно, за їх місцем перебування дільнична комісія з всеукраїнського референдуму в останній день перед днем голосування на своєму засіданні виготовляє витяг зі списку виборців за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

Такий витяг невідкладно після його складення надається для загального ознайомлення у приміщенні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

3. До витягу зі списку виборців включаються:

1) без рішення комісії – виборці, постійно не здатні самостійно пересуватись, щодо яких у списку виборців зазначена відмітка, передбачена цим Законом, якщо такі виборці до 12 години останнього дня перед днем

голосування письмово або особисто не повідомили відповідну дільничну комісію з всеукраїнського референдуму про бажання проголосувати у приміщенні для голосування;

2) за рішенням дільничної комісії з всеукраїнського референдуму – виборці, які тимчасово не здатні самотійно пересуватися, на підставі заяви, поданої до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, та документа, що підтверджує відповідний факт, з проханням забезпечити такому виборцеві голосування за місцем перебування. Така заява із зазначенням місця перебування виборця може бути подана не пізніше 20 години останньої п'ятниці перед днем голосування.

4. Заява виборця про бажання голосувати за місцем перебування реєструється дільничною комісією з всеукраїнського референдуму в окремому журналі, де зазначаються день і час її надходження, прізвище, ім'я, по батькові та місце перебування виборця.

5. При включенні виборця до витягу зі списку виборців для голосування за місцем перебування у списку виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму у графі "підпис виборця" секретар дільничної комісії з всеукраїнського референдуму робить запис "голосує за місцем перебування".

6. На спеціальних дільницях з всеукраїнського референдуму, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, голосування за місцем перебування виборця проводиться на підставі власноручно написаної заяви виборця з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування у зв'язку з необхідністю дотримання постільного режиму. Замість виборця, який через фізичні вади не може самотійно написати заяву, таку заяву може написати інша особа із зазначенням відповідного факту в цій заяві.

Стаття 107. Порядок підрахунку голосів виборців, які проголосували на дільниці з всеукраїнського референдуму

1. Підрахунок голосів виборців здійснюється після закінчення голосування і виключно членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму на її засіданні, яке проводиться без перерви до закінчення підрахунку голосів. Протокол цього засідання дільничної комісії з всеукраїнського референдуму складається і підписується у тому самому приміщенні, де відбувалося голосування.

2. У разі якщо під час проведення голосування до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму надходили заяви, скарги щодо порушень, що мали місце під час проведення голосування на дільниці, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму розглядає їх на початку засідання, до початку підрахунку голосів виборців на дільниці.

3. Підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму здійснюється відкрито і прозоро виключно членами дільничної

комісії з всеукраїнського референдуму. Підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму проводиться у порядку, встановленому цією статтею.

4. Після закінчення голосування на підставі списку виборців дільнична комісія з всеукраїнського референдуму встановлює кількість виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, які взяли участь у всеукраїнському референдумі.

5. Перед початком підрахунку голосів дільнична комісія з всеукраїнського референдуму підраховує невикористані бюлетені. Кількість таких бюлетенів оголошується і заноситься секретарем комісії до протоколу про підрахунок голосів. Невикористані бюлетені погашаються шляхом відокремлення правого нижнього кута бюлетеня. Під час підрахунку невикористаних бюлетенів та голосів виборців забороняється робити будь-які позначки, записи на бюлетенях для голосування.

6. Після цього погашені невикористані бюлетені (разом із контрольними талонами) та бюлетені, зазначені у частині десятій статті 105 цього Закону, запаковуються. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів та їх кількість, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Невикористані бюлетені".

7. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму підраховує кількість виборців, які отримали бюлетені, за підписами у списку виборців. Ця кількість оголошується.

8. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму підраховує кількість контрольних талонів бюлетенів з підписами виборців та членів комісії з всеукраїнського референдуму, які їх видали. Кількість таких талонів оголошується.

9. У разі відповідності кількості контрольних талонів, зазначених у частині восьмій цієї статті, кількості виборців, які отримали бюлетені відповідно до частини сьомої цієї статті, ця кількість оголошується і заноситься до протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму у графу "Кількість виборців, які отримали бюлетені".

10. У разі невідповідності кількості контрольних талонів, зазначених у частині восьмій цієї статті, кількості підписів виборців у списку виборців, які отримали бюлетені, складається акт із зазначенням встановленої рішенням дільничної комісії причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

Підписи скріплюються печаткою комісії з всеукраїнського референдуму. Після цього комісія з всеукраїнського референдуму приймає рішення про встановлення кількості виборців, які отримали бюлетені. Ця кількість оголошується і заноситься до протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму.

11. Список виборців, доданий до нього витяг зі списку виборців, заяви, на підставі яких складався витяг із списку, запаковуються в окремий пакет. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів та їх кількість, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Списки виборців".

12. Контрольні талони бюлетенів запаковуються в окремий пакет. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів та їх кількість, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Контрольні талони".

13. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму перевіряє, чи дорівнює сума кількості невикористаних бюлетенів і кількості виборців, які отримали бюлетені, кількості бюлетенів, отриманих дільничною комісією з всеукраїнського референдуму. У разі невідповідності цих даних дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає акт із зазначенням встановленої її рішенням причини такої невідповідності, який підписується присутніми членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму. Підписи скріплюються печаткою дільничної комісії.

14. Голова дільничної комісії з всеукраїнського референдуму у присутності членів цієї дільничної комісії та інших осіб, які відповідно до цього Закону можуть бути присутніми на засіданні комісії, перевіряє неушкодженість відтиску печатки або пломби на скриньках для голосування.

15. У разі виявлення на виборчих скриньках пошкоджень пломб, стрічок або печаток чи інших пошкоджень, які порушують цілісність виборчої скриньки, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає про це акт за формою та в порядку, встановлених Центральною виборчою комісією, із зазначенням характеру виявлених пошкоджень.

16. Виборчі скриньки відкриваються дільничною комісією з всеукраїнського референдуму почергово. Першими відкриваються переносні виборчі скриньки, що використовувалися при голосуванні виборців за місцем проживання (перебування), останніми відкриваються виборчі скриньки з

пошкодженими пломбами, стрічками або печатками чи іншими пошкодженнями, які порушують цілісність виборчої скриньки, виявленими під час голосування (за наявності).

17. При відкритті непошкодженої виборчої скриньки її вміст висипається на стіл, за яким розміщуються члени дільничної комісії з всеукраїнського референдуму. При цьому перевіряється наявність у виборчій скриньці контрольного листа (у переносній виборчій скриньці – контрольних листів).

18. Бюлетені з пошкодженої виборчої скриньки виймаються по одному без їх перемішування. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму підраховує кількість бюлетенів, що є у виборчій скриньці. При цьому перевіряється наявність у виборчій скриньці контрольного листа, який виймається останнім.

19. Загальна кількість бюлетенів у кожній виборчій скриньці підраховується окремо. Встановлення результатів голосування по кожній скриньці окремо не проводиться. При підрахунку бюлетенів для голосування визначений комісією з всеукраїнського референдуму член комісії рахує бюлетені вголос. Інші члени комісії спостерігають за підрахунком. При підрахунку бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів.

20. Усі виявлені у виборчих скриньках предмети, що не є бюлетенями для голосування встановленої форми, складаються окремо і не підраховуються. До предметів відносять і контрольні листи. У разі виникнення сумнівів, чи є предмет бюлетенем для голосування, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член комісії має право особисто оглянути предмет. На час огляду підрахунок бюлетенів припиняється. Предмети, що не є бюлетенями для голосування, запаковуються.

Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Предмети".

21. Якщо при відкритті переносної виборчої скриньки у ній виявиться більше бюлетенів для голосування, ніж зазначено в контрольному листі у цій виборчій скриньці, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає акт про таку невідповідність за формою та в порядку, встановленими Центральною виборчою комісією, в якому зазначає кількість бюлетенів для голосування, що є у цій виборчій скриньці, та прізвища членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, підписи яких стоять на зазначених бюлетенях.

22. При складанні акта, зазначеного у частині двадцять першій цієї статті, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму перевіряє, чи бюлетені для голосування, виявлені у переносній скриньці, мають номери відповідного територіального округу з всеукраїнського референдуму та відповідної дільниці з всеукраїнського референдуму, відбиток печатки відповідної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, чи зазначені прізвища та проставлені підписи членів відповідної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, які проводили голосування виборців за місцем перебування. Бюлетені з неналежними ознаками не підлягають врахуванню при встановленні під час підрахунку голосів загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців. Якщо після відокремлення бюлетенів з неналежними ознаками від бюлетенів для голосування, що підлягають врахуванню, невідповідність, зазначена у частині двадцять першій цієї статті, усунута, всі бюлетені з належними ознаками підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму. Якщо бюлетенів з неналежними ознаками не виявлено або їх відокремлення від бюлетенів для голосування, що підлягають врахуванню, не усуває невідповідність, зазначену у частині двадцять першій цієї статті, всі бюлетені для голосування з переносної виборчої скриньки не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

23. У разі відсутності у виборчій скриньці контрольного листа (у переносній виборчій скриньці – контрольних листів) дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає за формою і в порядку, встановленими Центральною виборчою комісією, акт про відсутність у виборчій скриньці контрольного листа (контрольних листів), в якому зазначає кількість бюлетенів, що є у цій виборчій скриньці. Такі бюлетені не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

24. У разі виникнення у членів комісії сумнівів щодо достовірності контрольного листа та в інших сумнівних ситуаціях у випадках, зазначених у частинах двадцять першій і двадцять третій цієї статті, дільнична комісія з всеукраїнського референдуму приймає шляхом голосування рішення щодо визнання бюлетенів для голосування, що є у виборчій скриньці, такими, що не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців. Відповідне рішення та результати голосування фіксуються у протоколі засідання комісії.

25. Виявлені у виборчих скриньках бюлетені для голосування, на яких зазначені номери територіального округу та/або дільниці з всеукраїнського референдуму не відповідають номерам дільниці з всеукраїнського референдуму, на якій проводиться підрахунок голосів, та/або відповідного територіального округу з всеукраїнського референдуму, а також бюлетені, на яких відсутній відтиск печатки цієї дільничної комісії з всеукраїнського

референдуму або наявний відтиск печатки іншої комісії чи будь-якої іншої печатки, вважаються такими, що не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

26. Після підрахунку кількості бюлетенів в останній скриньці загальна кількість бюлетенів у скриньках підсумовується, крім бюлетенів, що не підлягають врахуванню.

Ця кількість оголошується головою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму і заноситься секретарем дільничної комісії до протоколу дільничної комісії про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму.

27. Бюлетені, які відповідно до положень цієї статті не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців, запаковуються. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Бюлетені, що не підлягають врахуванню".

28. Бюлетені для голосування, які підлягають врахуванню, розкладаються на місця, позначені табличками, що містять з обох боків написи "так", "ні" та "недійсні". При розкладанні бюлетенів визначений дільничною комісією з всеукраїнського референдуму член комісії показує кожний бюлетень усім членам дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, оголошуючи результат волевиявлення виборця.

29. Недійсним вважається бюлетень:

- 1) на якому не зазначено прізвище та/або відсутній підпис члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, який його видав;
- 2) якщо в бюлетені зроблено більш як одну позначку у відповідних квадратах;
- 3) якщо в бюлетені не поставлено жодної позначки;
- 4) якщо не відокремлено контрольний талон бюлетеня;
- 5) якщо неможливо з інших причин встановити зміст волевиявлення виборця.

30. При підрахунку бюлетенів для голосування визначений комісією з всеукраїнського референдуму член комісії рахує бюлетені вголос. Інші члени комісії спостерігають за підрахунком.-

При підрахунку бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів. У разі виникнення сумнівів у членів комісії щодо змісту бюлетеня комісія з всеукраїнського референдуму вирішує це питання шляхом голосування. Перед голосуванням кожен член комісії має право особисто оглянути бюлетень. На час огляду бюлетеня та голосування підрахунок інших бюлетенів припиняється. Відповідне рішення та результати голосування фіксуються у протоколі засідання дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

31. Недійсні бюлетені підраховуються окремо. Їх кількість оголошується головою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму і заноситься секретарем дільничної комісії до протоколу дільничної комісії про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму.

Недійсні бюлетені запаковуються. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Недійсні бюлетені".

32. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму підраховує кількість голосів виборців, поданих на підтримку питання всеукраїнського референдуму, а також кількість голосів виборців, які подали голоси проти питання всеукраїнського референдуму.

Під час підрахунку голосів кожен член дільничної комісії з всеукраїнського референдуму має право перевірити або перерахувати відповідні бюлетені. Результати підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму оголошуються головою дільничної комісії і заносяться секретарем дільничної комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму.

33. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму під час підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму зобов'язана перевірити, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на дільниці, сумі кількості недійсних бюлетенів, бюлетенів з голосами виборців, поданими на підтримку питання всеукраїнського референдуму, та бюлетенів з голосами виборців, поданими проти питання всеукраїнського референдуму. У разі невідповідності цих даних дільнична комісія з всеукраїнського референдуму може повторно перерахувати бюлетені. При підтвердженні зазначеної невідповідності дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає акт із зазначенням встановленої її рішенням причини такої невідповідності за формою та в порядку, встановленими Центральною виборчою комісією.

34. Бюлетені з голосами виборців, поданими на підтримку питання всеукраїнського референдуму, та бюлетені з голосами виборців, поданими проти питання всеукраїнського референдуму, запаковуються окремо. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер ділянки з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакетах робиться відповідний напис "Так" або "Ні".

35. Запакування документів всеукраїнського референдуму у випадках, передбачених цим Законом, здійснюється таким чином, щоб без пошкодження відтиску печатки та самого пакета неможливо було виїняти з пакета або покласти в нього бюлетень для голосування чи інший документ.

Стаття 108. Протокол дільничної комісії з всеукраїнського референдуму
про підрахунок голосів виборців на ділянці з
всеукраїнського референдуму

1. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму на своєму засіданні складає протокол про підрахунок голосів виборців на ділянці з всеукраїнського референдуму. Форма бланка протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на ділянці з всеукраїнського референдуму затверджується Центральною виборчою комісією не пізніше як за тридцять днів до дня голосування.

2. До протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на ділянці з всеукраїнського референдуму прописом та цифрами заносяться:

1) кількість бюлетенів для голосування, одержаних дільничною комісією з всеукраїнського референдуму;

2) кількість невикористаних бюлетенів для голосування;

3) кількість виборців, внесених до списку виборців на ділянці з всеукраїнського референдуму (на момент закінчення голосування);

4) кількість виборців, внесених на ділянці з всеукраїнського референдуму до витягу зі списку виборців для голосування за місцем перебування;

5) кількість виборців, які отримали бюлетені для голосування;

6) кількість виборців, які отримали бюлетені для голосування за місцем перебування;

7) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

8) кількість бюлетенів для голосування, що не підлягають врахуванню;-

- 9) кількість бюлетенів для голосування, визнаних недійсними;
- 10) кількість голосів виборців, поданих на підтримку питання всеукраїнського референдуму;
- 11) кількість голосів виборців, поданих проти питання всеукраїнського референдуму.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму складається дільничною комісією з всеукраїнського референдуму у кількості примірників, на чотири більшої, ніж кількість осіб, які входять до складу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. У протоколі про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, які присутні на засіданні комісії. У разі незгоди з діями комісії чи результатами підрахунку голосів, зафіксованими у протоколі комісії, член комісії підписує протокол із приміткою "З окремою думкою". Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму. Цей протокол підписується та засвідчується печаткою дільничної комісії з всеукраїнського референдуму лише після його остаточного заповнення.

Непідписання або відмова у підписанні протоколу окремими членами комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

5. Перший і другий примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму мають право підписати уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційні спостерігачі, які були присутні на засіданні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму при підрахунку голосів виборців.

6. Забороняється заповнення протоколів про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму олівцем, а також внесення до них будь-яких виправлень.

7. Якщо після підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, але до відправлення цього протоколу разом із документацією всеукраїнського референдуму до Центральної виборчої комісії, окружної комісії з всеукраїнського референдуму дільнична комісія з всеукраїнського референдуму виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на тому самому засіданні розглядає питання про внесення змін до встановлених результатів голосування виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму шляхом складення нового протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з

всеукраїнського референдуму з усуненням неточностей, на якому робиться позначка "Уточнений". При цьому перерахунок бюлетенів для голосування не проводиться. Протокол з позначкою "Уточнений" складається у кількості примірників, зазначеній у частині третій цієї статті, та підписується у порядку, встановленому частиною четвертою цієї статті. Про складення протоколу з позначкою "Уточнений" зазначається у протоколі засідання дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

8. Відомості протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму формуються і передаються (за наявності технічної можливості) до Центральної виборчої комісії засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

9. Перший і другий примірники протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, а за наявності – і відповідні примірники протоколу з позначкою "Уточнений" запаковуються до пакета із спеціальною системою захисту. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Протокол про підрахунок голосів". Третій примірник протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, а також відповідний примірник протоколу з позначкою "Уточнений" (за наявності) зберігаються у секретаря дільничної комісії з всеукраїнського референдуму. Четвертий примірник зазначеного протоколу невідкладно вивіщується для загального ознайомлення в приміщенні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, а решта по одному примірнику протоколу видаються членам дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

10. Уповноваженим особам суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційним спостерігачам, які були присутні при підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, на їхнє прохання невідкладно видаються копії протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, у тому числі з позначкою "Уточнений", засвідчені головою і секретарем дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та скріплені печаткою дільничної комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму.

11. Про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. В акті зазначаються список осіб, які одержали копії відповідного протоколу, номер примірника, дата та час одержання копій і проставляються підписи цих осіб. Акт підписується головою та секретарем дільничної комісії з всеукраїнського референдуму і скріплюється печаткою дільничної комісії. Акт запаковується у пакет разом з першим і другим примірниками протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму.

12. Пакети з протоколами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, бюлетенями для голосування, контрольними талонами і предметами, списками виборців, а також окремими думками членів дільничної комісії, викладеними у письмовій формі (за наявності), актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими комісією, невідкладно після закінчення засідання дільничної комісії доставляються до окружної комісії з всеукраїнського референдуму у порядку, визначеному частиною першою статті 110 цього Закону.

Стаття 109. Визнання дільничною комісією з всеукраїнського референдуму голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним

1. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму може визнати голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним у разі встановлення нею порушень вимог цього Закону, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців, за таких обставин:

1) виявлення незаконного голосування (опускання бюлетеня для голосування до виборчої скриньки за виборців іншою особою, крім випадків, передбачених цим Законом; голосування особами, які не мають права голосу; голосування особами, які не включені до списку виборців на цій дільниці з всеукраїнського референдуму або включені до нього безпідставно; голосування виборців більше ніж один раз) у кількості, що перевищує 5 відсотків кількості виборців, які отримали бюлетені для голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму;

2) знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможливує встановлення змісту бюлетенів для голосування, якщо кількість таких бюлетенів перевищує 10 відсотків кількості виборців, які отримали бюлетені для голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму;

3) виявлення у виборчих скриньках бюлетенів для голосування у кількості, що перевищує більш як на 10 відсотків кількість виборців, які отримали бюлетені на дільниці з всеукраїнського референдуму.

2. У разі виявлення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, у кожному випадку дільнична комісія з всеукраїнського референдуму складає акт за формою та в порядку, встановленими Центральною виборчою комісією. Такий акт (акти) є підставою для розгляду дільничною комісією з всеукраїнського референдуму питання про визнання недійсним голосування на цій дільниці з всеукраїнського референдуму.

3. У разі прийняття дільничною комісією з всеукраїнського референдуму рішення про визнання голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним протокол дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1 – 6 частини другої статті 108 цього Закону. На місці інших відомостей ставиться прочерк. Протокол про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму складається дільничною комісією у порядку, встановленому статтею 108 цього Закону.

4. У разі прийняття рішення про визнання голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним усі бюлетені для голосування, виявлені у виборчих скриньках, запаковуються. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу з всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Бюлетені для голосування".

5. Рішення дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про визнання голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним та акт (акти), на підставі якого (яких) прийнято це рішення, додаються до протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, запаковуються та транспортуються до окружної комісії з всеукраїнського референдуму в порядку, визначеному частиною першою статті 110 цього Закону.

**Стаття 110. Порядок транспортування і передачі документів
всеукраїнського референдуму до окружної комісії з
всеукраїнського референдуму**

1. Транспортування документів, зазначених у частині дванадцятій статті 107 цього Закону, здійснюється головою або заступником голови дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та іншими двома членами цієї комісії під охороною у супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням

Центральної виборчої комісії, – співробітників Служби безпеки України. Інші члени дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційні спостерігачі за бажанням також можуть супроводжувати транспортування таких документів. Супроводження таких документів іншими особами забороняється. Під час транспортування документів забороняється розпечатувати пакети з бюлетенями та іншою документацією.

2. Секретар дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, інші члени комісії, які не супроводжують транспортування документів до окружної комісії з всеукраїнського референдуму, залишаються у приміщенні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму до отримання повідомлення про прийняття протоколів про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму окружною комісією з всеукраїнського референдуму. Під час транспортування документації печатка дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та бланки протоколів про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, якщо вони не були використані для складання протоколу з позначкою "Уточнений" до відправлення цих протоколів разом із документацією до окружної комісії з всеукраїнського референдуму, зберігаються у сейфі (металевій шафі) у приміщенні дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців на дільниці та інші документи дільничної комісії з всеукраїнського референдуму передаються відповідній окружній комісії з всеукраїнського референдуму на її засіданні.

4. Зміст протоколу про підрахунок голосів виборців на спеціальній дільниці з всеукраїнського референдуму, утвореній на судні, що перебуває в день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, після його підписання членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму невідкладно передається дільничною комісією з всеукраїнського референдуму за допомогою технічних засобів зв'язку до відповідної окружної комісії з всеукраїнського референдуму з обов'язковою наступною передачею до неї першого і другого примірників протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці, інших документів, передбачених частиною дванадцятою статті 107 цього Закону.

5. Зміст протоколу про підрахунок голосів виборців на закордонній дільниці з всеукраїнського референдуму після його підписання членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму невідкладно передається дільничною комісією з всеукраїнського референдуму за допомогою технічних засобів зв'язку до Центральної виборчої комісії з обов'язковою наступною передачею до неї першого і другого примірників протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму через відповідні центральні органи виконавчої влади в порядку, встановленому Центральною

виборчою комісією. До протоколів додаються інші документи, передбачені частиною дванадцятою статті 107 цього Закону.

Стаття 111. Порядок прийняття та розгляду документів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму окружною комісією з всеукраїнського референдуму

1. З моменту закінчення голосування окружна комісія з всеукраїнського референдуму розпочинає засідання, яке продовжується безперервно до встановлення підсумків голосування у територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму. На цей час члени окружної комісії з всеукраїнського референдуму не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі в засіданні комісії з всеукраїнського референдуму.

2. Засідання окружної комісії з всеукраїнського референдуму оформляється протоколом безперервного засідання, який підписується головою або головуючим на засіданні, а також секретарем комісії або членом комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря. До протоколу додаються окремі думки членів окружної комісії, які брали участь у засіданні і не згодні з рішенням, прийнятим окружною комісією з всеукраїнського референдуму (за наявності).

3. На засіданні окружної комісії з всеукраїнського референдуму голова окружної комісії з всеукраїнського референдуму приймає запечатані пакети з протоколами дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, розпечатує їх та оголошує зміст протоколів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на відповідних дільницях з всеукраїнського референдуму, а також приймає запечатані пакети з іншими документами всеукраїнського референдуму, передбаченими частиною дванадцятою статті 107 цього Закону. Час прийняття окружною комісією з всеукраїнського референдуму протоколу дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, перелік прийнятих документів всеукраїнського референдуму і занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму відомості, оголошені головою окружної комісії з всеукраїнського референдуму, фіксуються у протоколі засідання окружної комісії.

4. При прийнятті документів дільничної комісії окружна комісія з всеукраїнського референдуму перевіряє комплектність документів та цілісність упаковки усіх пакетів з документами всеукраїнського референдуму. При цьому кожний член окружної комісії має право оглянути кожний пакет з документами. У разі повної комплектності документів всеукраїнського референдуму та цілісності упаковки усіх пакетів відкривається пакет з протоколом про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму та оголошуються відомості, зазначені у ньому.

За результатами розгляду документів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та скарг про порушення вимог цього Закону під час проведення голосування та підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, а також під час транспортування документів всеукраїнського референдуму до окружної комісії з всеукраїнського референдуму, що надійшли до окружної комісії з всеукраїнського референдуму на момент прийняття документів дільничної комісії, окружна комісія з всеукраїнського референдуму приймає одне з таких рішень:

1) прийняти документи всеукраїнського референдуму від дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та врахувати відомості протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму;

2) відмовити у прийнятті протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму від дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та зобов'язати дільничну комісію виправити виявлені недоліки;

3) провести повторний підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму.

5. Рішення, передбачене частиною четвертою цієї статті, приймається шляхом голосування усіх присутніх на засіданні членів окружної комісії з всеукраїнського референдуму більшістю голосів і фіксується у протоколі засідання окружної комісії.

6. Протокол дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму розглядається окружною комісією з всеукраїнського референдуму після його оголошення. У разі виявлення у протоколі дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму виправлень, помилок, неточностей окружна комісія з всеукраїнського референдуму своїм рішенням може зобов'язати дільничну комісію внести зміни до протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму відповідно до вимог частини сьомої статті 108 цього Закону, про що зазначається у протоколі засідання окружної комісії з всеукраїнського референдуму. Протягом часу розгляду цього питання подані дільничною комісією з всеукраїнського референдуму до окружної комісії з всеукраїнського референдуму примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму та додані до нього документи зберігаються в окружній комісії з всеукраїнського референдуму.

7. Дільнична комісія з всеукраїнського референдуму зобов'язана у строк, визначений окружною комісією з всеукраїнського референдуму, розглянути питання про внесення змін до протоколу про підрахунок голосів виборців без перерахунку бюлетенів. Протокол з позначкою "Уточнений"

транспортується до окружної комісії з всеукраїнського референдуму в порядку, встановленому статтею 110 цього Закону. Час прийняття окружною комісією з всеукраїнського референдуму протоколу дільничної комісії з позначкою "Уточнений" і занесені до цього протоколу відомості фіксуються у протоколі засідання окружної комісії з всеукраїнського референдуму.

Стаття 112. Повторний підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму

1. За наявності скарг, підтверджених відповідно оформленими актами, складеними уповноваженими особами суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційними спостерігачами, виборцями, про порушення вимог цього Закону під час проведення голосування та/або підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, що ставлять під сумнів результати підрахунку голосів виборців на цій дільниці з всеукраїнського референдуму, а також за наявності акта або письмової скарги осіб, зазначених у частині першій статті 110 цього Закону, про порушення вимог цього Закону під час транспортування до окружної комісії з всеукраїнського референдуму протоколів про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму та інших документів окружна комісія з всеукраїнського референдуму може прийняти рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму.

2. У разі неможливості усунення неточностей у протоколі дільничної комісії з всеукраїнського референдуму без перерахунку бюлетенів, а також у разі наявних ознак розпечатування пакетів із запакованими документами дільничної комісії окружна комісія з всеукраїнського референдуму зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на цій дільниці з всеукраїнського референдуму.

3. Протоколи про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму та запечатані пакети з іншими документами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму до проведення повторного підрахунку голосів виборців на дільниці окружною комісією з всеукраїнського референдуму зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання окружної комісії.

4. Повторний підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму здійснюється окружною комісією з всеукраїнського референдуму після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх дільничних комісій з всеукраїнського референдуму у порядку, встановленому статтею 107 цього Закону. У повторному підрахунку окружною комісією з всеукраїнського референдуму голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму мають право брати участь усі члени цієї дільничної комісії, а також можуть бути присутніми уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційні спостерігачі.

5. Округна комісія з всеукраїнського референдуму за результатами повторного підрахунку голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму складає протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній дільниці з всеукраїнського референдуму за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Цей протокол повинен містити відомості, передбачені частиною другою статті 107 цього Закону.

6. Протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній дільниці з всеукраїнського референдуму складається округною комісією з всеукраїнського референдуму у кількості примірників, на чотири більший, ніж кількість осіб, які входять до складу округної комісії з всеукраїнського референдуму. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Усі примірники протоколу підписуються присутніми членами округної комісії з всеукраїнського референдуму та членами дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, які брали участь у повторному підрахунку голосів виборців на відповідній дільниці з всеукраїнського референдуму, та засвідчуються печаткою округної комісії з всеукраїнського референдуму. Відомості протоколу оголошуються у процесі його складання в порядку, передбаченому статтями 107 – 109 цього Закону. Перший та другий примірники кожного протоколу мають право підписати уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, офіційні спостерігачі, які були присутні при повторному підрахунку голосів виборців.

Непідписання або відмова у підписанні протоколу окремими членами комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

7. Округна комісія з всеукраїнського референдуму може прийняти рішення про визнання голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним у разі виявлення при повторному підрахунку голосів виборців на відповідній дільниці з всеукраїнського референдуму обставин, зазначених у частині першій статті 109 цього Закону.

8. У разі визнання голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним при повторному підрахунку голосів протокол округної комісії з всеукраїнського референдуму про повторний підрахунок голосів виборців на цій дільниці з всеукраїнського референдуму складається у порядку, встановленому частинами п'ятою і шостою цієї статті, та повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1 – 6 частини другої статті 108 цього Закону. На місці інших відомостей ставиться прочерк.

9. Перший примірник протоколу округної комісії з всеукраїнського референдуму про повторний підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму разом з відповідним протоколом дільничної комісії з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму, рішення округної комісії з всеукраїнського референдуму про визнання голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним додаються до протоколу округної комісії з всеукраїнського референдуму про підсумки голосування у

відповідному територіальному окрузі всеукраїнського референдуму. Другий примірник протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про повторний підрахунок голосів виборців на дільниці з всеукраїнського референдуму зберігається у секретаря окружної комісії, третій передається відповідній дільничній комісії з всеукраїнського референдуму, четвертий – невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні окружної комісії з всеукраїнського референдуму, а решта по одному примірнику видається членам окружної комісії з всеукраїнського референдуму.

Стаття 113. Встановлення підсумків голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму

1. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму після прийняття і розгляду протоколів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільницях з всеукраїнського референдуму, у тому числі з позначкою "Уточнений", на підставі протоколів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільницях всеукраїнського референдуму та повідомлень про зміст таких протоколів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку зі спеціальних дільниць з всеукраїнського референдуму, утворених на суднах, що перебувають у день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, а в разі повторного підрахунку голосів виборців – також протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній дільниці з всеукраїнського референдуму встановлює:

1) кількість бюлетенів для голосування, одержаних окружною комісією з всеукраїнського референдуму;

2) кількість бюлетенів для голосування, погашених окружною комісією з всеукраїнського референдуму;

3) кількість бюлетенів для голосування, одержаних дільничними комісіями з всеукраїнського референдуму територіального округу з всеукраїнського референдуму;

4) кількість невикористаних бюлетенів для голосування, погашених дільничними комісіями з всеукраїнського референдуму територіального округу з всеукраїнського референдуму;

5) кількість виборців, внесених до витягів зі списку виборців на дільницях з всеукраїнського референдуму територіального округу з всеукраїнського референдуму;

6) кількість виборців, які отримали бюлетені для голосування в територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму у приміщенні для голосування;

7) кількість виборців, які отримали бюлетені для голосування в територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму за місцем перебування;

8) загальну кількість виборців, внесених до списків виборців на дільницях всеукраїнського референдуму територіального округу з всеукраїнського референдуму;

9) кількість виборців, які отримали бюлетені для голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму;

10) кількість бюлетенів для голосування, що не підлягають врахуванню, виявлених на дільницях з всеукраїнського референдуму територіального округу з всеукраїнського референдуму;

11) загальну кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму;

12) кількість бюлетенів для голосування, визнаних недійсними;

13) кількість голосів виборців, поданих на підтримку питання всеукраїнського референдуму;

14) кількість голосів виборців, поданих проти питання всеукраїнського референдуму.

2. Відомості про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму цифрами і прописом заносяться до протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про підсумки голосування в межах територіального округу. Відомості, зазначені у частині першій цієї статті, вносяться до протоколу цифрами по кожній дільниці з всеукраїнського референдуму, що входить до складу територіального округу з всеукраїнського референдуму, а також сумарно цифрами і прописом по територіальному округу з всеукраїнського референдуму.

3. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму складається окружною комісією з всеукраїнського референдуму у кількості примірників, на три більший, ніж кількість осіб, які входять до складу окружної комісії з всеукраїнського референдуму. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. Забороняється заповнювати протокол про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму олівцем, а також підписувати його та засвідчувати печаткою окружної комісії з всеукраїнського референдуму до його остаточного заповнення.

5. Протокол про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами окружної комісії з всеукраїнського референдуму, які присутні на засіданні комісії, та засвідчується печаткою окружної комісії з всеукраїнського референдуму. У протоколі зазначаються

дата і час (година і хвилини) його підписання членами окружної комісії з всеукраїнського референдуму. У разі незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі окружної комісії з всеукраїнського референдуму, член комісії підписує протокол із приміткою "З окремою думкою". Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підсумки голосування. Перший примірник протоколу мають право підписати уповноважені особи, офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму.

Непідписання або відмова у підписанні протоколу окремими членами окружної комісії з всеукраїнського референдуму не має правових наслідків для дійсності протоколу.

6. Якщо після підписання протоколу про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму до відправки його до Центральної виборчої комісії окружна комісія з всеукраїнського референдуму виявила в ньому неточності (описку чи помилку в цифрах), вона на тому самому засіданні розглядає питання про внесення змін до протоколу про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму шляхом складення нового протоколу, на якому робиться позначка "Уточнений". Протокол з позначкою "Уточнений" виготовляється і підписується у порядку та в кількості примірників, встановлених цією статтею. Складання окружною комісією з всеукраїнського референдуму протоколу з позначкою "Уточнений" на іншому засіданні комісії без доручення Центральної виборчої комісії не допускається.

7. Перший примірник протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму та перший примірник протоколу з позначкою "Уточнений" (за наявності) запаковуються до пакета зі спеціальною системою захисту. Пакет з документами всеукраїнського референдуму заклеюється, на пакеті зазначаються вид запакованих документів, а також номер територіального округу з всеукраїнського референдуму або позначення закордонного округу всеукраїнського референдуму, номер дільниці з всеукраїнського референдуму, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму та печатка дільничної комісії. На пакеті робиться напис "Протокол про підсумки голосування".

8. Перший примірник протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму, а в разі внесення змін до цього протоколу – протокол, в якому були допущені неточності (описки чи помилки в цифрах), та протокол з позначкою "Уточнений" разом з відповідними протоколами та актами дільничних комісій з всеукраїнського референдуму, рішеннями, прийнятими на підставі цих актів, та за наявності протоколами окружної

комісії з всеукраїнського референдуму про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ділянці з всеукраїнського референдуму, окремими думками членів окружної комісії з всеукраїнського референдуму, викладеними у письмовій формі, заявами і скаргами про порушення окружною комісією з всеукраїнського референдуму порядку встановлення підсумків голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму та рішеннями, прийнятими окружною комісією з всеукраїнського референдуму за результатами їх розгляду, окружна комісія з всеукраїнського референдуму транспортує до Центральної виборчої комісії. Другий примірник протоколу зберігається в окружній комісії з всеукраїнського референдуму, третій – невідкладно вивіщується для загального ознайомлення у приміщенні окружної комісії, а решта по одному примірнику видається членам окружної комісії з всеукраїнського референдуму.

9. Транспортування документів всеукраїнського референдуму, зазначених у частині восьмій цієї статті, здійснюється головою окружної комісії з всеукраїнського референдуму або його заступником та двома членами цієї комісії.

10. Окружна комісія з всеукраїнського референдуму зобов'язана встановити підсумки голосування в межах територіального округу з всеукраїнського референдуму не пізніше ніж на п'ятий день після проведення голосування незалежно від кількості діляниць у відповідному окрузі, щодо яких прийнято рішення про визнання голосування на ділянці недійсним. Визнання голосування недійсним у межах територіального округу з всеукраїнського референдуму забороняється. Протокол про підсумки голосування у межах територіального округу з всеукраїнського референдуму невідкладно після підписання транспортується до Центральної виборчої комісії.

11. Відомості про підсумки голосування в територіальному окрузі з всеукраїнського референдуму формуються і передаються до Центральної виборчої комісії засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи лише після передачі до Центральної виборчої комісії відомостей про підрахунок голосів виборців щодо всіх діляниць з всеукраїнського референдуму такого територіального округу засобами цієї системи.

Стаття 114. Встановлення підсумків голосування в межах закордонного округу з всеукраїнського референдуму

1. Центральна виборча комісія на своєму засіданні приймає, розглядає та оголошує протоколи діляничних комісій з всеукраїнського референдуму про підсумки голосування виборців на закордонних ділянцях з всеукраїнського референдуму або повідомлення про зміст відповідних протоколів, передані засобами технічного зв'язку відповідно до частини восьмої статті 108 цього Закону.

2. Центральна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів дільничних комісій закордонних дільниць з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільницях з всеукраїнського референдуму на тому самому засіданні на підставі протоколів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму про підрахунок голосів виборців на дільницях з всеукраїнського референдуму та повідомлень про зміст таких протоколів дільничних комісій закордонних дільниць з всеукраїнського референдуму, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку, встановлює в межах закордонного округу всеукраїнського референдуму відомості, передбачені частиною першою статті 113 цього Закону.

3. Відомості про підсумки голосування виборців у межах закордонного округу з всеукраїнського референдуму оголошуються на засіданні Центральної виборчої комісії та заносяться цифрами і прописом до протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу з всеукраїнського референдуму.

4. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у порядку, передбаченому частинами першою – четвертою статті 113 цього Закону.

5. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у двох примірниках. Протокол підписується Головою, заступниками Голови, секретарем та іншими членами Центральної виборчої комісії, які присутні на засіданні, та засвідчується печаткою Центральної виборчої комісії.

У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами Центральної виборчої комісії. У разі незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі Центральної виборчої комісії, член Центральної виборчої комісії підписує протокол із приміткою "З окремою думкою". Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підсумки голосування. Перший примірник протоколу мають право підписати представник ініціативної групи в Центральній виборчій комісії, уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму в загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах закордонного округу з всеукраїнського референдуму.

Непідписання або відмова у підписанні протоколу окремими членами Центральної виборчої комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

6. Представнику ініціативної групи в Центральній виборчій комісії на його прохання невідкладно видається копія протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного округу з всеукраїнського референдуму, у тому числі з позначкою "Уточнений". Зазначена копія засвідчується на кожній сторінці Головою та секретарем Центральної виборчої комісії і скріплюється печаткою Центральної виборчої комісії.

7. Центральна виборча комісія встановлює підсумки голосування в межах закордонного округу з всеукраїнського референдуму незалежно від кількості закордонних дільниць з всеукраїнського референдуму, на яких голосування визнано недійсним. Визнання голосування недійсним в межах закордонного округу з всеукраїнського референдуму не допускається.

Стаття 115. Порядок електронного голосування на всеукраїнському референдумі та встановлення його результатів

1. В електронному голосуванні можуть взяти участь виборці, включені до списку виборців спеціальної дільниці з електронного голосування. Електронне голосування здійснюється засобами автоматизованої інформаційно-аналітичної системи.

2. Про дату, час електронного голосування Центральна виборча комісія публікує повідомлення на своєму офіційному вебсайті в автоматизованій інформаційно-аналітичній системі.

Дата і час електронного голосування мають збігатися з датою і часом голосування бюлетенями у паперовому вигляді на звичайних та закордонних дільницях з всеукраїнського референдуму.

Разом з повідомленням публікується роз'яснення щодо порядку електронного голосування. Також публікується інформація, яка забезпечує виборцю можливість ознайомитися з питанням, що виноситься на всеукраїнський референдум, текстом законопроекту, що пропонується затвердити на всеукраїнському референдумі, а в разі якщо на всеукраїнському референдумі пропонується визнати закон України (окремі його положення) таким, що втратив чинність, – текст такого закону України (його окремих положень).

3. Після завершення часу для електронного голосування дільнична комісія з електронного голосування на підставі даних автоматизованої інформаційно-аналітичної системи на своєму засіданні встановлює такі відомості:

1) загальна кількість виборців, включених до списку виборців для електронного голосування;

2) загальна кількість виборців, які взяли участь в електронному голосуванні;

3) кількість голосів виборців, поданих на підтримку питання всеукраїнського референдуму;

4) кількість голосів виборців, поданих проти питання всеукраїнського референдуму.

4. Після встановлення відомостей, передбачених частиною третьою цієї статті, вони оголошуються на засіданні дільничної комісії з електронного голосування та заносяться цифрами і прописом до протоколу дільничної

комісії з електронного голосування про підсумки електронного голосування на всеукраїнському референдумі.

5. Протокол, зазначений у частині четвертій цієї статті, складається у двох примірниках. Протокол підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної комісії з електронного голосування, присутніми на засіданні, та засвідчується печаткою. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання.

У разі незгоди із встановленими підсумками електронного голосування, зафіксованими у протоколі дільничної комісії з електронного голосування про підсумки електронного голосування на всеукраїнському референдумі, член дільничної комісії з електронного голосування підписує протокол із приміткою "З окремою думкою". Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підсумки голосування. Перший примірник протоколу мають право підписати представник ініціативної групи в Центральній виборчій комісії, уповноважені особи в загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму, які були присутні при встановленні підсумків електронного голосування.

Непідписання або відмова у підписанні протоколу окремими членами дільничної комісії з електронного голосування не має правових наслідків для дійсності протоколу.

6. Якщо після підписання протоколу дільничної комісії з електронного голосування про підсумки електронного голосування, але до встановлення результатів всеукраїнського референдуму, дільнична комісія з електронного голосування виявила в ньому помилки (арифметичні неточності), вона на тому самому засіданні розглядає питання про внесення змін до встановлених результатів голосування виборців шляхом складення нового протоколу про підсумки електронного голосування з усуненням неточностей, на якому робиться позначка "Уточнений". Протокол з позначкою "Уточнений" складається у кількості примірників, зазначений у частині п'ятій цієї статті, та підписується у порядку, встановленому частиною п'ятою цієї статті. Про складення протоколу з позначкою "Уточнений" зазначається у протоколі засідання дільничної комісії з електронного голосування.

7. Представнику ініціативної групи в Центральній виборчій комісії на його прохання невідкладно видається копія протоколу (у тому числі з позначкою "Уточнений") дільничної комісії з електронного голосування про підсумки електронного голосування. Зазначені копії засвідчуються на кожній сторінці головою та секретарем дільничної комісії з електронного голосування і скріплюються печаткою.

Стаття 116. Встановлення результатів всеукраїнського референдуму

1. Центральна виборча комісія на своєму засіданні на підставі протоколів окружних комісій з всеукраїнського референдуму про підсумки голосування в межах відповідних територіальних округів з всеукраїнського

референдуму, у тому числі з позначкою "Уточнений", протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування у закордонному окрузі з всеукраїнського референдуму, даних про підсумки електронного голосування, затверджених Центральною виборчою комісією, не пізніше як на десятий день з дня голосування встановлює результати всеукраїнського референдуму, про що складає протокол.

До протоколу про результати всеукраїнського референдуму заносяться прописом та цифрами такі відомості:

- 1) кількість бюлетенів для голосування, виготовлених на замовлення Центральної виборчої комісії;
- 2) кількість невикористаних бюлетенів для голосування, погашених Центральною виборчою комісією;
- 3) кількість бюлетенів для голосування, одержаних окружними комісіями з всеукраїнського референдуму;
- 4) кількість бюлетенів для голосування, отриманих дільничними комісіями з всеукраїнського референдуму;
- 5) загальна кількість невикористаних бюлетенів для голосування;
- 6) кількість виборців, внесених до списків виборців;
- 7) кількість виборців, які отримали бюлетені у приміщенні для голосування;
- 8) кількість виборців, які отримали бюлетені для голосування за місцем перебування;
- 9) загальна кількість виборців, які отримали бюлетені для голосування;
- 10) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні у приміщенні для голосування;
- 11) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні за місцем перебування;
- 12) кількість бюлетенів для голосування, визнаних недійсними;
- 13) кількість виборців, які взяли участь в електронному голосуванні;
- 14) загальна кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 15) кількість бюлетенів для голосування, що не підлягають врахуванню;
- 16) кількість голосів виборців, поданих на підтримку питання всеукраїнського референдуму;
- 17) кількість голосів виборців, поданих проти питання всеукраїнського референдуму.

2. У разі неподання до Центральної виборчої комісії у строки, передбачені цим Законом, протоколу окружної комісії з всеукраїнського референдуму про встановлення підсумків голосування (у тому числі

уточненого) Центральна виборча комісія встановлює результати всеукраїнського референдуму в цьому окрузі на підставі наявних протоколів дільничних комісій з всеукраїнського референдуму.

3. Відомості про підсумки голосування цифрами і прописом вносяться до протоколу Центральної виборчої комісії про результати всеукраїнського референдуму. Відомості, зазначені у частині першій цієї статті, вносяться цифрами по кожному територіальному (включно із закордонним) округу з всеукраїнського референдуму, а також сумарно цифрами і прописом по загальнодержавному округу з всеукраїнського референдуму.

4. Протокол Центральної виборчої комісії про результати всеукраїнського референдуму складається у двох примірниках. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами Центральної виборчої комісії. Зазначений протокол засвідчується печаткою Центральної виборчої комісії. У разі незгоди з відомостями, зазначеними у протоколі, член комісії має право викласти у письмовій формі свою окрему думку, яка додається до протоколу.

Непідписання або відмова у підписанні протоколу окремими членами Центральної виборчої комісії не має правових наслідків для дійсності протоколу.

Перший примірник протоколу має право підписати представник ініціативної групи в Центральній виборчій комісії (у разі проведення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою), уповноважені особи суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму у загальнодержавному окрузі з всеукраїнського референдуму, присутні при встановленні результатів всеукраїнського референдуму.

5. Всеукраїнський референдум вважається таким, що відбувся, якщо участь у голосуванні на всеукраїнському референдумі взяли не менш як 50 відсотків виборців від кількості виборців, включених до Державного реєстру виборців.

6. Закон, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, або закон про ратифікацію міжнародного договору, що передбачає зміну території України, винесений на всеукраїнський референдум, вважається затвердженим, законопроект про втрату чинності законом України або окремими його положеннями – прийнятим, а питання загальнодержавного значення, винесене на всеукраїнський референдум, – підтриманим, якщо за це проголосували більше половини виборців, які взяли участь у голосуванні.

7. У разі недотримання вимог частини п'ятої цієї статті Центральна виборча комісія приймає рішення про визнання закону, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, або закону про ратифікацію міжнародного договору, що передбачає зміну території України,

незатвердженим, а законопроекту про втрату чинності законом України або окремими його положеннями – неприйнятним.

Стаття 117. Офіційне оголошення результатів всеукраїнського референдуму

1. Якщо дії Центральної виборчої комісії щодо складання протоколу про результати всеукраїнського референдуму не оскаржені до суду в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України, Центральна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день з дня встановлення результатів всеукраїнського референдуму офіційно оголошує результати всеукраїнського референдуму на своєму засіданні та своє рішення, прийняте відповідно до статті 116 цього Закону.

Стаття 118. Офіційне опублікування закону, затвердженого (прийнятого) на всеукраїнському референдумі

1. Затверджений (прийнятий) на всеукраїнському референдумі закон протягом п'яти днів після офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів всеукраїнського референдуму офіційно оприлюднюється в порядку, встановленому Конституцією України та Законом України "Про Регламент Верховної Ради України".

2. Закон, затверджений (прийнятий) на всеукраїнському референдумі, датується днем проведення всеукраїнського референдуму із зазначенням про його затвердження (прийняття) всеукраїнським референдумом.

РОЗДІЛ XI ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Стаття 119. Правові наслідки всеукраїнського референдуму

1. Затверджений на всеукраїнському референдумі закон України, який передбачає внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України, та закон України про ратифікацію міжнародного договору, що передбачає зміну території України, набирає чинності через десять днів після дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його офіційного опублікування.

Стаття 120. Правові наслідки всеукраїнського референдуму за народною ініціативою

1. Прийнятий на всеукраїнському референдумі за народною ініціативою закон України про визнання таким, що втратив чинність, закону України або

окремих положень закону України, набирає чинності через десять днів після дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його офіційного опублікування.

2. Питання всеукраїнського референдуму про втрату чинності законом України або окремими його положеннями, не підтримане виборцями на всеукраїнському референдумі за народною ініціативою, може бути повторно винесено на всеукраїнський референдум за народною ініціативою не раніше як через рік з дня офіційного оголошення результатів всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.

3. Питання загальнодержавного значення, підтримане за результатами всеукраїнського референдуму за народною ініціативою виборцями згідно з частиною шостою статті 116 цього Закону, є обов'язковим для виконання (реалізації) відповідними органами державної влади, їх посадовими особами.

РОЗДІЛ XII ОСКАРЖЕННЯ ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ

Стаття 121. Загальні засади оскарження під час процесу референдуму

1. Рішення, дії чи бездіяльність, що стосуються процесу всеукраїнського референдуму, можуть бути оскаржені до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму або до суду.

2. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються процесу всеукраїнського референдуму, до суду, а також розгляд та вирішення справ судом здійснюються в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України.

3. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності, що стосуються процесу всеукраїнського референдуму, до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму, а також розгляд скарг та прийняття рішення комісією з всеукраїнського референдуму здійснюються в порядку, визначеному цим Законом.

4. Суд, до якого подана позовна заява, невідкладно повідомляє відповідну комісію з всеукраїнського референдуму та комісію вищого рівня (щодо списків виборців – також орган ведення Державного реєстру виборців) про надходження позову, відкриття провадження чи відмову у відкритті провадження у справі, а також про ухвалене судом рішення.

5. Якщо за адміністративним позовом судом відкрито провадження і тим самим суб'єктом з того самого питання і з тих самих підстав подано скаргу до комісії з всеукраїнського референдуму, комісія з всеукраїнського референдуму після отримання повідомлення суду про відкриття провадження припиняє розгляд скарги.

6. Суди, комісії з всеукраїнського референдуму, органи Державного реєстру виборців, органи правопорядку організують свою роботу під час процесу всеукраїнського референдуму, в тому числі у вихідні дні та в день голосування, таким чином, щоб забезпечити приймання та розгляд скарг (позовних заяв) і звернень комісій з всеукраїнського референдуму у строки та спосіб, встановлені цим Законом.

7. Питання розгляду скарг комісіями з всеукраїнського референдуму, не врегульовані цим Законом, визначаються Центральною виборчою комісією.

Стаття 122. Оскарження в судовому порядку

1. Рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму можуть бути оскаржені до суду в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

2. До суду шляхом подання позовної заяви оскаржуються:

1) рішення, дії, бездіяльність Центральної виборчої комісії, члена Центральної виборчої комісії, регіонального та територіального представництва Центральної виборчої комісії;

2) рішення, дії, бездіяльність комісій з всеукраїнського референдуму, утворених відповідно до цього Закону;

3) рішення чи дії ініціативної групи, члена ініціативної групи;

4) рішення чи дії політичної партії, громадської організації, зареєстрованої як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму;

5) дії чи бездіяльність уповноважених осіб суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму;

6) дії чи бездіяльність офіційного спостерігача, визначеного пунктом 7 частини першої статті 24 цього Закону;

7) рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, їх посадових та службових осіб;

8) рішення, дії чи бездіяльність засобів масової інформації, інформаційних агентств, їх власників, посадових і службових осіб, творчих працівників.

3. Суд, до якого подана позовна заява, невідкладно повідомляє відповідну комісію з всеукраїнського референдуму, комісію вищого рівня, Центральну виборчу комісію, а щодо списків виборців – також орган ведення Державного реєстру виборців про надходження такої заяви, відкриття провадження чи відмову у відкритті провадження у справі, а також про ухвалене судом рішення.

4. Якщо судом відкрито провадження за адміністративним позовом з того самого питання та з тих самих підстав, що подано скаргу до комісії з всеукраїнського референдуму, комісія з всеукраїнського референдуму не пізніше наступного дня після отримання повідомлення суду про відкриття провадження повертає таку скаргу суб'єкту звернення без розгляду із зазначенням підстав її повернення.

5. У разі скасування судом рішення відповідної комісії з всеукраїнського референдуму, у тому числі з питання визнання голосування на дільниці з всеукраїнського референдуму недійсним, встановлення підсумків голосування та результатів всеукраїнського референдуму, рішення з цього питання приймає комісія, рішення якої було скасовано, або комісія вищого рівня на підставі рішення суду. При цьому, якщо рішення не було скасовано з формальних підстав, комісія з всеукраїнського референдуму не може прийняти рішення, яке по суті повторює скасоване рішення.

Стаття 123. Предмет та суб'єкт оскарження до комісії з всеукраїнського референдуму. Суб'єкт розгляду скарг

1. Суб'єктом звернення до комісії з всеукраїнського референдуму зі скаргою, що стосується процесу всеукраїнського референдуму, може бути:

1) виборець, права або охоронювані законом інтереси якого щодо участі у процесі всеукраїнського референдуму порушено рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження;

2) ініціативна група;

3) політична партія, зареєстрована як суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму;

4) громадська організація, зареєстрована як суб'єкт процесу всеукраїнського референдуму;

5) офіційний спостерігач, визначений пунктом 7 частини першої статті 24 цього Закону.

2. Виборець може оскаржити до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів оскарження, зазначених у цій статті, якщо такі рішення, дії чи бездіяльність порушують особисто його права або охоронювані законом інтереси щодо участі у процесі всеукраїнського референдуму, у тому числі на участь у роботі комісії з всеукраїнського референдуму, на здійснення спостереження, на присутність на засіданні комісії з всеукраїнського референдуму у визначених цим Законом випадках, під час проведення голосування відповідно до цього Закону, незабезпечення передбачених законодавством умов для доступу виборців з інвалідністю до процесу всеукраїнського референдуму.

3. Скарга щодо дій чи бездіяльності члена дільничної комісії з всеукраїнського референдуму під час проведення голосування може бути подана до відповідної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму.

4. Скарга на рішення, дії чи бездіяльність дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, її членів може бути подана до окружної комісії з всеукраїнського референдуму, яка утворила відповідну дільничну комісію.

5. Скарга на рішення, дії чи бездіяльність окружної комісії з всеукраїнського референдуму, її членів може бути подана до Центральної виборчої комісії.

Скарга на рішення, дії чи бездіяльність дільничної комісії з електронного голосування, її членів може бути подана до Центральної виборчої комісії.

Стаття 124. Особливості представництва суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму при оскарженні

1. Керівник політичної партії, громадської організації, зареєстрованої як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, діє як представник відповідної партії, громадської організації при оскарженні порушень законодавства про всеукраїнський референдум до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму без додаткового уповноваження.

2. Особа, яка відповідно до цього Закону зареєстрована уповноваженою особою ініціативної групи, політичної партії, громадської організації, зареєстрованої як прихильник чи опонент питання всеукраїнського референдуму, діє як представник відповідного суб'єкта при оскарженні порушень законодавства про всеукраїнський референдум до відповідної комісії з всеукраїнського референдуму без додаткового уповноваження.

3. Документом, що підтверджує повноваження уповноважених осіб, зазначених у частині другій цієї статті, є відповідне посвідчення, видане Центральною виборчою комісією в порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 125. Строки оскарження

1. Скарга до комісії з всеукраїнського референдуму може бути подана суб'єктом звернення протягом трьох днів після прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності суб'єктом оскарження, крім випадків, зазначених у частинах другій і третій цієї статті.

2. Скарга щодо порушення, яке мало місце до дня голосування, може бути подана у строк, встановлений частиною першою цієї статті, але не пізніше 22 години дня, що передує дню голосування.

3. Скарга щодо порушення, яке мало місце в день голосування до закінчення голосування, може бути подана до відповідної дільничної комісії з всеукраїнського референдуму не пізніше закінчення голосування. Скарга

щодо рішень, дій чи бездіяльності комісії з всеукраїнського референдуму, члена (членів) дільничної комісії, що мали місце у день голосування, а також під час підрахунку голосів на дільниці з всеукраїнського референдуму та/або під час транспортування документів, може бути подана до окружної комісії з всеукраїнського референдуму не пізніше наступного дня після дня прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності, але не пізніше часу прийняття відповідною комісією з всеукраїнського референдуму документів дільничної комісії з всеукраїнського референдуму відповідно до цього Закону.

4. Днем вчинення бездіяльності вважається останній день строку, в який мала бути, однак не була вчинена дія, передбачена законом.

5. Обчислення строку оскарження починається з наступного дня після дня прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності, які оскаржуються.

6. Днем подання скарги вважається день фактичного отримання скарги суб'єктом розгляду скарги.

7. Строк подання скарги продовженню або поновленню не підлягає, крім випадку повторного подання скарги після усунення її недоліків не пізніше наступного дня після дня її повернення суб'єктом розгляду скарги без розгляду відповідно до частини першої статті 127 цього Закону.

8. Зміна або уточнення вимог суб'єкта звернення із скаргою під час розгляду скарги суб'єктом розгляду скарги, викликані виявленням обставин, не відомих раніше суб'єкту звернення із скаргою, не вважається новою скаргою і не підлягає встановленим обмеженням строків.

Стаття 126. Форма та зміст скарги

1. Скарга до комісії з всеукраїнського референдуму подається у письмовій формі. Скарга повинна містити:

- 1) назву комісії з всеукраїнського референдуму, до якої вона подається;
- 2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта звернення із скаргою, його місце проживання чи офіційну контактну адресу (юридичну або поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі є;
- 3) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта оскарження, його місце проживання чи офіційну контактну адресу (юридичну або поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі відомі суб'єкту звернення;
- 4) суть порушеного питання;
- 5) виклад обставин і зазначення доказів, якими суб'єкт звернення із скаргою обґрунтовує свої вимоги;
- 6) чітко сформульовані вимоги із зазначенням суті рішення, ухвалення якого вимагається від суб'єкта розгляду скарги;

7) перелік документів і матеріалів, що додаються;

8) підпис суб'єкта звернення із скаргою чи особи, яка його представляє відповідно до статті 124 цього Закону, із зазначенням дати підписання.

2. Виборець, оскаржуючи рішення, дію чи бездіяльність суб'єкта оскарження, повинен зазначити у своїй скарзі, яким чином таке рішення, дія чи бездіяльність порушує його особисті права щодо участі у процесі всеукраїнського референдуму.

3. Скарга може містити зазначення заінтересованих осіб, яких суб'єкт звернення із скаргою вважає за потрібне залучити до розгляду скарги.

4. До скарги додаються її копії та копії всіх документів, що приєднуються до неї, у кількості, що дорівнює кількості суб'єктів оскарження та заінтересованих осіб, зазначених у скарзі.

Стаття 127. Повернення скарги без розгляду

1. Скарга, оформлена без дотримання вимог статті 126 цього Закону, повертається суб'єкту звернення без розгляду не пізніше наступного дня після її надходження, а скарга, подана напередодні дня голосування, у день голосування чи наступного дня, – невідкладно.

2. Право повернути скаргу без розгляду з підстав, зазначених у частині першій цієї статті, мають:

1) щодо скарг, поданих до Центральної виборчої комісії, – Голова, заступник Голови Центральної виборчої комісії або інший член Центральної виборчої комісії за дорученням Голови Центральної виборчої комісії;

2) щодо скарг, поданих до іншої комісії з всеукраїнського референдуму, – голова або заступник голови відповідної комісії з всеукраїнського референдуму.

3. Повернення скарги здійснюється листом за підписом особи, зазначеної у частині другій цієї статті, в якому зазначається вичерпний перелік недоліків, що перешкоджають розгляду скарги, і вказується на можливість повторного звернення із скаргою, оформленою відповідно до вимог статті 126 цього Закону у передбачені цим Законом строки.

4. При повторному поданні скарги з не виправленими недоліками або з допущенням нових недоліків суб'єкт розгляду скарги приймає рішення про залишення її без розгляду по суті.

Стаття 128. Строки розгляду скарг

1. Скарга, оформлена з дотриманням вимог статті 126 цього Закону, розглядається відповідною комісією з всеукраїнського референдуму на її засіданні не пізніш як на третій день з дня її отримання, крім випадків, передбачених частинами другою – четвертою цієї статті.

2. Скарга щодо порушень, які мали місце до дня голосування, розглядається комісією з всеукраїнського референдуму у строк, передбачений частиною першою цієї статті, але не пізніше 24 години дня, що передує дню голосування.

3. Скарга щодо порушення, яке мало місце у день голосування до закінчення голосування, подана до дільничної комісії з всеукраїнського референдуму, розглядається нею невідкладно після закінчення голосування.

4. Скарга щодо порушення, яке мало місце у день голосування, під час підрахунку голосів на дільниці та / або під час транспортування документів всеукраїнського референдуму, подана до комісії з всеукраїнського референдуму, розглядається комісією у дводенний строк з дня її подання, однак не пізніше приймання протоколу про підрахунок голосів виборців на відповідній дільниці.

Стаття 129. Порядок розгляду скарг

1. Розгляд скарги комісією з всеукраїнського референдуму здійснюється з обов'язковим своєчасним запрошенням суб'єкта звернення із скаргою, суб'єкта оскарження та інших заінтересованих осіб.

2. Про місце, день і час проведення засідання комісії, на якому передбачається розгляд скарги, та про запрошення взяти участь у такому засіданні комісія з всеукраїнського референдуму повідомляє суб'єкта звернення із скаргою, суб'єкта оскарження та інших заінтересованих осіб рекомендованою телеграмою, факсимільним повідомленням, засобами електронної пошти. Допускається повідомлення суб'єкта звернення із скаргою, суб'єкта оскарження та заінтересованих осіб про місце, день і час розгляду скарги по телефону з фіксуванням такої дії службовою особою суб'єкта розгляду скарги окремою письмовою довідкою, що долучається до справи (протоколу).

3. Неприбуття на засідання комісії з всеукраїнського референдуму осіб, які були належним чином повідомлені про нього, не перешкоджає розгляду скарги.

4. Копії скарги та доданих до неї документів надаються суб'єкту оскарження та заінтересованим особам заздалегідь, а в разі неможливості – не пізніше початку розгляду скарги. Суб'єкт оскарження має право подати письмові пояснення по суті скарги, які беруться до уваги комісією з всеукраїнського референдуму при розгляді скарги.

5. Якщо комісія з всеукраїнського референдуму при розгляді скарги визнає необхідним проведення перевірки зазначених у скарзі обставин органами правопорядку, відповідні органи за зверненням комісії з всеукраїнського референдуму перевіряють ці обставини та вживають відповідних заходів щодо припинення порушення законодавства у триденний строк з дня отримання звернення комісії, а якщо таке звернення отримано

ними менше ніж за три дні до дня голосування, у день голосування чи в наступний за ним день, невідкладно. Про результати перевірки та вжиті заходи відповідні органи повідомляють комісію, яка до них звернулася.

6. Комісія з всеукраїнського референдуму приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення із скаргою, з порушенням строків оскарження, встановлених статтею 128 цього Закону, або якщо предмет оскарження виходить за межі встановлених законом повноважень відповідної комісії з всеукраїнського референдуму.

7. Інші питання порядку розгляду скарг комісіями з всеукраїнського референдуму визначаються Центральною виборчою комісією відповідно до вимог цього Закону.

Стаття 130. Докази

1. Доказами, на підставі яких комісія з всеукраїнського референдуму встановлює наявність чи відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення суб'єкта звернення, суб'єкта оскарження чи заінтересованих осіб, та інші обставини, що мають значення для правильного розгляду скарги, можуть бути:

1) письмові документи і матеріали (в тому числі електронні), які містять відомості про обставини, що мають значення для правильного розгляду скарги;

2) письмові пояснення суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму, посадових і службових осіб органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, відповідних органів правопорядку, отримані на вимогу суб'єкта розгляду скарги, в тому числі і членів комісії з всеукраїнського референдуму на виконання повноважень комісії з всеукраїнського референдуму;

3) речові докази;

4) висновки експертів, надані письмово на запит комісії з всеукраїнського референдуму – суб'єкта розгляду скарги, суб'єкта звернення або суб'єкта оскарження;

5) аудіо-, відеоматеріали.

2. Докази комісії з всеукраїнського референдуму надають суб'єкт звернення із скаргою, суб'єкт оскарження, заінтересовані особи. Комісія з всеукраїнського референдуму – суб'єкт розгляду скарги може звернутися із запитом (витребувати) додаткові докази за власною ініціативою або на прохання суб'єкта звернення із скаргою, суб'єкта оскарження, заінтересованих осіб.

3. Якщо суб'єкт звернення із скаргою, суб'єкт оскарження чи заінтересована особа не надасть доказів для підтвердження обставин, на які він посилається, комісія з всеукраїнського референдуму вирішує справу на основі наявних доказів.

4. Комісія з всеукраїнського референдуму бере до розгляду лише ті докази, які мають значення для розгляду скарги. Про відхилення доказів, які не мають значення для розгляду скарги або не мають доказової сили, зазначається у рішенні комісії – суб'єкта розгляду скарги.

5. Обставини (факти), для доведення яких законом установлені певні засоби доказування, не можуть доводитися іншими засобами доказування.

6. Письмові докази подаються в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії. Якщо подано копію письмового доказу, комісія з всеукраїнського референдуму має право вимагати подання оригіналу або самостійно витребує оригінал письмового доказу. Після розгляду скарги комісія на вимогу власника документа повертає оригінал документа, а в справі скарги залишається засвідчена комісією його копія.

7. Комісія з всеукраїнського референдуму оцінює належність, достовірність кожного доказу, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, керуючись законом. Ніякі докази не мають наперед встановленої сили, крім обставин, фактів, встановлених судовим рішенням, що набрало законної сили.

Стаття 131. Рішення комісії з всеукраїнського референдуму за підсумком розгляду скарги по суті

1. Рішення комісії з всеукраїнського референдуму – суб'єкта розгляду скарги повинно бути законним і обґрунтованим.

2. Перед розглядом скарги по суті комісія з всеукраїнського референдуму вивчає скаргу для встановлення таких обставин:

1) чи подано скаргу належним суб'єктом звернення із скаргою, визначеним цим Законом;

2) чи віднесено цим Законом розгляд скарги до повноважень комісії з всеукраїнського референдуму (належний суб'єкт розгляду скарги);

3) чи дотримано суб'єктом звернення із скаргою строки оскарження, встановлені цим Законом.

3. Комісія з всеукраїнського референдуму приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення із скаргою чи до неналежного суб'єкта розгляду скарги або з порушенням строків оскарження, встановлених цим Законом.

4. Під час розгляду по суті скарги щодо рішення суб'єкта оскарження суб'єкт розгляду скарги вирішує:

1) чи мало місце прийняття оскаржуваного рішення суб'єктом оскарження;

2) чи було оскаржуване рішення прийнято суб'єктом оскарження на законних підставах;

3) чи було оскаржуване рішення прийнято в межах повноважень та відповідно до визначеної законом процедури;

4) чи підтверджуються викладені у скарзі вимоги наданими доказами;

5) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин;

6) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення із скаргою, чи відмовити в їх задоволенні;

7) чи належить поновити порушені права або законні інтереси суб'єкта звернення із скаргою в інший спосіб;

8) які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що впливають із факту скасування рішення, вчинити.

5. Під час розгляду по суті скарги щодо дії (бездіяльності) суб'єкта оскарження суб'єкт розгляду скарги вирішує:

1) чи мала місце оскаржувана дія (бездіяльність) суб'єкта оскарження;

2) чи оскаржувана дія (бездіяльність) здійснювалася (вчинялася) суб'єктом оскарження на законних підставах;

3) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин та чи віднесено законом розгляд цієї скарги до повноважень суб'єкта розгляду скарги;

4) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення зі скаргою, чи відмовити в їх задоволенні;

5) чи належить поновити порушені права або законні інтереси суб'єкта звернення із скаргою в інший спосіб;

6) які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що впливають із факту визнання оскаржених дій чи бездіяльності протиправними, вчинити.

6. При розгляді скарги по суті суб'єкт розгляду скарги може задовольнити скаргу повністю або частково чи відмовити в її задоволенні.

7. У разі задоволення скарги суб'єкт розгляду скарги може прийняти рішення, яким:

1) визнати рішення суб'єкта оскарження чи окремі його положення, дії чи бездіяльність такими, що не відповідають вимогам законодавства про всеукраїнський референдум (є протиправними), порушують права громадян на участь у процесі всеукраїнського референдуму, права та законні інтереси суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму;

2) скасувати оскаржене рішення;

3) зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити дії, передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення всеукраїнського референдуму;

4) зобов'язати суб'єкта оскарження утриматися від вчинення певних дій;

5) поновити в інший спосіб порушені права громадян, права та законні інтереси суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму;

6) зобов'язати суб'єкта оскарження та/або інший орган, іншого суб'єкта процесу всеукраїнського референдуму здійснити передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення всеукраїнського референдуму, дії, які впливають із факту скасування рішення, визнання оскаржених дій або бездіяльності протиправними.

8. Суб'єкт розгляду скарги, встановивши, що рішення, дії чи бездіяльність не відповідають законодавству про всеукраїнський референдум, задовольняє скаргу. При задоволенні скарги суб'єкт розгляду скарги може задовольнити всі або частину вимог суб'єкта звернення із скаргою.

9. Комісія з всеукраїнського референдуму вищого рівня за підсумком розгляду скарги, рішення суду або з власної ініціативи може скасувати рішення комісії нижчого рівня та прийняти рішення по суті питання.

10. Комісія з всеукраїнського референдуму відмовляє в задоволенні скарги, якщо встановить, що рішення, дії або бездіяльність суб'єкта оскарження вчинені відповідно до закону, в межах повноважень, передбачених законом, і не порушують права виборців, права і законні інтереси інших суб'єктів процесу всеукраїнського референдуму.

11. Копія рішення суб'єкта розгляду скарги видається чи надсилається суб'єкту звернення із скаргою, суб'єкту оскарження, заінтересованим особам, відповідній комісії з всеукраїнського референдуму, іншому суб'єкту, про якого йдеться у рішенні, не пізніше наступного дня після прийняття рішення, а в разі прийняття рішення напередодні, в день голосування або наступного дня, – невідкладно.

РОЗДІЛ XIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

1) норм, що стосуються організації і проведення електронного голосування, які набирають чинності з дня початку роботи автоматизованої інформаційно-аналітичної системи щодо забезпечення електронного голосування, про що Центральна виборча комісія приймає рішення та оприлюднює його в газеті "Голос України" і на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії;

2) пункту 4 частини першої статті 3 цього Закону, а також інших положень цього Закону, що стосуються підготовки, організації і проведення всеукраїнського референдуму, предметом якого є втрата чинності законом України або окремими його положеннями, які набирають чинності з дня набрання чинності законом про народну законодавчу ініціативу, але не пізніше 1 січня 2022 року.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436):

а) частину другу статті 19 доповнити пунктом 5 такого змісту:

"5) щодо питання предмета всеукраїнського референдуму";

б) у статті 273:

назву після слів "членів цих комісій" доповнити словами "регіональних та територіальних представництв Центральної виборчої комісії";

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Право оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій, комісій з всеукраїнського референдуму, членів цих комісій, регіональних та територіальних представництв Центральної виборчої комісії мають суб'єкти відповідного виборчого процесу (крім виборчої комісії), суб'єкти процесу всеукраїнського референдуму (крім комісії з всеукраїнського референдуму), учасники процедур ініціювання всеукраїнського референдуму за народною ініціативою (ініціативна група, політичні партії та громадські організації як учасники агітації щодо ініціативи проведення всеукраїнського референдуму";

в) у статті 276:

назву статті та частину першу викласти в такій редакції:

"Стаття 276. Особливості провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності кандидатів, їхніх довірених осіб, політичної партії (блоку), місцевої організації політичної партії, їх посадових осіб та уповноважених осіб, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу, ініціативної групи референдуму, члена ініціативної групи, політичної партії, громадської організації – суб'єктів процесу референдуму, їх уповноважених осіб, офіційного спостерігача – суб'єкта процесу референдуму

1. Право оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність кандидатів, їхніх довірених осіб, політичної партії (блоку), місцевої організації політичної партії, їх посадових осіб та уповноважених осіб, офіційних спостерігачів від суб'єктів виборчого процесу, ініціативної групи референдуму, члена ініціативної групи, політичної партії, громадської організації – суб'єктів процесу референдуму, їх уповноважених осіб, офіційного спостерігача – суб'єкта процесу референдуму, що порушують законодавство про вибори чи референдум, мають кандидат, політична партія (блок), місцева організація

політичної партії, які є суб'єктами відповідного виборчого процесу, ініціативна група референдуму, політична партія, громадська організація – суб'єкти процесу референдуму";

у частині третій слова "інших суб'єктів ініціювання всеукраїнського референдуму" замінити словами "члена ініціативної групи всеукраїнського референдуму";

2) пункт 4 частини одинадцятої статті 14 Закону України "Про політичні партії в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118 із наступними змінами) після слів "виборчих фондів" доповнити словами "фонду агітації щодо ініціативи проведення всеукраїнського референдуму, фонду всеукраїнського референдуму";

3) пункт 5 статті 20 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 36, ст. 448 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

"5) утворює комісії з всеукраїнського референдуму";

4) пункт 8-1 частини першої статті 11 Закону України "Про запобігання корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056 із наступними змінами) після слів "на загальнодержавних та місцевих виборах" доповнити словами "звітів про надходження та використання коштів фонду агітації щодо ініціативи проведення всеукраїнського референдуму, звітів про надходження та використання коштів фонду всеукраїнського референдуму";

5) частину третю статті 75 Закону України "Про Конституційний Суд України" (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 35, ст. 376) викласти в такій редакції:

"3. Строк конституційного провадження не може становити більше тридцяти календарних днів для справ:

1) про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України;

2) за зверненням Президента України щодо конституційності актів Кабінету Міністрів України відповідно до пункту 15 частини першої статті 106 Конституції України;

3) щодо яких Сенат, Велика палата визнали конституційне провадження невідкладним;

4) про надання висновку про відповідність Конституції України (конституційність) питання, яке пропонується для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою, міжнародного договору, що передбачає зміну території України, який вноситься до Верховної Ради України для надання згоди на його обов'язковість".

3. Кабінету Міністрів України:

1) у двомісячний строк з дня набрання чинності цим Законом підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

2) у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

3) при підготовці проектів закону про Державний бюджет України на 2021 рік і наступні роки передбачати кошти на створення і функціонування автоматизованої інформаційно-аналітичної системи.

4. Центральній виборчій комісії у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття актів, передбачених цим Законом;

привести свої акти у відповідність із цим Законом.

5. Національному банку України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом привести свої акти у відповідність із цим Законом.

Голова
Верховної Ради України